

СЛУЖБЕН ВЕСНИК

на Република Северна Македонија

Број 34

11 февруари 2020, вторник

година LXXVI

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
658. Програма за едукација и тренинг на припадниците на судската полиција	2	661. Решение за изменување на Решението за стекнување на статус на повластен производител на електрична енергија произведена од обновливи извори на енергија	8
659. Одлука за изменување на Лиценца за вршење на енергетска дејност производство на топлинска и електрична енергија во постројки за комбинирано производство на топлинска и електрична енергија	4	Меѓународни договори	
660. Одлука за изменување на Одлуката за користење на повластена тарифа на електрична енергија произведена од обновливи извори на енергија	8	1. Закон за ратификација на Амандманот кон Монреалскиот протокол за супстанциите што ја осиромашуваат озонската обвивка.....	2
		2. Закон за ратификација на Минамата Конвенција за жива.....	28
		Огласен дел.....	1-8

МИНИСТЕРСТВО ЗА ПРАВДА

658.

Врз основа на член 123 став (1) од Законот за судска служба („Службен весник на Република Македонија“ бр. 43/14, 33/15, 98/15, 6/16, 198/18 и 248/18), министерот за правда донесе

ПРОГРАМА ЗА ЕДУКАЦИЈА И ТРЕНИНГ НА ПРИПАДНИЦИТЕ НА СУДСКАТА ПОЛИЦИЈА

Цели на Програмата

Основна цел на оваа програма е преку програмски содржини да се врши континуирана едукација и тренинг на припадниците на судската полиција и подигање на нивното професионално ниво до повисок степен на ефикасност.

Програмските содржини опфаќаат прашања од областа на кривичното материјално право-општ дел, кривични дела утврдени во Кривичниот законик, кривичната постапка, познавање на општите прописи за работата на припадниците на судската полиција, психологијата, предупредување-наредување, безбедност на објектот на судот, уреди во објектот на судот, забрана за снимање и скицирање на објектот, контрола на посетители и тренинг.

Програмските содржини се реализираат преку организирање на разни видови едукативни активности и тренинг, семинари, работилници, советувања, конференции, курсеви, практични увежбувања, гаѓања со формациско вооружување и сл. во соработка со Министерството за внатрешни работи и Министерството за одбрана.

II

Едуцирање

1. Кривичното материјално право – општ дел

- Кривично дело - поим, нужна одбрана и крајна нужда, кривична одговорност
- Пресметливост, умисла и небрежност, стварна и правна заблуда
- Подготвување и обид на кривично дело (подготвување, обид, неподобен обид и доброволно откажување)
- Соизвршителство, поттикнување и помагање
- Начин, време и место на извршување на кривично дело
- Видови казни и нивна поделба, казна затвор, парична казна
- Видови на казнено-поправни установи за издржување на казната затвор
- Алтернативни мерки
- Мерки на безбедност, цел и видови
- Воспитни мерки и казнување на малолетници

2. Кривични дела утврдени во Кривичниот законик

- 2.1. Кривични дела против животот и телото (карактеристики на главата)
 - Убиство - чл.123
 - Убиство на миг - чл. 125
 - Убиство од небрежност - чл. 126
 - Телесна повреда - чл. 130
 - Тешка телесна повреда - чл. 131
 - Учество во тепачка - чл.132
 - Загрозување со опасно оружје при тепачка или ка- раница - чл. 133
 - Излагање на опасност - чл. 134
 - Неукажување помош - чл. 136
- 2.2. Кривични дела против слободата и правата на човекот и граѓанинот (карактеристики на главата)
 - Повреда на рамноправноста на граѓаните - чл. 137
 - Присилба - чл. 139
 - Противправно лишување од слобода - чл. 140
 - Грабнување - чл. 141
 - Мачење и друго сурово, нечовечно или понижу- вачко постапување или казнување - чл. 142
 - Малтретирање во вршење на службата - чл. 143

- Загрозување на сигурноста - чл. 144
- Противзаконито вршење претрес - чл. 146
- Повреда на тајноста на писмата или други пратки - чл. 147
- Злоупотреба на лични податоци - чл. 149
- Неовластено откривање тајна - чл. 150
- Неовластено прислушкување и тонско снимање - чл. 151
- Неовластено снимање - чл. 152
- Повреда на правото на поднесување правно сред- ство - чл. 153
- Спречување на печатење и растурање печатени работи - чл. 154
- Спречување или смеќавање јавен собир - чл. 155
- Повреда на правото на штрајк - чл.156
- 2.3. Кривични дела против имотот (карактеристики на главата)
 - Кражба - чл. 235
 - Тешка кражба - чл. 236
 - Разбојништво - чл. 237
 - Разбојничка кражба - чл. 238
 - Послужување - чл. 240
 - Одземање туѓи предмети - чл. 241
 - Оштетување туѓи предмети - чл. 243
 - Измама - чл. 247
 - Оштетување и неовластено навлегување во ком- пјутерски систем - чл. 251
 - Злоупотреба на довербата - чл. 252
 - Изнуда - чл. 258
 - Уцена - чл. 259
- 2.4. Кривични дела против општата сигурност на луѓето и имотот (карактеристики на главата)
 - Предизвикување општа опасност - чл. 288
 - Тешки дела против општата сигурност - чл. 292
 - Неотстранување опасност - чл. 294
 - Неучество во отстранување општа опасност - чл. 296
- 2.5. Кривични дела против службената должност (карактеристики на главата)
 - Злоупотреба на службена должност и овластување - чл. 353
 - Неизвршување наредба - чл. 353-б
 - Несовесно работење во службата - чл. 353-в
 - Проневера во службата - чл. 354
 - Измама во службата - чл. 355
 - Послужување во службата - чл. 356
 - Примање поткуп - чл. 357
 - Давање поткуп - чл. 358
 - Примање награда за противзаконито влијание - чл. 359
 - Оддавање службена тајна - чл. 360
 - Злоупотреба на државна, службена или воена тај- на - чл. 360-а
 - Фалсификување службена исправа - чл. 361
- 2.6. Кривични дела против правосудството (карак- теристики на главата)
 - Непријавување подготвување кривично дело - чл. 363
 - Непријавување кривично дело или сторител - чл. 364
 - Помагање на сторител по извршено кривично де- ло - чл. 365
 - Лажно пријавување на кривично дело - чл. 366
 - Поднесување лажни докази - чл.366-а
 - Давање лажен исказ - чл. 367
 - Спречување на докажување - чл. 368
 - Попречување на правдата - чл. 368-а
 - Повреда на тајност на постапката - чл. 369
 - Бегство на лице лишено од слобода - чл. 371
 - Овозможување бегство на лице лишено од слобо- да - чл. 372
 - Противправно присвојување на предмети при претрес или во постапка на извршување - чл. 374
 - Неизвршување на судска одлука - чл. 377
- 2.7. Кривични дела против јавниот ред (карактерис- тики на главата)
 - Спречување службено лице во вршење службено дејствие - чл. 382
 - Напад врз службено лице при вршење работи на безбедност - чл. 383
 - Учество во толпа што ќе спречи службено лице во вршење службено дејствие - чл.384

- Насилство - чл. 386
- Организирање на отпор - чл. 387
- Симнување или оштетување на службен печат или знак - чл. 389
- Одземање или уништување службен печат или спис - чл. 390
- Лажно претставување - чл. 391
- Самовластие - чл. 392

3. Кривична постапка

- Основни начела на кривичната постапка
- Странки во кривичната постапка
- Тужител и обвинет
- Јавен обвинител, оштетениот како тужител и при-
ватен тужител
- Заштита на сведоците, соработниците и жртвите
во кривичната постапка

Литература:

Кривичен законик („Службен весник на Република Македонија“ бр. 37/96, 80/99, 4/02, 43/03, 19/04, 81/05, 60/06, 73/06, 7/08, 139/08, 114/09, 51/11, 135/11, 185/11, 142/12, 166/12, 55/13, 82/13, 14/14, 27/14, 28/14, 115/14, 132/14, 160/14, 199/14, 196/15, 226/15, 97/17 и 248/18)

Закон за кривичната постапка („Службен весник на Република Македонија“ бр. 150/2010, 100/12, 142/16 и 198/18)

Казнено право – Општ дел, Проф. Д-р Владо Камбовски

Казнено право – Посебен дел, Проф. Д-р Владо Камбовски, Н.Тупанчевски

**Казнено процесно право – Г.Лажетиќ, Г.Калаџи-
чиев, Б.Мисоски, Д.Илиќ-Димоски**

III

Познавање на општите прописи за работа на припадниците на судската полиција

1. Услови што треба да ги исполнува припадник на
судска полиција за да заснова работен однос
2. Проверка на условите за примање и прием на ра-
бота
3. Командување со припадниците на судската поли-
ција
4. Случаи во кои при вршење на службени работи,
припадниците на судската полиција можат да употре-
бат огнено оружје во судот и околу судот
5. Подзаконски акти што ги донесува министерот за
правда
6. Плати и други надоместоци на припадниците на
судската полиција
7. Организација на судската полиција
8. План за обезбедување на судовите
9. Надлежности на претседателот на судот во врска
со припадниците на судската полиција
10. Должности на припадниците на судската поли-
ција
11. Внатрешни, меѓусебни односи на припадниците
на судската полиција
12. Раководење и издавање на усни и писмени на-
редби од страна на старешината
13. Поздравување и отпоздравување на припадни-
ците на судската полиција
14. Ословување на припадниците на судската поли-
ција
15. Случаи во кои припадникот на судската полици-
ја е должен да се јави на
старешината
16. Надзор и контрола над работењето на судската
полиција од страна на старешината
17. Употреба на огнено оружје
18. Употреба на други средства на присилба
19. Известување за употреба на огнено оружје и
други средства на присилба
20. Вооружување на припадниците на судската по-
лиција
21. Посебна опрема на припадниците на судската
полиција

22. Листа на болести и мани од кои што не смее да
боледува припадник на судската полиција што се при-
ма на работа

23. Времетраење на задолжителните делови на уни-
формата.

Литература

1. Закони

Закон за судовите („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/2006, 35/2008, 150/10, 83/18, 198/18 и 96/19)

Закон за судска служба („Службен весник на Ре-
публика Македонија“ бр. 43/14, 33/15, 98/15, 6/16,
198/18 и 248/18)

2. Подзаконски акти

**Правилник за правилата за вршење на работите
на судската полиција** („Службен весник на Репуб-
лика Македонија“ бр.142/07)

**Уредба за внатрешните односи во судската поли-
ција** („Службен весник на Република Македонија“
бр. 5/13)

**Уредба за употреба на огнено оружје, гумена
палка и други средства на присилба од страна на
припадниците на судската полиција** („Службен вес-
ник на Република Македонија“ бр. 5/13)

**Правилник за материјалното работење со пред-
метите на вооружувањето и посебната лична опре-
ма на припадниците на судската полиција** („Служ-
бен весник на Република Македонија“ бр. 5/13)

**Уредба за вооружувањето и опремата на припад-
ниците на судската полиција** („Службен весник на
Република Македонија“ бр. 5/13)

**Уредба за психофизичките способности што тре-
ба да ги поседуваат лицата кои се примаат на рабо-
та во судската полиција** („Службен весник на Ре-
публика Македонија“ бр. 5/13)

**Уредба за времетраењето на облеката, чевлите и
посебно личната опрема на припадниците на суд-
ската полиција** („Службен весник на Република
Македонија“ бр. 5/13)

**Уредба за ознаките за звањата и униформата на
припадниците на судската полиција** („Службен вес-
ник на Република Македонија“ бр.5/13)

IV

Психологија

- Општа психологија
- Видови карактери
- Потекло на гневот
- Справување со гневот

V

Предупредување-наредување

- Врзување на лица
- Преглед (претрес) на лице
- Преглед (претрес) на превозни средства
- Привремено одземени предмети и постапка по истите
- Надгледување и патролна дејност во судот и во
кругот на судот
- Дејствија за време на штрајк
- Преземање на дејствија за време на пожар-евакуа-
ција
- Подметната бомба – постапка при најава
- Земјотрес
- Заложник-заложничка криза
- Евакуација на судот (странки и персонал)
- Вонредно обезбедување
- Заштита на сведоци
- Заштита на судии
- Заштита на јавни обвинители
- Заштита на адвокати
- Заштита на странки
- Заштита на поротници
- Заштита на докази
- Соработка на судската полиција и МВР
- Справување со терористички акции кои се можни
во судот

- Дефинирање цели на тероризмот
- Контрола на вработените во судовите
- Проценка на степенот на ризикот
- Распоред за работа на судската полиција
- Таен/доверлив распоред на судската полиција
- Извршување на распоредот
- Киднапирање
- Напад
- Препати и пробив
- Окупирање
- Саботажа
- Диверзии

VI

Безбедност на објектот на судот

- Огради
- Алармни системи (како се алармира и како се поставуваат)
- Подметната бомба
- Безбедност на телефонските линии
- Обезбедени врати на:
- влезови
- гаражи
- судници
- Канцеларии на судии
- Прозорци
- Внатрешни скривници
- Идентификација на секој вработен

VII

Уреди во објектот на судот

- Детектори (рачни)
- Скенер машина за проверка на багаж
- Метал детекторска врата
- Камери
- Алармни системи
- Обезбедување на струја
- Уреди за ладење и климатизери

VIII

Забрана за снимање и скицирање на објектот

- Вршење на работи во текот на дежурство
- Регистрирање на активности и водење на евиденција
- Обезбедување на местото на настанот каде е сторено кривичното дело

IX

Контрола на посетители

- Физичка проверка
- Психолошка проверка
- Пристап до судот по завршување на работното време
- Комуникации

X

Тренинг

- Боречки вештини
- Справување со лица кои имаат нож, предмети кои можат да предизвикаат повреда на лица во судот – судницата
- Физичка подготвеност
- Психофизичка подготвеност
- Давање на прва помош
- Ракување со пиштол
- Ракување со автоматска пушка М-70 А
- Ракување со контрадиверзиона опрема
- Ракување со средствата за врски
- Изведување на гаѓања со пиштол
- Изведување на гаѓања со автоматска пушка М-70 А.

XI

Со денот на влегувањето во сила на оваа програма престанува да важи Програмата за едукација и тренинг на припадниците на судската полиција („Службен весник на Република Македонија“ бр.70/09).

XII

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. 08-234/4
7 февруари 2020 година
Скопје

Министер за правда,
д-р Рената Дескоска, с.р.

РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА И ВОДНИ УСЛУГИ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 24 став (1) точка 1) алинеја 17, член 38 став (6) точка 1) и член 235 ставови (2) и (3) од Законот за енергетика* („Службен весник на Република Македонија“ бр. 96/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.96/19) и член 4 став (3) алинеја 1, член 21 став (1) точка 5) и член 49 од Правилникот за лиценци („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 51/19 и 214/19), Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија, на седницата одржана на 6 февруари 2020 година, донесе

ОДЛУКА

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ЛИЦЕНЦА ЗА ВРШЕЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ ПРОИЗВОДСТВО НА ТОПЛИНСКА И ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ВО ПОСТРОЈКИ ЗА КОМБИНИРАНО ПРОИЗВОДСТВО НА ТОПЛИНСКА И ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

1. Со оваа одлука се врши изменување на лиценцата за вршење на енергетската дејност производство на топлинска и електрична енергија во постројки за комбинирано производство на топлинска и електрична енергија на Друштвото за производство на електрична и топлинска енергија ТЕ-ТО АД-Скопје, издадена со Одлука за утврдување на содржината на лиценцата за вршење на енергетска дејност производство на топлинска и електрична енергија во постројки за комбинирано производство на топлинска и електрична енергија на Друштвото за производство на електрична и топлинска енергија ТЕ-ТО АД Скопје („Службен весник на Република Македонија“ бр. 26/12 и 98/17)

2. Измената на лиценцата од точка 1 на оваа одлука се врши по службена должност согласно известување за настанати промени во седиштето на Друштвото за производство на електрична и топлинска енергија ТЕ-ТО АД-Скопје, како и поради усогласувањето со Законот за енергетика* и прописите и правилата донесени врз основа на Законот за енергетика*.

3. Прилог 1 се заменува со нов Прилог 1 кој е составен дел од оваа одлука.

4. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Северна Македонија“ и на веб-страницата на Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија.

УПБ бр. 12-11/20
6 февруари 2020 година
Скопје

Претседател,
Марко Бислимоски, с.р.

Прилог 1

ЛИЦЕНЦА ЗА ВРШЕЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ ПРОИЗВОДСТВО НА ТОПЛИНСКА И ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ВО ПОСТРОЈКИ ЗА КОМБИНИРАНО ПРОИЗВОДСТВО НА ТОПЛИНСКА И ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

1. Назив и седиште на носителот на лиценцата
Друштво за производство на електрична и топлинска енергија ТЕ-ТО АД-Скопје, со седиште на ул. 515 бр.8 Скопје-Гази Баба, Република Северна Македонија

2. Енергетска дејност за која се издава лиценцата

Производство на топлинска и електрична енергија во постројки за комбинирано производство на топлинска и електрична енергија

3. Датум на издавање на лиценцата: 20 февруари 2012 година

4. Датум на важење на лиценцата: 20 февруари 2047 година

5. Евидентен број на издадената лиценца: ТЕ-ПРОИЗ-12-2012 и ЕЕ-ПРОИЗ-214-2012

6. Единствен матичен број: 5950686

7. Единствен даночен број: 4030005535493

8. Вид и обем на енергетската дејност што ќе се врши

Како енергетска дејност производство на топлинска и електрична енергија во постројки за комбинирано производство на топлинска и електрична енергија се смета истовремено производство на електрична и топлинска енергија во еден технолошки процес.

9. Подрачје на кое се врши енергетската дејност

Носителот на лиценцата ја врши енергетската дејност производство на топлинска и електрична енергија од постројка за комбинирано производство на топлинска и електрична енергија "ТЕ-ТО" со локација на подрачјето на општина Гази Баба, Скопје.

10. Право на приклучување, пристап и користење на соодветниот систем

Носителот на лиценцата има право на приклучување на расположливите преносни и дистрибутивни системи за природен гас, електрична енергија и топлинска енергија, согласно Одлуката за овластување за изградба на објектот Комбинирана гасна електрана - топлана ТЕ-ТО АД Скопје Бр. 19-2358/1 од 30 април 2008 година и согласно соодветните Мрежни правила за пренос / дистрибуција на природен гас, електрична енергија односно топлинска енергија.

Носителот на лиценцата има право на пристап и користење на преносниот и расположливиот дистрибутивен систем за електрична енергија, како и на расположливиот дистрибутивен систем за топлинска енергија поради нормално вршење на енергетската дејност во согласност со склучените договори за приклучок, Правилата за пазар на електрична енергија, Мрежните правила за пренос на електрична енергија, соодветните Мрежни правила за дистрибуција на електрична енергија, односно соодветните Мрежни правила за дистрибуција на топлинска енергија.

11. Општи обврски за носителот на лиценцата

Носителот на лиценцата е должен да:

- постапува согласно член 70 од Законот за енергетика,
- постапува согласно член 152 од Законот за енергетика,
- обезбеди сигурно, безбедно, континуирано и квалитетно производство и испорака на топлинска и електрична енергија до точката на прием во дистрибутивниот систем,
- им ги обезбеди на операторот на електропреносниот систем, операторот на системот за пренос на природен гас, операторот на пазарот на електрична енергија, операторот на пазарот на природен гас, операторот на електродистрибутивниот систем, операторот на дистрибутивниот систем за топлинска енергија сите потребни податоци и информации кои се неопходни за извршувањето на нивните обврски од лиценците, во согласност со Правилата за пазар на електрична енергија, Правилата за пазар на природен гас, Мрежните

правила за пренос на електрична енергија, Мрежните правила за пренос на природен гас, Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија и Мрежните правила за дистрибуција на топлинска енергија,

- доставува извештаи за опремата, постројките, плановите за одржување и планираната расположливост до операторот на електродистрибутивниот систем, до операторот на дистрибутивниот систем за топлинска енергија и до Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија во согласност со мрежните правила и условите пропишани во оваа лиценца,

- доставува до операторот на пазарот на електрична енергија и до операторот на електропреносниот систем податоци и информации од договорите за продажба на електрична енергија, расположливост на производниот капацитет и/или системски услуги, освен комерцијално-финансиските податоци во согласност со правилата за пазар на електрична енергија,

- доставува податоци и информации согласно Правилникот за начинот и постапката за следење на функционирањето на пазарите на енергија,

- доставува известувања за сите околности, настани и промени кои што имаат или би можеле да имаат влијание врз вршењето на енергетската дејност,

- ја известува Регулаторната комисија за енергетика за секоја не расположливост на произведен капацитет која што трае повеќе од 12 месеци и притоа е поголема од 10 % од вкупната инсталирана моќност на производните капацитети,

- да води одвоено сметководство за секоја поединечна енергетска дејност што ја врши или други дејности кои ги извршува,

- ги почитува и да постапува согласно Правилата за пазар на електрична енергија, Правилата за балансирање на електроенергетскиот систем, Правилата за пазар на природен гас, Правилата за балансирање на системот за пренос на природен гас, Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија, Мрежните правила за дистрибуција на топлинска енергија како и согласно правилниците и другите прописи кои ги донесува или одобрува Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија врз основа на Законот за енергетика,

- овозможи непосреден увид по барање на Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија, во целокупната документација која што се однесува на вршењето на енергетската дејност за која што е издадена лиценцата, во согласност со Правилникот за лиценци,

- работи во согласност со законите, другите прописи и општи акти на Република Северна Македонија, а особено оние кои се однесуваат на вршење на дејност производство на топлинска и електрична енергија, заштита на конкуренцијата, заштита на потрошувачите, заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето и заштита при работа.

12. Обврска за доставување на Годишен извештај за работењето

Носителот на лиценцата е должен до Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија најдоцна до 31 март во тековната година да достави Годишен извештај за работењето, вклучувајќи го и извештајот за финансиското и деловното работење во претходната година.

Годишниот извештај со сите прилози задолжително се доставува и во електронска форма.

Годишниот извештај треба да содржи податоци за:

- 1) опис и обем на вршењето на енергетската дејност во текот на годината,
- 2) годишна завршна сметка со сите прилози,
- 3) преземени мерки во текот на извештајната година за:

- заштита на објектите и опремата од надворешни влијанија и хаварии и осигурување на објектите и опремата за вршење на енергетска дејност,

- безбедност и здравје при работа,
- кадровска екипираност, обука и стручно усовршување на вработените,
- заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето,
- извршување на мониторинг на работењето,
- вршење на дејноста во услови на кризна состојба, промена на условите на светскиот пазар, како и воена и вонредна состојба,
- 4) извршување на годишната програма за ремонти,
- 5) реализирање на планот за работа кој што се однесува на соодветната година,
- 6) извршени инспекциски надзори и контроли од страна на надлежни инспекциски и други државни органи, со приложени фотокопии на записниците, извештаите и решенијата од извршените надзори и контроли.

13. Доверливост на информациите

Носителот на лиценцата е должен во согласност со закон, да обезбеди и да гарантира доверливост на деловните податоци и информации при вршењето на енергетската дејност производство на топлинска и електрична енергија во постројки за комбинирано производство на топлинска и електрична енергија.

14. Квалитет на услугата

Носителот на лиценцата е должен да обезбеди технички средства и други услови кои ќе овозможат постојан квалитет на произведената топлинска и електрична енергија, согласно Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија и Мрежните правила за дистрибуција на топлинска енергија.

Носителот на лиценцата е должен да врши постојан мониторинг на параметрите кои го определуваат квалитетот на произведената топлинска и електрична енергија и по барање на Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија, да доставува писмен извештај за движењето на сите параметри кои што го определуваат квалитетот на произведената топлинска и електрична енергија во определен временски период.

15. Мерење на произведената електрична енергија и мокност и мерење на произведената топлинска енергија

Мерењето на произведената, односно испорачаната електрична енергија во електродистрибутивниот систем се врши во пресметковното мерно место на начин и постапка утврдени согласно Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија.

Мерењето на произведената, односно испорачаната топлинска енергија во системот за дистрибуција на топлинска енергија се врши во пресметковното мерно место на начин и постапка утврдени согласно Мрежните правила за дистрибуција на топлинска енергија.

16. Менување, продолжување, пренос, престанување, суспендирање и одземање на лиценцата

Менување, продолжување, пренос, престанување, суспендирање и одземање на оваа лиценца ќе се врши во согласност со одредбите од Законот за енергетика и Правилникот за лиценци.

17. Мерки во случај на неисполнување на обврските на носителот на лиценцата

Ако носителот на лиценцата не ги исполнува обврските содржани во оваа лиценца, Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија ќе преземе мерки согласно Законот за енергетика и Правилникот за лиценци.

18. Производни капацитети со кои се врши енергетската дејност

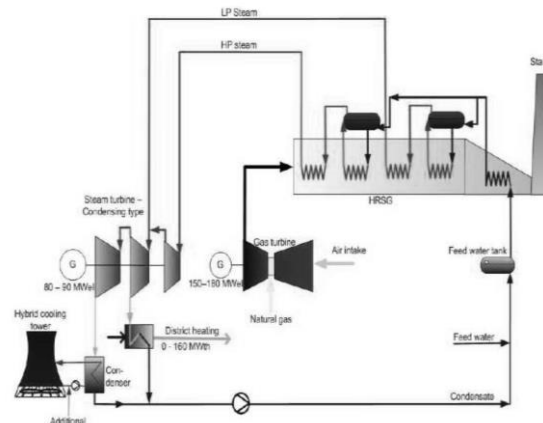
Носителот на лиценцата ја врши енергетската дејност производство на топлинска и електрична енергија од постројка за комбинирано производство на топлинска и електрична енергија, со следните технички карактеристики:

а) ТЕ-ТО Постојка за комбинирано производство на електрична и топлинска енергија со Pins. = 227 MW за производство на електрична енергија и Pins. = 160 MW за производство на топлинска енергија.

б) 110 kV кабелски приклучок од ТЕ-ТО до 110 kV столб од 110 kV ДВ Скопје 1 - ТЕ-ТО и од 110 kV кабелски приклучок од ТЕ-ТО до 110 kV столб од 110 kV ДВ Скопје 4 - ТЕ-ТО.

в) Постојката е лоцирана на КО Гази Баба КП. 2065/2, 2107/3, 2107/4, 2117/10, 2117/5, 2117/6, 2065/2, 2117/1, 2117/2, 2117/3, 2117/4, 2117/7, 2117/8.

г) Технолошка шема:

д) Основни Технички податоци за главната опрема вградена во ТЕ-ТО, Комбинирана Термоелектрана – Топлана (машинство):

ГАСНА ТУРБИНА:

- Производител на гасна турбина: ALSTOM – Швајцарија
- Тип на гасна турбина: GT13E2
- Номинална Мокност: 180,703 (MW) – за 2(°C), 60% влажност и 0,990(bar(a))
- Топлински капацитет: 9844 (kJ/kWh)
- Излезна гасна енергија: 310,800 (MW)
- Број на вртежи: 3000 (o/min)
- Начин на поврзување со генератор: механичка спојка

ПАРНА ТУРБИНА:

- Производител на парна турбина: “ALSTOM Power Sp.z.o.o.” – Полска
- Тип на парна турбина: 8CK76
- Номинална Мокност: 76 (MW)
- Број на вртежи: 3000 (o/min)
- Притисок на пареа – високопритисна линија: 75,4 (bar)
- Температура на високопритисна линија: 489,4 (°C)
- Притисок на пареа – нископритисна линија: 6,8 (bar)
- Температура на високопритисна линија: 277,8 (°C)
- Број на одземања: едно
- Притисок на кондензација: 0,062 (bar)
- Начин на поврзување со генератор: механичка спојка

КОТЕЛ-УТИЛИЗАТОР:

- Производител на Генератор на пареа: “ALSTOM Projects India Limited” – Индија
- Номинален капацитет – високопритисна линија: 61,31 (kg/s)
- Притисок на излезна пареа - високопритисна линија: 78 (bar)
- Температура на излезна пареа – високопритисна линија: 491 (°C)
- Номинален капацитет – нископритисна линија: 16,02 (kg/s)

- Притисок на излезна пареа - нискокопритисна линија: 7,3 (bar)
- Температура на излезна пареа – нископритисна линија: 274,1 (°C)

РАЗЛАДНА КУЛА:

- Производител на разладна кула: “SPIG” – Италија
- Тип на разладна кула: хибридна
- Номинална Моќност: 4x160 (kW)

- Проток на вода: 8242 (m³/h)
- Проток на вода во сува секција: 1500 (m³/h)
- Влезна температура на вода во кулата: 43.2(°C) – според пресметковен режим
- Излезна температура на вода од кулата: 25,4(°C) – според пресметковен режим
- Испарување: 2,55%

ГЕНЕРАТОР НА ГАСНА ТУРБИНА**50WY21Z-95**

Основни технички податоци на генераторот:

Производител	ALSTOM
Сериски број	50WY21Z-95
Година на производство	2008
Сопственик	TE-TO АД Скопје
Испорачател	GAMA POWER SYSTEMS & ALSTOM
Монтажер	GAMA POWER SYSTEMS & ALSTOM
Стандарди	IEC
Номинална привидна моќност (S_n)	225 MVA
Номинална активна моќност (P_n)	202,5 MW
Номинален напон (U_n)	15 kV
Номинална струја (I_n)	8660 A
Номинален фактор на моќност ($\cos\phi$)	0.9
Номинална фреквенција (f_n)	50 Hz
Номинална брзина (n_n)	3000 врт/мин
Влезна температура на разладен воздух ($T_{\text{ог}}$)	40 °C
Надморска висина (h)	190 m
Тип на возбуда:	Статичка
Фактор на форсирање	1,6 p.u.
Однос на куса врска (SCR)	0,45 p.u.
Излезна моќност на генераторот без еден ладилник	67%
Коефициент на полезно дејство при $\cos\phi = 0,9$ и полно оптоварување	0,9893
Коефициент на полезно дејство при $\cos\phi = 1,0$ и полно оптоварување	0,9905

ГЕНЕРАТОР НА ПАРНА ТУРБИНА**50WX18Z-95**

Основни технички податоци на генераторот:

Производител	ALSTOM
Сериски број	50WX18Z-95
Година на производство	2008
Сопственик	TE-TO АД Скопје
Испорачател	GAMA POWER SYSTEMS & ALSTOM
Монтажер	GAMA POWER SYSTEMS & ALSTOM
Стандарди	IEC
Номинална привидна моќност (S_n)	86,7 MVA
Номинална активна моќност (P_n)	78 MW
Номинален напон (U_n)	15 kV
Номинална струја (I_n)	3336 A
Номинален фактор на моќност ($\cos\phi$)	0.9
Номинална фреквенција (f_n)	50 Hz
Номинална брзина (n_n)	3000 врт/мин
Влезна температура на разладен воздух ($T_{\text{ог}}$)	32 °C
Надморска висина (h)	190 m
Тип на возбуда:	Статичка

660.

Врз основа на член 191 став (10) а во врска со член 241 став (2) од Законот за енергетика* („Службен весник на Република Македонија“ бр.96/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.96/19) и член 17 став (5) од Правилникот за повластени производители коишто користат повластена тарифа („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.116/19), Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија на седницата одржана на 6 февруари 2020 година, донесе

ОДЛУКА

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА КОРИСТЕЊЕ НА ПОВЛАСТЕНА ТАРИФА НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ПРОИЗВЕДЕНА ОД ОБНОВЛИВИ ИЗВОРИ НА ЕНЕРГИЈА

1. Во Одлуката за користење на повластена тарифа на електрична енергија произведена од обновливи извори на енергија („Службен весник на Република Македонија“ бр.188/17), во точката 1 зборовите „Друштвото за производство на електрична енергија ЕМК ДООЕЛ Мали хидроелектрани Скопје, со седиште на бул. Јане Сандански бр.113/12 Скопје“ се заменуваат со зборовите „Друштвото за производство на електрична енергија ХИДРОЕНЕРГИЈА ДООЕЛ с. Батинци Студеничани со седиште на ул.8 бр.42, с. Батинци Студеничани“.

2. Во точката 2 во алинејата 1, зборовите „Друштво за производство на електрична енергија ЕМК ДООЕЛ Мали хидроелектрани Скопје со седиште на бул. Јане Сандански бр.113/12 Скопје“ се заменуваат со зборовите „Друштво за производство на електрична енергија ХИДРОЕНЕРГИЈА ДООЕЛ с. Батинци Студеничани со седиште на ул.8 бр.42, с. Батинци Студеничани“.

3. Оваа одлука се доставува до барателот, Министерството за економија, Министерството за животна средина и просторно планирање, Агенцијата за енергетика на Република Северна Македонија, Операторот на пазарот на електрична енергија и Операторот на електродистрибутивниот систем.

4. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а се објавува во „Службен весник на Република Северна Македонија“ и на веб страницата на Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија.

УП1 бр. 08-195/17
6 февруари 2020 година
Скопје

Претседател,
Марко Бислимоски, с.р.

661.

Врз основа на член 191 став (10), а во врска со член 241 став (2) од Законот за енергетика* („Службен весник на Република Македонија“ бр.96/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.96/19) и член 17 став (5) од Правилникот за повластени производители коишто користат повластена тарифа („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.116/19), Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија, на седницата одржана на 6 февруари 2020 година, донесе

РЕШЕНИЕ

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА РЕШЕНИЕТО ЗА СТЕКНУВАЊЕ НА СТАТУС НА ПОВЛАСТЕН ПРОИЗВОДИТЕЛ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ПРОИЗВЕДЕНА ОД ОБНОВЛИВИ ИЗВОРИ НА ЕНЕРГИЈА

1. Во Решението за стекнување на статус на повластен производител на електрична енергија произведена од обновливи извори на енергија („Службен весник на Република Македонија“ бр.188/17, во точката 1 зборовите „Друштвото за производство на електрична енергија ЕМК ДООЕЛ Мали хидроелектрани Скопје, со седиште на бул. Јане Сандански бр.113/12 Скопје“ се заменуваат со зборовите „Друштвото за производство на електрична енергија ХИДРОЕНЕРГИЈА ДООЕЛ с. Батинци Студеничани со седиште на ул.8 бр.42, с. Батинци Студеничани“.

2. Во точката 2 во алинејата 1, зборовите „Друштво за производство на електрична енергија ЕМК ДООЕЛ Мали хидроелектрани Скопје со седиште на бул. Јане Сандански бр.113/12 Скопје“ се заменуваат со зборовите „Друштво за производство на електрична енергија ХИДРОЕНЕРГИЈА ДООЕЛ с. Батинци Студеничани со седиште на ул.8 бр.42, с. Батинци Студеничани“.

3. Ова решение се доставува до барателот, Министерството за економија, Министерството за животна средина и просторно планирање, Агенцијата за енергетика на Република Северна Македонија, Операторот на пазарот на електрична енергија и Операторот на електродистрибутивниот систем.

4. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а се објавува во „Службен весник на Република Северна Македонија“ и на веб страницата на Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија.

УП1 бр. 08-194/17
6 февруари 2020 година
Скопје

Претседател,
Марко Бислимоски, с.р.

СЛУЖБЕН ВЕСНИК

на Република Северна Македонија

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА, ц.о. – Скопје
бул. „Партизански одреди“ бр. 29. Поштенски фах 51.
Директор и одговорен уредник – Мартин Костовски
телефон: +389-2-55 12 400
телефакс: +389-2-55 12 401

Претплатата за 2020 година изнесува 12.200,00 денари.
„Службен весник на Република Северна Македонија“ излегува по потреба.
Рок за рекламации: 15 дена.
Жиро-сметка: 300000000188798.
Депонент на Комерцијална банка, АД – Скопје.
Печат: Печатница ЕВРОПА 92 ДООЕЛ, Кочани.

ISSN 0354-1622

2020034

СЛУЖБЕН ВЕСНИК

на Република Северна Македонија

Број 34

11 февруари 2020, вторник

година LXXVI

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

	Стр.
1. Закон за ратификација на Амандманот кон Монреалскиот протокол за супстанцииите што ја осиромашуваат озонската обвивка.....	2
2. Закон за ратификација на Минамата Конвенција за жива.....	28

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

1.

Врз основа на членот 75, ставови 1 и 2 од Уставот на Република Северна Македонија, претседателот на Република Северна Македонија и претседателот на Собранието на Република Северна Македонија издаваат

У К А З

**ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА АМАНДМАНОТ
КОН МОНТРЕАЛСКИОТ ПРОТОКОЛ ЗА СУПСТАНЦИИТЕ ШТО ЈА
ОСИРОМАШУВААТ ОЗОНСКАТА ОБВИВКА**

Се прогласува Законот за ратификација на Амандманот кон Монреалскиот протокол за супстанцииите што ја осиромашуваат озонската обвивка,

што Собранието на Република Северна Македонија го донесе на седницата одржана на 5 февруари 2020 година.

Бр. 08-1139/1
5 февруари 2020 година
Скопје

Претседател на Република
Северна Македонија,
Стево Пендаровски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Северна Македонија,
м-р **Talat Xhaferi, с.р.**

ЗАКОН

**ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА АМАНДМАНОТ КОН МОНТРЕАЛСКИОТ ПРОТОКОЛ
ЗА СУПСТАНЦИИТЕ ШТО ЈА ОСИРОМАШУВААТ ОЗОНСКАТА ОБВИВКА**

Член 1

Се ратификува на Амандманот кон Монреалскиот протокол за супстанцииите што ја осиромашуваат озонската обвивка, усвоен во Кигали на 15 октомври 2016 година.

Член 2

Текстот на Амандманот од членот 1 од овој закон, во оригинал на англиски јазик и во превод на македонски јазик, гласи:

Amendment to the Montreal Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer

Article 1: Amendment

Article 1, paragraph 4

In paragraph 4 of Article 1 of the Protocol, for the words:

“Annex C or Annex E”

there shall be substituted:

“Annex C, Annex E or Annex F”

Article 2, paragraph 5

In paragraph 5 of Article 2 of the Protocol, for the words:

“and Article 2H”

there shall be substituted:

“Articles 2H and 2J”

Article 2, paragraphs 8 (a), 9 (a) and 11

In paragraphs 8 (a) and 11 of Article 2 of the Protocol, for the words:

“Articles 2A to 2I”

there shall be substituted:

“Articles 2A to 2J”

The following words shall be added at the end of subparagraph (a) of paragraph 8 of Article 2 of the Protocol:

“Any such agreement may be extended to include obligations respecting consumption or production under Article 2J provided that the total combined calculated level of consumption or production of the Parties concerned does not exceed the levels required by Article 2J.”

In subparagraph (a) (i) of paragraph 9 of Article 2 of the Protocol, after the second use of the

words:

“should be;”

there shall be deleted:

“and”

Subparagraph (a) (ii) of paragraph 9 of Article 2 of the Protocol shall be renumbered as subparagraph (a) (iii).

The following shall be added as subparagraph (a) (ii) after subparagraph (a) (i) of paragraph 9 of Article 2 of the Protocol:

“Adjustments to the global warming potentials specified in Group I of Annex A, Annex C and Annex F should be made and, if so, what the adjustments should be; and”

Article 2J

The following Article shall be inserted after Article 2I of the Protocol:

“Article 2J: Hydrofluorocarbons

1. Each Party shall ensure that for the twelve-month period commencing on 1 January 2019, and in each twelve-month period thereafter, its calculated level of consumption of the controlled substances in Annex F, expressed in CO₂ equivalents, does not exceed the percentage, set out for the respective range of years specified in subparagraphs (a) to (e) below, of the annual average of its calculated levels of consumption of Annex F controlled substances for the years 2011, 2012 and 2013, plus fifteen per cent of its calculated level of consumption of Annex C, Group I, controlled substances as set out in paragraph 1 of Article 2F, expressed in CO₂ equivalents:

- (a) 2019 to 2023: 90 per cent
- (b) 2024 to 2028: 60 per cent
- (c) 2029 to 2033: 30 per cent
- (d) 2034 to 2035: 20 per cent
- (e) 2036 and thereafter: 15 per cent

2. Notwithstanding paragraph 1 of this Article, the Parties may decide that a Party shall ensure that, for the twelve-month period commencing on 1 January 2020, and in each twelve-month period thereafter, its calculated level of consumption of the controlled substances in Annex F, expressed in CO₂ equivalents, does not exceed the percentage, set out for the respective range of years specified in subparagraphs (a) to (e) below, of the annual average of its calculated levels of consumption of Annex F controlled substances for the years 2011, 2012 and 2013, plus twenty-five per cent of its calculated level of consumption of Annex C, Group I, controlled substances as set out in paragraph 1 of Article 2F, expressed in CO₂ equivalents:

- (a) 2020 to 2024: 95 per cent
- (b) 2025 to 2028: 65 per cent
- (c) 2029 to 2033: 30 per cent

- (d) 2034 to 2035: 20 per cent
- (e) 2036 and thereafter: 15 per cent

3. Each Party producing the controlled substances in Annex F shall ensure that for the twelve-month period commencing on 1 January 2019, and in each twelve-month period thereafter, its calculated level of production of the controlled substances in Annex F, expressed in CO₂ equivalents, does not exceed the percentage, set out for the respective range of years specified in subparagraphs (a) to (e) below, of the annual average of its calculated levels of production of Annex F controlled substances for the years 2011, 2012 and 2013, plus fifteen per cent of its calculated level of production of Annex C, Group I, controlled substances as set out in paragraph 2 of Article 2F, expressed in CO₂ equivalents:

- (a) 2019 to 2023: 90 per cent
- (b) 2024 to 2028: 60 per cent
- (c) 2029 to 2033: 30 per cent
- (d) 2034 to 2035: 20 per cent
- (e) 2036 and thereafter: 15 per cent

4. Notwithstanding paragraph 3 of this Article, the Parties may decide that a Party producing the controlled substances in Annex F shall ensure that for the twelve-month period commencing on 1 January 2020, and in each twelve-month period thereafter, its calculated level of production of the controlled substances in Annex F, expressed in CO₂ equivalents, does not exceed the percentage, set out for the respective range of years specified in subparagraphs (a) to (e) below, of the annual average of its calculated levels of production of Annex F controlled substances for the years 2011, 2012 and 2013, plus twenty-five per cent of its calculated level of production of Annex C, Group I, controlled substances as set out in paragraph 2 of Article 2F, expressed in CO₂ equivalents:

- (a) 2020 to 2024: 95 per cent
- (b) 2025 to 2028: 65 per cent
- (c) 2029 to 2033: 30 per cent
- (d) 2034 to 2035: 20 per cent
- (e) 2036 and thereafter: 15 per cent

5. Paragraphs 1 to 4 of this Article will apply save to the extent that the Parties decide to permit the level of production or consumption that is necessary to satisfy uses agreed by the Parties to be exempted uses.

6. Each Party manufacturing Annex C, Group I, or Annex F substances shall ensure that for the twelve-month period commencing on 1 January 2020, and in each twelve-month period thereafter, its emissions of Annex F, Group II, substances generated in each production facility that manufactures Annex C, Group I, or Annex F substances are destroyed to the extent practicable using technology approved by the Parties in the same twelve-month period.

7. Each Party shall ensure that any destruction of Annex F, Group II, substances generated by facilities that produce Annex C, Group I, or Annex F substances shall occur only by technologies approved by the Parties.

Article 3

The preamble to Article 3 of the Protocol should be replaced with the following:

"1. For the purposes of Articles 2, 2A to 2J and 5, each Party shall, for each group of substances in Annex A, Annex B, Annex C, Annex E or Annex F, determine its calculated levels of:"

For the final semi-colon of subparagraph (a) (i) of Article 3 of the Protocol there shall be substituted:

“, except as otherwise specified in paragraph 2;”

The following text shall be added to the end of Article 3 of the Protocol:

“; and

(d) Emissions of Annex F, Group II, substances generated in each facility that generates Annex C, Group I, or Annex F substances by including, among other things, amounts emitted from equipment leaks, process vents and destruction devices, but excluding amounts captured for use, destruction or storage.

2. When calculating levels, expressed in CO₂ equivalents, of production, consumption, imports, exports and emissions of Annex F and Annex C, Group I, substances for the purposes of Article 2J, paragraph 5 of Article 2 and paragraph 1 (d) of Article 3, each Party shall use the global warming potentials of those substances specified in Group I of Annex A, Annex C and Annex F.”

Article 4, paragraph 1 sept

The following paragraph shall be inserted after paragraph 1 sex of Article 4 of the Protocol:

“1 sept. Upon entry into force of this paragraph, each Party shall ban the import of the controlled substances in Annex F from any State not Party to this Protocol.”

Article 4, paragraph 2 sept

The following paragraph shall be inserted after paragraph 2 sex of Article 4 of the Protocol:

“2 sept. Upon entry into force of this paragraph, each Party shall ban the export of the controlled substances in Annex F to any State not Party to this Protocol.”

Article 4, paragraphs 5, 6 and 7

In paragraphs 5, 6 and 7 of Article 4 of the Protocol, for the words:

“Annexes A, B, C and E”

there shall be substituted:

“Annexes A, B, C, E and F”

Article 4, paragraphs 8

In paragraph 8 of Article 4 of the Protocol, for the words:

“Articles 2A to 2I”

there shall be substituted:

“Articles 2A to 2J”

Article 4B

The following paragraph shall be inserted after paragraph 2 of Article 4B of the Protocol:

“2 bis. Each Party shall, by 1 January 2019 or within three months of the date of entry into force of this paragraph for it, whichever is later, establish and implement a system for licensing the import and export of new, used, recycled and reclaimed controlled substances in Annex F.

Any Party operating under paragraph 1 of Article 5 that decides it is not in a position to establish and implement such a system by 1 January 2019 may delay taking those actions until 1 January 2021.”

Article 5

The following paragraph shall be inserted after paragraph 2 of Article 4B of the Protocol:

“2 bis. Each Party shall, by 1 January 2019 or within three months of the date of entry into force of this paragraph for it, whichever is later, establish and implement a system for licensing the import and export of new, used, recycled and reclaimed controlled substances in Annex F.

Any Party operating under paragraph 1 of Article 5 that decides it is not in a position to establish and implement such a system by 1 January 2019 may delay taking those actions until 1 January 2021.”

Article 5

In paragraph 4 of Article 5 of the Protocol, for the word:

“2I”

there shall be substituted:

“2J”

In paragraphs 5 and 6 of Article 5 of the Protocol, for the words:

“Article 2I”

there shall be substituted:

“Articles 2I and 2J”

In paragraph 5 of Article 5 of the Protocol, before the words:

“any control measures”

there shall be inserted:

“with”

The following paragraph shall be inserted after paragraph 8 ter of Article 5 of the Protocol:

“8 qua

(a) Each Party operating under paragraph 1 of this Article, subject to any adjustments made to the control measures in Article 2J in accordance with paragraph 9 of Article 2, shall be entitled to delay its compliance with the control measures set out in subparagraphs (a) to (e) of paragraph 1 of Article 2J and subparagraphs (a) to (e) of paragraph 3 of Article 2J and modify those measures as follows:

- (i) 2024 to 2028: 100 per cent
- (ii) 2029 to 2034: 90 per cent
- (iii) 2035 to 2039: 70 per cent
- (iv) 2040 to 2044: 50 per cent
- (v) 2045 and thereafter: 20 per cent

(b) Notwithstanding subparagraph (a) above, the Parties may decide that a Party operating under paragraph 1 of this Article, subject to any adjustments made to the control measures in Article 2J in accordance with paragraph 9 of Article 2, shall be entitled to delay its compliance with the control measures set out in subparagraphs (a) to (e) of paragraph 1 of Article 2J and subparagraphs (a) to (e) of paragraph 3 of Article 2J and modify those measures as follows:

- (i) 2028 to 2031: 100 per cent
- (ii) 2032 to 2036: 90 per cent
- (iii) 2037 to 2041: 80 per cent
- (iv) 2042 to 2046: 70 per cent
- (v) 2047 and thereafter: 15 per cent

(c) Each Party operating under paragraph 1 of this Article, for the purposes of calculating its consumption baseline under Article 2J, shall be entitled to use the average of its calculated levels of consumption of Annex F controlled substances for the years 2020, 2021 and 2022, plus sixty-five per cent of its baseline consumption of Annex C, Group I, controlled substances as set out in paragraph 8 ter of this Article.

(d) Notwithstanding subparagraph (c) above, the Parties may decide that a Party operating under paragraph 1 of this Article, for the purposes of calculating its consumption baseline under Article 2J, shall be entitled to use the average of its calculated levels of consumption of Annex F controlled substances for the years 2024, 2025 and 2026, plus sixty-five per cent of its baseline consumption of Annex C, Group I, controlled substances as set out in paragraph 8 ter of this Article.

(e) Each Party operating under paragraph 1 of this Article and producing the controlled substances in Annex F, for the purposes of calculating its production baseline under Article 2J, shall be entitled to use the average of its calculated levels of production of Annex F controlled substances for the years 2020, 2021 and 2022, plus sixty-five per cent of its baseline production of Annex C, Group I, controlled substances as set out in paragraph 8 ter of this Article.

(f) Notwithstanding subparagraph (e) above, the Parties may decide that a Party operating under paragraph 1 of this Article and producing the controlled substances in Annex F, for the purposes of calculating its production baseline under Article 2J, shall be entitled to use the average of its calculated levels of production of Annex F controlled substances for the years 2024, 2025 and 2026,

plus sixty-five per cent of its baseline production of Annex C, Group I, controlled substances as set out in paragraph 8 ter of this Article.

(g) Subparagraphs (a) to (f) of this paragraph will apply to calculated levels of production and consumption save to the extent that a high-ambient-temperature exemption applies based on criteria decided by the Parties.”

Article 6

In Article 6 of the Protocol, for the words:

“Articles 2A to 2I”

there shall be substituted:

“Articles 2A to 2J”

Article 7, paragraphs 2, 3 and 3 ter

The following line shall be inserted after the line that reads “– in Annex E, for the year 1991,”

in paragraph 2 of Article 7 of the Protocol:

“– in Annex F, for the years 2011 to 2013, except that Parties operating under paragraph 1 of Article 5 shall provide such data for the years 2020 to 2022, but those Parties operating under paragraph 1 of Article 5 to which subparagraphs (d) and (f) of paragraph 8 qua of Article 5 applies shall provide such data for the years 2024 to 2026;”

In paragraphs 2 and 3 of Article 7 of the Protocol, for the words:

“C and E”

there shall be substituted:

“C, E and F”

The following paragraph shall be added to Article 7 of the Protocol after paragraph 3 bis:

“3 ter. Each Party shall provide to the Secretariat statistical data on its annual emissions of Annex F, Group II, controlled substances per facility in accordance with paragraph 1 (d) of Article 3 of the Protocol.”

Article 7, paragraph 4

In paragraph 4 of Article 7, after the words:

“statistical data on” and “provides data on”
there shall be added:
“production,”

Article 10, paragraph 1

In paragraph 1 of Article 10 of the Protocol, for the words:
“and Article 2I”
There shall be substituted:
“, Article 2I and Article 2J”

The following shall be inserted at the end of paragraph 1 of Article 10 of the Protocol:
“Where a Party operating under paragraph 1 of Article 5 chooses to avail itself of funding from any other financial mechanism that could result in meeting any part of its agreed incremental costs, that part shall not be met by the financial mechanism under Article 10 of this Protocol.”

Article 17

In Article 17 of the Protocol, for the words:
“Articles 2A to 2I”
there shall be substituted:
“Articles 2A to 2J”

Annex A

The following table shall replace the table for Group I in Annex A to the Protocol:

Group	Substance	Ozone-Depleting Potential*	100-Year Global Warming Potential
Group I			
CFCl ₃	(CFC - 11)	1.0	4,750
CF ₂ Cl ₂	(CFC - 12)	1.0	10,900
C ₂ F ₃ Cl ₃	(CFC - 113)	0.8	6,130
C ₂ F ₄ Cl ₂	(CFC - 114)	1.0	10,000
C ₂ F ₅ Cl	(CFC - 115)	0.6	7,370

Annex C and Annex F

The following table shall replace the table for Group I in Annex C to the Protocol:

Group	Substance	Number of isomers	Ozone-Depleting Potential*	100-Year Global Warming Potential***
Group I				
CHFCI ₂	(HCFC - 21)**	1	0.04	151
CHF ₂ Cl	(HCFC - 22)**	1	0.055	1810
CH ₂ FCI	(HCFC - 31)	1	0.02	
C ₂ HFCI ₄	(HCFC - 121)	2	0.01 - 0.04	
C ₂ HF ₂ Cl ₃	(HCFC - 122)	3	0.02 - 0.08	
C ₂ HF ₃ Cl ₂	(HCFC - 123)	3	0.02 - 0.06	1810
CHCl ₂ CF ₃	(HCFC - 123)**	/	0.02	
C ₂ HF ₄ Cl	(HCFC - 124)	2	0.02 - 0.04	609
CHFCICF ₃	(HCFC - 124)**	/	0.022	
C ₂ H ₂ FCI ₃	(HCFC - 131)	3	0.007 - 0.05	
C ₂ H ₂ F ₂ Cl ₂	(HCFC - 132)	4	0.008 - 0.05	
C ₂ H ₂ F ₃ Cl	(HCFC - 133)	3	0.02 - 0.06	
C ₂ H ₃ FCI ₂	(HCFC - 141)	3	0.005 - 0.07	
CH ₃ CFCl ₂	(HCFC - 141b)**	/	0.11	725
C ₂ H ₃ F ₂ Cl	(HCFC - 142)	3	0.008 - 0.07	
CH ₃ CF ₂ Cl	(HCFC - 142b)**	/	0.065	2310
C ₂ H ₄ FCI	(HCFC - 151)	2	0.003 - 0.005	
C ₃ HFCI ₆	(HCFC - 221)	5	0.015 - 0.07	

<chem>C3H2Cl4</chem>	(HCFC - 222)	9	0.01 - 0.09	
<chem>C3HF3Cl4</chem>	(HCFC - 223)	12	0.01 - 0.08	
<chem>C3HF4Cl3</chem>	(HCFC - 224)	12	0.01 - 0.09	
<chem>C3HF5Cl2</chem>	(HCFC - 225)	9	0.02 - 0.07	
<chem>CF3CF2CHCl2</chem>	(HCFC - 225ca)**	/	0.025	122
<chem>CF2ClCF2CHClF</chem>	(HCFC - 225cb)**	/	0.033	595
<chem>C3HF6Cl</chem>	(HCFC - 226)	5	0.02 - 0.10	
<chem>C3H2FCl5</chem>	(HCFC - 231)	9	0.05 - 0.09	
<chem>C3H2F2Cl4</chem>	(HCFC - 232)	16	0.008 - 0.10	
<chem>C3H2F3Cl3</chem>	(HCFC - 233)	18	0.007 - 0.23	
<chem>C3H2F4Cl2</chem>	(HCFC - 234)	16	0.01 - 0.28	
<chem>C3H2F5Cl</chem>	(HCFC - 235)	9	0.03 - 0.52	
<chem>C3H3FCl4</chem>	(HCFC - 241)	12	0.004 - 0.09	
<chem>C3H3F2Cl3</chem>	(HCFC - 242)	18	0.005 - 0.13	
<chem>C3H3F3Cl2</chem>	(HCFC - 243)	18	0.007 - 0.12	
<chem>C3H3F4Cl</chem>	(HCFC - 244)	12	0.009 - 0.14	
<chem>C3H4FCl3</chem>	(HCFC - 251)	12	0.001 - 0.01	
<chem>C3H4F2Cl2</chem>	(HCFC - 252)	16	0.005 - 0.04	
<chem>C3H4F3Cl</chem>	(HCFC - 253)	12	0.003 - 0.03	
<chem>C3H5FCl2</chem>	(HCFC - 261)	9	0.002 - 0.02	
<chem>C3H5F2Cl</chem>	(HCFC - 262)	9	0.002 - 0.02	
<chem>C3H6FCl</chem>	(HCFC - 271)	5	0.001 - 0.03	

* Where a range of ODPs is indicated, the highest value in that range shall be used for the purposes of the Protocol. The ODPs listed as a single value have been determined from calculations based on laboratory measurements. Those listed as a range are based on estimates and are less certain. The range pertains to an isomeric group. The upper value is the estimate of the ODP of the isomer with the highest ODP, and the lower value is the estimate of the ODP of the isomer with the lowest ODP.

** Identifies the most commercially viable substances with ODP values listed against them to be used for the purposes of the Protocol.

*** For substances for which no GWP is indicated, the default value 0 applies until a GWP value is included by means of the procedure foreseen in paragraph 9 (a)(ii) of Article 2.

The following annex shall be added to the Protocol after Annex E:

“Annex F: Controlled substances

Group	Substance	100-Year Global Warming Potential
Група I		
CHF ₂ CHF ₂	HFC-134	1,100
CH ₂ FCF ₃	HFC-134a	1,430
CH ₂ FCHF ₂	HFC-143	353
CHF ₂ CH ₂ CF ₃	HFC-245fa	1,030
CF ₃ CH ₂ CF ₂ H ₃	HFC-365mfc	794
CF ₃ CHFCF ₃	HFC-227ea	3,220
CH ₂ FCF ₂ CF ₃	HFC-236cb	1,340
CHF ₂ CHFCF ₃	HFC-236ea	1,370
CF ₃ CH ₂ CF ₃	HFC-236fa	9,810
CH ₂ FCF ₂ CHF ₂	HFC-245ca	693
CF ₃ CHFCCHFCF ₂ CF ₃	HFC-43-10mee	1,640
CH ₂ F ₂	HFC-32	675
CHF ₂ CF ₃	HFC-125	3,500
CH ₃ CF ₃	HFC-143a	4,470
CH ₃ F	HFC-41	92
CH ₂ FCH ₂ F	HFC-152	53
CH ₃ CHF ₂	HFC-152a	124
Група II		
CHF ₃	HFC-23	14,800

Article II: Relationship to the 1999 Amendment

No State or regional economic integration organization may deposit an instrument of ratification, acceptance or approval of or accession to this Amendment unless it has previously, or simultaneously, deposited such an instrument to the Amendment adopted at the Eleventh Meeting of the Parties in Beijing, 3 December 1999.

Article III: Relationship to the United Nations Framework Convention on This Amendment is not intended to have the effect of excepting hydrofluorocarbons from the scope of the commitments contained in Articles 4 and 12 of the United Nations Framework Convention on Climate Change or in Articles 2, 5, 7 and 10 of its Kyoto Protocol.

Article IV: Entry into force

1. Except as noted in paragraph 2, below, this Amendment shall enter into force on 1 January 2019, provided that at least twenty instruments of ratification,

acceptance or approval of the Amendment have been deposited by States or regional economic integration organizations that are Parties to the Montreal Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer. In the event that this condition has not been fulfilled by that date, the Amendment shall enter into force on the ninetieth day following the date on which it has been fulfilled.

2. The changes to Article 4 of the Protocol, Control of trade with non-Parties, set out in Article I of this Amendment shall enter into force on 1 January 2033, provided that at least seventy instruments of ratification, acceptance or approval of the Amendment have been deposited by States or regional economic integration organizations that are Parties to the Montreal Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer. In the event that this condition has not been fulfilled by that date, the Amendment shall enter into force on the ninetieth day following the date on which it has been fulfilled.

3. For purposes of paragraphs 1 and 2, any such instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by member States of such organization.

4. After the entry into force of this Amendment, as provided under paragraphs 1 and 2, it shall enter into force for any other Party to the Protocol on the ninetieth day following the date of deposit of its instrument of ratification, acceptance or approval.

Article V: Provisional application

Any Party may, at any time before this Amendment enters into force for it, declare that it will apply provisionally any of the control measures set out in Article 2J, and the corresponding reporting obligations in Article 7, pending such entry into force.

Амандман кон Монреалскиот протокол за сустанциите што ја осиромашуваат
озонската обвивка

Член 1: Амандман

Член 1, став 4

Во член 1 став 4 на Протоколот зборовите:

„Анекс Ц или Анекс Е“

се заменуваат со:

„Анекс Ц, Анекс Е или Анекс Ф“

Член 2, став 5

Во член 2 став 5 на Протоколот зборовите:

„и член 2Х“

се заменуваат со:

„Член 2Х и 2Ј“

Член 2, став 8(а), 9(а) и 11

Во член 2 став 8(а) и 11 на Протоколот зборовите:

„Член 2А до 2И“

се заменуваат со:

„Член 2А до 2Ј“

Следните зборови се додаваат на крајот од став 8 точка (а) на Протоколот:

„Секој таков договор може да се прошири да вклучува обврски во однос на потрошувачката или производството од член 2Ј под услов да вкупното комбинирано пресметано ниво на потрошувачка или производство на засегнатите страни не ги надминува нивоата одредени со член 2Ј.“

Во член 2 став 9 точка (а) (i) од Протоколот после втората употреба на зборот „треба;“

Се брише зборот „и“

Точка (а) (ii) од член 2 став 9 од Протоколот станува Точка (а) (iii)

Следното се додава како точка (а) (ii) после член 2 став 9 точка (а) (i) од Протоколот:

„Треба да се направат прилагодувања на потенцијалите на глобално затоплување наведени со Анекс А Група I, Анекс Ц и Анекс Ф, и ако се прават, какви прилагодувањат треба да се направат; и“

Член 2Ј

После член 2И од Протоколот се додава следниот член:

„Член 2Ј: Флуорирани јаглеводори

1. Секоја членка треба да се осигура дека, на секои 12 месеци, почнувајќи од 1 јануари 2019 година, пресметаното ниво на потрошувачка на контролираните супстанции во Анекс Ф, изразени во CO₂ еквиваленти, не ги надминува процентите дадени во соодветниот опсег на години, наведени во точка (а) до (е) подолу, од годишните просечни вредности на пресметаните нивоа на потрошувачка на контролираните супстанции од Анекс Ф за 2011, 2012 и 2013 година, плус петнаесет проценти од пресметаното ниво на потрошувачка на контролираните супстанции од Група I на Анекс Ц, согласно член 2ф став 1, изразено во CO₂ еквиваленти:
 - (а) 2019 до 2023: 90 проценти
 - (б) 2024 до 2028: 60 проценти
 - (в) 2029 до 2033: 30 проценти
 - (г) 2034 до 2035: 20 проценти
 - (д) 2036 и после: 15 проценти
2. Со исклучок на став 1 од овој член, страните може да одлучат дека одредена страна за период од дванаесет месеци почнувајќи од 1 јануари 2020 година, и секои дванаесет месеци потоа, треба пресметаното ниво на потрошувачка на контролираните супстанции во Анекс Ф, изразени во CO₂ еквиваленти, да не ги надминува процентите дадени во соодветниот опсег на години специфицирани во точка (а) до (е) дадени подолу, од годишниот просек на нивните пресметани нивоа на потрошувачка на контролираните супстанции од Анекс Ф за 2011, 2012 и 2013 година, плус дваесет и пет проценти од пресметаното ниво на потрошувачка на контролираните супстанции од Група I на Анекс Ц, согласно член 2Ф став 1, изразено во CO₂ еквиваленти:
 - (а) 2020 до 2024 година: 95 проценти
 - (б) 2025 до 2028 година: 65 проценти
 - (в) 2029 до 2033 година: 30 проценти
 - (г) 2034 до 2035 година: 20 проценти
 - (д) 2036 година и понатаму: 15 проценти

3. Кај секоја страна која произведува контролирани супстанции од Анекс Ф треба да се осигура дека, за период од дванаесет месеци, почнувајќи од 1 јануари 2019 година, и на секои дванаесет месеци потоа, пресметаното ниво на потрошувачка на контролираните супстанции во Анекс Ф, изразени во CO₂ еквиваленти, не ги надминува процентите дадени во соодветниот опсег на години специфицирани во точка (а) до (е) дадени подолу, од годишниот просек на нивните пресметани нивоа на потрошувачка на контролираните супстанции од Анекс Ф за 2011, 2012 и 2013 година, плус петнаесет проценти од пресметаното ниво на потрошувачка на контролираните супстанции од Група I на Анекс Ц, согласно член 2Ф став 1, изразено во CO₂ еквиваленти:
- (а) 2019 до 2023 година: 90 проценти
 - (б) 2024 до 2028 година: 60 проценти
 - (в) 2029 до 2033 година: 30 проценти
 - (г) 2034 до 2035 година: 20 проценти
 - (д) 2036 година и понатаму: 15 проценти
4. Со исклучок на став 3 на овој член, страните може да одлучат дека одредена страна која произведува супстанции контролирани во Анекс Ф за период од дванаесет месеци почнувајќи од 1 јануари 2020 година, и на секои дванаесет месеци потоа, треба пресметаното ниво на производство на контролираните супстанции во Анекс Ф, изразени во CO₂ еквиваленти, да не ги надминува процентите дадени во соодветниот опсег на години специфицирани во точка (а) до (е) дадени подолу, од годишниот просек на нивните пресметани нивоа на производство на контролираните супстанции од Анекс Ф за 2011, 2012 и 2013 година, плус дваесет и пет проценти од пресметаното ниво на производство на контролираните супстанции од Група I на Анекс Ц, согласно член 2Ф став 2, изразено во CO₂ еквиваленти:
- (а) 2020 до 2024 година: 95 проценти
 - (б) 2025 до 2028 година: 65 проценти
 - (в) 2029 до 2033 година: 30 проценти
 - (г) 2034 до 2035 година: 20 проценти
 - (д) 2036 година и понатаму: 15 проценти
5. Став 1 до 4 на овој член може непречено да се користат се додека страните одлучиле да дозволат нивото на производство или потрошувачка кои се неопходни за да се задоволат апликациите договорени помеѓу страните да бидат исклучителни апликации.

6. Секоја страна која произведува супстанции од Група I на Анекс Ц, или Анекс Ф, треба да се осигура дека за период од дванаесет месеци, почнувајќи од 1 јануари 2020 година, и на секои дванаесет месеци потоа, нејзините емисии на супстанции од Група II на Анекс Ф кои се генерирани во секој производствен капацитет со кој се произведуваат супстанции од Група I на Анекс Ц, или супстанциите од Анекс Ф да се уништени до степен кој е практичновозможен користејќи технологија одобрена од странките во истиот период од дванаесет месеци.
7. Секоја страна потврдува дека уништувањето на супстанциите од Група II на Анекс Ф генерирани од капацитети кои произведуваат супстанции од Група I на Анекс Ц, или супстанциите од Анекс Ф ќе се спроведе со технологии одобрени од страните.

Член 3

Преамбулата на член 3 на Протоколот се заменува со следното:

„1. Заради исполнување на целите кои произлегуваат од член 2, 2А до 2Ј и 5, секоја страна, за секоја група на супстанции од Анекс А, Анекс Б, Анекс Ц, Анекс Е или Анекс Ф ќе ги одреди пресметаните нивоа на:„

Во последниот дел на член 3 потстав (а) (и) на Протоколот треба да се замени:

„ако не е поинаку наведено во став 2;“

Следниот текст ќе се додаде на крајот на член 3 на Протоколот:

„; и

(д) Емисиите на супстанции од Група II на Анекс Ф кои се генерирани во секој капацитет кој генерира супстанции од Група I на Анекс Ц, или супстанции од Анекс Ф, и тоа количини кои се ослободени од истекувања од опрема, загуби во процесите и опремата за уништување, со исклучок на количините зафатени заради употреба, уништување или складирање.

2. При пресметка на нивоата, изразени во CO₂ еквиваленти, на производство, потрошувачка, увоз, извоз или емисии на супстанциите од Анекс Ф и Група I на Анекс Ц заради исполнување на целите кои произлегуваат од член 2Ј, член 2 став 5 и член 3 став 1(д), секоја страна ќе ги користи потенцијалите на глобално затоплување на тие супстанции специфицирани во Групата I на Анекс А, Анекс Ц и Анекс Ф.

Член 4, став 1 sept

Следниот став ќе се додаде после член 4 став 1 sex на Протоколот:

„1 sept. По влегувањето во сила на овој став, секоја страна ќе го забрани увозот на контролираните супстанции од Анекс Ф од држава која не е страна на овој Протокол.“

Член 4, став 2 sept.

Следниот став ќе се додаде после член 4 став 2 sex на Протоколот:

„2 sept. По влегувањето во сила на овој став, секоја страна ќе го забрани извозот на контролираните супстанции од Анекс Ф во држава која не е страна на овој Протокол.“

Член 4 став 5, 6, и 7

Во член 4 став 5, 6, и 7 на Протоколот, зборовите:

„Анексите А, Б, Ц и Е“

се заменуваат со:

„Анексите А, Б, Ц, Е и Ф“

Член 4 став 8

Во член 4 став 8 на Протоколот, зборовите:

„Анексите 2А до 2И“

се заменуваат со:

„Анексите 2А до 2Ј“

Член 4Б

Следниот став ќе биде додаден по член 4Б став 2 на Протоколот:

„2 bis Секоја страна треба да, од 1 јануари 2019 година или во период од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој став за истата, зависно кое е подоцна, воспостави и имплементира систем за лиценцирање на увозот и извозот на нови, употребени, рециклирани и обновени контролирани супстанции од Анекс Ф.

Секоја страна која оперира под член 5 став 1 која одлучила дека не е во позиција да воспостави и имплементира таков систем до 1 јануари 2019 година може да ја одложи оваа активност до 1 јануари 2021 година.“

Член 5

Во член 5 став 4 на Протоколот зборот:

„2И“

се заменува со:

„2Ј“

Во член 5 став 5 и 6 на Протоколот зборовите:

„Член 2И“

се заменуваат со:

„Член 2И и 2Ј“

Во член 5 став 5 на Протоколот пред зборовите:

“сите контролни мерки“

се додава:

„со“

Следниот став се додава после член 5 став 8 *ter* на Протоколот:

„8 *qua*

(а) Секоја страна која оперира под став 1 на овој член, во врска со прилагодувањата направени на контролните мерки во член 2Ј во согласност со член 2 став 9, има право да го одложи усогласувањето со контролните мерки дадени во член 2Ј став 1 точка (а) до (е) и став 3 точка (а) до (е) и да ги измени овие мерки како што следи:

(и) 2024 до 2028: 100 проценти

(ии) 2029 до 2034: 90 проценти

(иии) 2035 до 2039: 70 проценти

(ив) 2040 до 2044: 50 проценти

(в) 2045 и подоцна: 20 проценти

(б) Со исклучок на точката (а) погоре, страните може да одлучат дека страна која оперира под член 5 став 1, во врска со прилагодувањата направени на контролните мерки во член 2Ј во согласност со член 2 став 9, има право да го одложи усогласувањето со контролните мерки дадени во член 2Ј став 1 точка (а) до (е) и став 3 точка (а) до (е) и да ги изменат овие мерки како што следи:

(и) 2028 до 2031: 100 проценти

(ии) 2032 до 2036: 90 проценти

(иии) 2037 до 2041: 80 проценти

(ив) 2042 до 2046: 70 проценти

(в) 2047 и подоцна: 15 проценти

(в) Секоја страна која оперира под став 1 на овој член, при пресметка на нејзината основна потрошувачка согласно член 2Ј, има право да го користи просекот на нејзините пресметани нивоа на потрошувачка на контролираните супстанции од Анекс Ф за 2020, 2021 и 2022 година, плус шеесет и пет проценти од нејзината основна потрошувачка на контролираните супстанции од Група I на Анекс Ц, како што е дадено во став 8 на овој член.

(г) Со исклучок на точката (в) погоре, страните може да одлучат дека страна која оперира под став 1 на овој член, заради пресметка на нејзината основна потрошувачка согласно член 2Ј, има право да го користи просекот на нејзините пресметани нивоа на потрошувачка на контролирани супстанции од Анекс Ф за 2024, 2025 и 2026 година, плус шеесет и пет проценти од нејзината основна потрошувачка на контролирани супстанции од Група I на Анекс Ц како што е дадено во став 8 *ter* на овој член.

(д) Секоја страна која оперира под став 1 на овој член и произведува контролирани супстанции од Анекс Ф, заради пресметка на нејзината основа за пресметка на производство согласно член 2Ј, има право да го користи просекот на нејзините пресметани нивоа на производство на контролирани супстанции од Анекс Ф за 2020, 2021 и 2022 година, плус шеесет и пет проценти од нејзиното основно производство на контролирани супстанции од Група I на Анекс Ц како што е дадено во став 8 *ter* на овој член

(ѓ) Со исклучок на точката (е) погоре, страните може да одлучат дека страна која оперира под став 1 на овој член и произведува контролирани супстанции од Анекс Ф, заради пресметка на нејзината основа за пресметка на производство согласно член 2Ј, има право да го користи просекот на нејзините пресметани нивоа на производство на контролирани супстанции од Анекс Ф за 2024, 2025 и 2026 година, плус шеесет и пет проценти од нејзиното основно производство на контролирани супстанции од Група I на Анекс Ц како што е дадено во став 8 *ter* на овој член.

(е) Точките (а) до (ѓ) на овој став непречено се применуваат на пресметаните нивоа на производство и потрошувачка за случаи за кои важи исклучок на високи амбиентални температури кој се базира на критериуми донесени од страните“

Член 6

Во член 6 на Протоколот зборовите:

„член 2А до 2И“

ќе се заменат со:

„член 2А до 2Ј“

Член 7 став 2, 3 и 3 *ter*

Следната алинеа се додава после алинеата која гласи „- во Анекс Е, за 1991 година,“ во член 7 став 2 на Протоколот:

„- од Анекс Ф, за 2011 до 2013 година, освен тоа што страните кои оперираат под член 5 став 1 ќе ги обезбедат овие податоци за 2020 до 2022 година и оние страни кои оперираат под член 5 став 1 за кои важи член 5 став 8 ква точка (г) и (ѓ) ќе обезбедат податоци за 2024 до 2026 година.“

Во член 7 став 2 и 3 на Протоколот зборовите:

„Ц и Е“

се заменуваат со:

„Ц, Е и Ф“

После член 7 став 3 bis на Протоколот се додава следниот став:

„3 ter. Секоја страна треба да му обезбеди на Секретаријатот статистички податоци на емисиите на годишно ниво на супстанцијата од Група II на Анекс Ф по капацитет во согласност со член 3 став 1 (г) на Протоколот.“

Член 7 став 4

Во член 7 став 4 после зборовите:

„статистички податоци за“ и „обезбедува податоци за“

се додава:

„производството,“

Член 10 став 1

Во член 10 став 1 на Протоколот зборовите:

„и член 2И“

се заменуваат со:

„член 2И и член 2Ј“

Следното се додава на крајот на член 10 став 1 на Протоколот:

„Кога страната која оперира под член 5 став 1 избере да искористи финансирање од некој друг финансиски механизам што ќе резултира со задоволување или остварување на дел од договорените покачени трошоци, овој дел нема да биде покриен од финасискиот механизам од член 10 на овој Протокол.“

Член 17

Во член 17 на Протоколот зборовите:

„член 2А до 2И“

се заменуваат со:

„член 2А до 2Ј“

Анекс А

Табелата за Група I на Анекс А на Протоколот се заменува со следната табела:

Група	Супстанција	Потенцијал на осиромашување на озонската обвивка*	Потенцијал на глобално затоплување (100 години)
Група I			
CFCI ₃	(CFC - 11)	1.0	4,750
CF ₂ Cl ₂	(CFC - 12)	1.0	10,900
C ₂ F ₃ Cl ₃	(CFC - 113)	0.8	6,130
C ₂ F ₄ Cl ₂	(CFC - 114)	1.0	10,000
C ₂ F ₅ Cl	(CFC - 115)	0.6	7,370

Анекс Ц и Анекс Ф

Табелата за Група I на Анекс Ц на Протоколот се заменува со следната табела:

Група	Супстанција	Број на изомери	Потенцијал на осиромашување на озонската обвивка*	Потенцијал на глобално затоплување (100 години)***
Група I				
CHFCI ₂	(HCFC - 21)**	1	0.04	151
CHF ₂ Cl	(HCFC - 22)**	1	0.055	1810
CH ₂ FCI	(HCFC - 31)	1	0.02	
C ₂ HFCl ₄	(HCFC - 121)	2	0.01 - 0.04	
C ₂ HF ₂ Cl ₃	(HCFC - 122)	3	0.02 - 0.08	
C ₂ HF ₃ Cl ₂	(HCFC - 123)	3	0.02 - 0.06	1810
CHCl ₂ CF ₃	(HCFC - 123)**	/	0.02	
C ₂ HF ₄ Cl	(HCFC - 124)	2	0.02 - 0.04	609
CHFCICF ₃	(HCFC - 124)**	/	0.022	
C ₂ H ₂ FCI ₃	(HCFC - 131)	3	0.007 - 0.05	
C ₂ H ₂ F ₂ Cl ₂	(HCFC - 132)	4	0.008 - 0.05	
C ₂ H ₂ F ₃ Cl	(HCFC - 133)	3	0.02 - 0.06	
C ₂ H ₃ FCI ₂	(HCFC - 141)	3	0.005 - 0.07	
CH ₃ CFCl ₂	(HCFC - 141b)**	/	0.11	725
C ₂ H ₃ F ₂ Cl	(HCFC - 142)	3	0.008 - 0.07	
CH ₃ CF ₂ Cl	(HCFC - 142b)**	/	0.065	2310
C ₂ H ₄ FCI	(HCFC - 151)	2	0.003 - 0.005	
C ₃ HFCl ₆	(HCFC - 221)	5	0.015 - 0.07	

<chem>C1H1F1Cl1</chem>	(HCFC - 222)	9	0.01 - 0.09	
<chem>C3HF3Cl4</chem>	(HCFC - 223)	12	0.01 - 0.08	
<chem>C3HF4Cl3</chem>	(HCFC - 224)	12	0.01 - 0.09	
<chem>C3HF5Cl2</chem>	(HCFC - 225)	9	0.02 - 0.07	
<chem>CF3CF2CHCl2</chem>	(HCFC - 225ca)**	/	0.025	122
<chem>CF2ClCF2CHClF</chem>	(HCFC - 225cb)**	/	0.033	595
<chem>C3HF6Cl</chem>	(HCFC - 226)	5	0.02 - 0.10	
<chem>C3H2FCl5</chem>	(HCFC - 231)	9	0.05 - 0.09	
<chem>C3H2F2Cl4</chem>	(HCFC - 232)	16	0.008 - 0.10	
<chem>C3H2F3Cl3</chem>	(HCFC - 233)	18	0.007 - 0.23	
<chem>C3H2F4Cl2</chem>	(HCFC - 234)	16	0.01 - 0.28	
<chem>C3H2F5Cl</chem>	(HCFC - 235)	9	0.03 - 0.52	
<chem>C3H3FCl4</chem>	(HCFC - 241)	12	0.004 - 0.09	
<chem>C3H3F2Cl3</chem>	(HCFC - 242)	18	0.005 - 0.13	
<chem>C3H3F3Cl2</chem>	(HCFC - 243)	18	0.007 - 0.12	
<chem>C3H3F4Cl</chem>	(HCFC - 244)	12	0.009 - 0.14	
<chem>C3H4FCl3</chem>	(HCFC - 251)	12	0.001 - 0.01	
<chem>C3H4F2Cl2</chem>	(HCFC - 252)	16	0.005 - 0.04	
<chem>C3H4F3Cl</chem>	(HCFC - 253)	12	0.003 - 0.03	
<chem>C3H5FCl2</chem>	(HCFC - 261)	9	0.002 - 0.02	
<chem>C3H5F2Cl</chem>	(HCFC - 262)	9	0.002 - 0.02	
<chem>C3H6FCl</chem>	(HCFC - 271)	5	0.001 - 0.03	

* Во случај каде е даден опсег на потенцијалите за осиромашување на озонската, најголемата вредност во опсег ќе се користи за целите на Протоколот. Потенцијалите на осиромашување на озонската обвивка дадени како единечна вредност се добиени со пресметки базирани на лабораториски мерења. Оние кои се дадени како опсег се базираат на проценки и се помалку точни. Опсегот се однесува на група на изомери. Повисоката вредност е проценка на потенцијалот на осиромашување на озонската обвивка на изомерот со највисок потенцијал на осиромашување на озонската обвивка, а најнискиот е проценка на потенцијалот на осиромашување на озонската обвивка на изомерот со најнизок потенцијал на осиромашување на озонската обвивка.

** Ги одредува супстанциите кои се комерцијално најискористените супстанции со вредности на потенцијалот на осиромашување на

озонската обвивка даден до нив за да се користи за целите на Протоколот.

*** Супстанции каде не е наведен потенцијалот на глобално затоплување, се применува стандардната вредност 0 се додека вредноста на GWP не биде вклучена согласно постапката предвидена со член 2 став 9 (а) (ии)

После Анекс Е на Протоколот се додава следниот анекс:

“Анекс Ф: Контролирани супстанции

Група	Супстанција	Потенцијал на глобално затоплување (100 години)
Група I		
CHF ₂ CHF ₂	HFC-134	1,100
CH ₂ FCF ₃	HFC-134a	1,430
CH ₂ FCHF ₂	HFC-143	353
CHF ₂ CH ₂ CF ₃	HFC-245fa	1,030
CF ₃ CH ₂ CF ₂ H ₃	HFC-365mfc	794
CF ₃ CHFCF ₃	HFC-227ea	3,220
CH ₂ FCF ₂ CF ₃	HFC-236cb	1,340
CHF ₂ CHFCF ₃	HFC-236ea	1,370
CF ₃ CH ₂ CF ₃	HFC-236fa	9,810
CH ₂ FCF ₂ CHF ₂	HFC-245ca	693
CF ₃ CHFCCHFCF ₂ CF ₃	HFC-43-10mee	1,640
CH ₂ F ₂	HFC-32	675
CHF ₂ CF ₃	HFC-125	3,500
CH ₃ CF ₃	HFC-143a	4,470
CH ₃ F	HFC-41	92
CH ₂ FCH ₂ F	HFC-152	53
CH ₃ CHF ₂	HFC-152a	124
Група II		
CHF ₃	HFC-23	14,800

Член II: Поврзаност со Амандманот до 1999 година

Ниту една држава или регионална организација за економска интеграција може да депонира инструмент на ратификација, прифаќање или одобрување или пристапување кон овој Амандман ако претходно, или истовремено, не депонира оваков инструмент за Амандманот усвоен на Единаесеттиот состанок на страни во Пекинг на 3 декември 1999 година.

Член III: Поврзаност кон Конвенцијата за климатски промени на ОН и нејзиниот Протокол од Кјото

Овој Амандман нема да ги исклучи флуорираните јаглеводороди од обврските од член 4 и 12 на Конвенцијата за климатски промени на ОН или член 2, 5, 7 и 10 на Протоколот од Кјото.

Член IV: Влегување во сила

1. Освен забелешката од став 2 подоле, овој Амандман влегува во сила на 1 јануари 2019 година, по обезбедување на најмалку дваесет инструменти на ратификација, прифаќање или одобрување на Амандманот да бидат депонирани од држави или регионални организации за економска интеграција кои се страни на Монреалскиот протокол за супстанциите што ја осиромашуваат озонската обвивка. Во случај овој услов да не е исполнет до овој датум, Амандманот ќе влезе во сила на деведесеттиот ден од датумот на кој овој услов бил исполнет.
2. Промените во член 4 на Протоколот, контрола на промет со земји кои не се страни на Протоколот, дадени во член I на овој Амандман влегуваат во сила на 1 јануари 2033 година, ако најмалку седумдесет инструменти на ратификација, прифаќање или одобрување на Амандманот се депонирани од држави или регионални организации за економска интеграција кои се страни на Монреалскиот протокол за супстанциите што ја осиромашуваат озонската обвивка. Во случај овој услов да не е исполнет до овој датум, Амандманот ќе влезе во сила на деведесеттиот ден од датумот на кој овој услов бил исполнет.
3. За целите дадени во став 1 и 2, секој таков инструмент депониран од регионална организација за економска интеграција нема да се смета за дополнителен кон оние допонирани од државите на таа организација.
4. По влегувањето на сила на овој Амандман, како што е дадено во став 1 и 2, истиот ќе влезе во сила за сите други страни на Протоколот на деведесеттиот ден по датумот на допирање на нивниот инструмент на ратификација, прифаќање или одобрување.

Член V: Привремена примена

Секоја страна може, во очекување Амандманот да влезе во сила за истата, во секое време пред овој Амандман да влезе во сила за истата, да изјави дека привремено ќе ги примени некои до контролните мерки дадени во член 2J, и соодветните обврски за доставување извештаи од член 7, одложувајќи го стапувањето во сила на Амандманот.

Член 3

Министерството за животна средина и просторно планирање се определува како надлежен орган на државната управа што ќе се грижи за извршување на Амандманот од членот 1 од овој закон.

Член 4

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

L I G J

**PËR RATIFIKIMIN E AMENDAMENTIT TË PROTOKOLLIT TË MONTREALIT
PËR SUBSTANCA QË E VARFËROJNË MBËSHTJELLËSIN E OZONIT**

Neni 1

Ratifikohet Amendamenti i Protokollit të Montrealit për substanca që e varfërojnë mbështjellësin e ozonit, i miratuar në Kigali, më 15 tetor 2016.

Neni 2

Teksti i Amendamentit nga neni 1 i këtij ligji, në origjinal në gjuhën angleze dhe në përkthim në gjuhën македонска, është si vijon:

Neni 3

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor caktohet si organ kompetent i administratës shtetërore që do të kujdeset për zbatimin e Amendamentit nga neni 1 i këtij ligji.

Neni 4

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tetë nga dita e botimit në “Gazetën Zyrtare të Republikës së Македонисë së Veriut”.

2.

Врз основа на членот 75, ставови 1 и 2 од Уставот на Република Северна Македонија, претседателот на Република Северна Македонија и претседателот на Собранието на Република Северна Македонија издаваат

У К А З

**ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА МИНАМАТА
КОНВЕНЦИЈА ЗА ЖИВА**

Се прогласува Законот за ратификација на Минамата Конвенција за жива, што Собранието на Република Северна Македонија го донесе на седницата одржана на 5 февруари 2020 година.

Бр. 08-1140/1
5 февруари 2020 година
Скопје

Претседател на Република
Северна Македонија,
Стево Пендаровски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Северна Македонија,
м-р Talat Xhaferi, с.р.

ЗАКОН ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА МИНАМАТА КОНВЕНЦИЈА ЗА ЖИВА

Член 1

Се ратификува Минамата Конвенција за жива, усвоена во Женева на 10 октомври 2013 година, потпишана од македонска страна на 25 јули 2014 година.

Член 2

Текстот на Конвенцијата од членот 1 од овој закон, во оригинал на англиски јазик и во превод на македонски јазик, гласи:

Minamata Convention on Mercury

The Parties to this Convention,

Recognizing that mercury is a chemical of global concern owing to its long-range atmospheric transport, its persistence in the environment once anthropogenically introduced, its ability to bioaccumulate in ecosystems and its significant negative effects on human health and the environment,

Recalling decision 25/5 of 20 February 2009 of the Governing Council of the United Nations Environment Programme to initiate international action to manage mercury in an efficient, effective and coherent manner,

Recalling paragraph 221 of the outcome document of the United Nations Conference on Sustainable Development "The future we want", which called for a successful outcome of the negotiations on a global legally binding instrument on mercury to address the risks to human health and the environment,

Recalling the United Nations Conference on Sustainable Development's reaffirmation of the principles of the Rio Declaration on Environment and Development, including, inter alia, common but differentiated responsibilities, and acknowledging States' respective circumstances and capabilities and the need for global action,

Aware of the health concerns, especially in developing countries, resulting from exposure to mercury of vulnerable populations, especially women, children, and, through them, future generations,

Noting the particular vulnerabilities of Arctic ecosystems and indigenous communities because of the biomagnification of mercury and contamination of traditional foods, and concerned about indigenous communities more generally with respect to the effects of mercury,

Recognizing the substantial lessons of Minamata Disease, in particular the serious health and environmental effects resulting from the mercury pollution, and the need to ensure proper management of mercury and the prevention of such events in the future,

Stressing the importance of financial, technical, technological, and capacity-building support, particularly for developing countries, and countries with economies in transition, in order to strengthen national capabilities for the management of mercury and to promote the effective implementation of the Convention,

Recognizing also the activities of the World Health Organization in the protection of human health related to mercury and the roles of relevant multilateral environmental agreements, especially the Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and Their Disposal and the Rotterdam Convention on the Prior Informed Consent Procedure for Certain Hazardous Chemicals and Pesticides in International Trade,

Recognizing that this Convention and other international agreements in the field of the environment and trade are mutually supportive,

Emphasizing that nothing in this Convention is intended to affect the rights and obligations of any Party deriving from any existing international agreement,

Understanding that the above recital is not intended to create a hierarchy between this Convention and other international instruments,

Noting that nothing in this Convention prevents a Party from taking additional domestic measures consistent with the provisions of this Convention in an effort to protect human health and the environment from exposure to mercury in accordance with that Party's other obligations under applicable international law,

Have agreed as follows:

Article 1 Objective

The objective of this Convention is to protect the human health and the environment from anthropogenic emissions and releases of mercury and mercury compounds.

Article 2 Definitions

For the purposes of this Convention:

(a) "Artisanal and small-scale gold mining" means gold mining conducted by individual miners or small enterprises with limited capital investment and production;

(b) "Best available techniques" means those techniques that are the most effective to prevent and, where that is not practicable, to reduce emissions and releases of mercury to air, water and land and the impact of such emissions and releases on the environment as a whole, taking into account economic and technical considerations for a given Party or a given facility within the territory of that Party. In this context:

(i) "Best" means most effective in achieving a high general level of protection of the environment as a whole;

- (ii) "Available" techniques means, in respect of a given Party and a given facility within the territory of that Party, those techniques developed on a scale that allows implementation in a relevant industrial sector under economically and technically viable conditions, taking into consideration the costs and benefits, whether or not those techniques are used or developed within the territory of that Party, provided that they are accessible to the operator of the facility as determined by that Party; and
- (iii) "Techniques" means technologies used, operational practices and the ways in which installations are designed, built, maintained, operated and decommissioned;
- (c) "Best environmental practices" means the application of the most appropriate combination of environmental control measures and strategies;
- (d) "Mercury" means elemental mercury (Hg(0), CAS No. 7439-97-6);
- (e) "Mercury compound" means any substance consisting of atoms of mercury and one or more atoms of other chemical elements that can be separated into different components only by chemical reactions;
- (f) "Mercury-added product" means a product or product component that contains mercury or a mercury compound that was intentionally added;
- (g) "Party" means a State or regional economic integration organization that has consented to be bound by this Convention and for which the Convention is in force;
- (h) "Parties present and voting" means Parties present and casting an affirmative or negative vote at a meeting of the Parties;
- (i) "Primary mercury mining" means mining in which the principal material sought is mercury;
- (j) "Regional economic integration organization" means an organization constituted by sovereign States of a given region to which its member States have transferred competence in respect of matters governed by this Convention and which has been duly authorized, in accordance with its internal procedures, to sign, ratify, accept, approve or accede to this Convention; and
- (k) "Use allowed" means any use by a Party of mercury or mercury compounds consistent with this Convention, including, but not limited to, uses consistent with Articles 3, 4, 5, 6 and 7.

Article 3 Mercury supply sources and trade

1. For the purposes of this Article:

- (a) References to "mercury" include mixtures of mercury with other substances, including alloys of mercury, with a mercury concentration of at least 95 per cent by weight; and
- (b) "Mercury compounds" means mercury (I) chloride (known also as calomel), mercury (II) oxide, mercury (II) sulphate, mercury (II) nitrate, cinnabar and mercury sulphide.

2. The provisions of this Article shall not apply to:

- (a) Quantities of mercury or mercury compounds to be used for laboratory-scale research or as a reference standard; or
- (b) Naturally occurring trace quantities of mercury or mercury compounds present in such products as non-mercury metals, ores, or mineral products, including coal, or products derived from these materials, and unintentional trace quantities in chemical products; or
- (c) Mercury-added products.

3. Each Party shall not allow primary mercury mining that was not being conducted within its territory at the date of entry into force of the Convention for it.

4. Each Party shall only allow primary mercury mining that was being conducted within its territory at the date of entry into force of the Convention for it for a period of up to fifteen years after that date. During this period, mercury from such mining shall only be used in manufacturing of mercury-added products in accordance with Article 4, in manufacturing processes in accordance with Article 5, or be disposed in accordance with Article 11, using operations which do not lead to recovery, recycling, reclamation, direct re-use or alternative uses.

5. Each Party shall:

- (a) Endeavour to identify individual stocks of mercury or mercury compounds exceeding 50 metric tons, as well as sources of mercury supply generating stocks exceeding 10 metric tons per year, that are located within its territory;
- (b) Take measures to ensure that, where the Party determines that excess mercury from the decommissioning of chlor-alkali facilities is available, such mercury is disposed of in accordance with the guidelines for environmentally sound management referred to in paragraph 3 (a) of Article 11, using operations that do not lead to recovery, recycling, reclamation, direct re-use or alternative uses.

6. Each Party shall not allow the export of mercury except:

- (a) To a Party that has provided the exporting Party with its written consent, and only for the purpose of:
 - (i) A use allowed to the importing Party under this Convention; or

- (ii) Environmentally sound interim storage as set out in Article 10; or
- (b) To a non-Party that has provided the exporting Party with its written consent, including certification demonstrating that:
 - (i) The non-Party has measures in place to ensure the protection of human health and the environment and to ensure its compliance with the provisions of Articles 10 and 11; and
 - (ii) Such mercury will be used only for a use allowed to a Party under this Convention or for environmentally sound interim storage as set out in Article 10.

7. An exporting Party may rely on a general notification to the Secretariat by the importing Party or non-Party as the written consent required by paragraph 6. Such general notification shall set out any terms and conditions under which the importing Party or non-Party provides its consent. The notification may be revoked at any time by that Party or non-Party. The Secretariat shall keep a public register of all such notifications.

8. Each Party shall not allow the import of mercury from a non-Party to whom it will provide its written consent unless the non-Party has provided certification that the mercury is not from sources identified as not allowed under paragraph 3 or paragraph 5 (b).

9. A Party that submits a general notification of consent under paragraph 7 may decide not to apply paragraph 8, provided that it maintains comprehensive restrictions on the export of mercury and has domestic measures in place to ensure that imported mercury is managed in an environmentally sound manner. The Party shall provide a notification of such decision to the Secretariat, including information describing its export restrictions and domestic regulatory measures, as well as information on the quantities and countries of origin of mercury imported from non-Parties. The Secretariat shall maintain a public register of all such notifications. The Implementation and Compliance Committee shall review and evaluate any such notifications and supporting information in accordance with Article 15 and may make recommendations, as appropriate, to the Conference of the Parties.

10. The procedure set out in paragraph 9 shall be available until the conclusion of the second meeting of the Conference of the Parties. After that time, it shall cease to be available, unless the Conference of the Parties decides otherwise by simple majority of the Parties present and voting, except with respect to a Party that has provided a notification under paragraph 9 before the end of the second meeting of the Conference of the Parties.

11. Each Party shall include in its reports submitted pursuant to Article 21 information showing that the requirements of this Article have been met.

12. The Conference of the Parties shall at its first meeting provide further guidance in regard to this Article, particularly in regard to paragraphs 5 (a), 6 and 8, and

shall develop and adopt the required content of the certification referred to in paragraphs 6 (b) and 8.

13. The Conference of the Parties shall evaluate whether the trade in specific mercury compounds compromises the objective of this Convention and consider whether specific mercury compounds should, by their listing in an additional annex adopted in accordance with Article 27, be made subject to paragraphs 6 and 8.

Article 4

Mercury-added products

1. Each Party shall not allow, by taking appropriate measures, the manufacture, import or export of mercury-added products listed in Part I of Annex A after the phase-out date specified for those products, except where an exclusion is specified in Annex A or the Party has a registered exemption pursuant to Article 6.

2. A Party may, as an alternative to paragraph 1, indicate at the time of ratification or upon entry into force of an amendment to Annex A for it, that it will implement different measures or strategies to address products listed in Part I of Annex A. A Party may only choose this alternative if it can demonstrate that it has already reduced to a de minimis level the manufacture, import, and export of the large majority of the products listed in Part I of Annex A and that it has implemented measures or strategies to reduce the use of mercury in additional products not listed in Part I of Annex A at the time it notifies the Secretariat of its decision to use this alternative. In addition, a Party choosing this alternative shall:

- (a) Report at the first opportunity to the Conference of the Parties a description of the measures or strategies implemented, including a quantification of the reductions achieved;
- (b) Implement measures or strategies to reduce the use of mercury in any products listed in Part I of Annex A for which a de minimis value has not yet been obtained;
- (c) Consider additional measures to achieve further reductions; and
- (d) Not be eligible to claim exemptions pursuant to Article 6 for any product category for which this alternative is chosen.

No later than five years after the date of entry into force of the Convention, the Conference of the Parties shall, as part of the review process under paragraph 8, review the progress and the effectiveness of the measures taken under this paragraph.

3. Each Party shall take measures for the mercury-added products listed in Part II of Annex A in accordance with the provisions set out therein.

4. The Secretariat shall, on the basis of information provided by Parties, collect and maintain information on mercury-added products and their alternatives, and shall

make such information publicly available. The Secretariat shall also make publicly available any other relevant information submitted by Parties.

5. Each Party shall take measures to prevent the incorporation into assembled products of mercury-added products the manufacture, import and export of which are not allowed for it under this Article.

6. Each Party shall discourage the manufacture and the distribution in commerce of mercury-added products not covered by any known use of mercury-added products prior to the date of entry into force of the Convention for it, unless an assessment of the risks and benefits of the product demonstrates environmental or human health benefits. A Party shall provide to the Secretariat, as appropriate, information on any such product, including any information on the environmental and human health risks and benefits of the product. The Secretariat shall make such information publicly available.

7. Any Party may submit a proposal to the Secretariat for listing a mercury-added product in Annex A, which shall include information related to the availability, technical and economic feasibility and environmental and health risks and benefits of the non-mercury alternatives to the product, taking into account information pursuant to paragraph 4.

8. No later than five years after the date of entry into force of the Convention, the Conference of the Parties shall review Annex A and may consider amendments to that Annex in accordance with Article 27.

9. In reviewing Annex A pursuant to paragraph 8, the Conference of the Parties shall take into account at least:

- (a) Any proposal submitted under paragraph 7;
- (b) The information made available pursuant to paragraph 4; and
- (c) The availability to the Parties of mercury-free alternatives that are technically and economically feasible, taking into account the environmental and human health risks and benefits.

Article 5

Manufacturing processes in which mercury or mercury compounds are used

1. For the purposes of this Article and Annex B, manufacturing processes in which mercury or mercury compounds are used shall not include processes using mercury-added products, processes for manufacturing mercury-added products or processes that process mercury-containing waste.

2. Each Party shall not allow, by taking appropriate measures, the use of mercury or mercury compounds in the manufacturing processes listed in Part I of Annex B after the phase-out date specified in that Annex for the individual processes, except where the Party has a registered exemption pursuant to Article 6.

3. Each Party shall take measures to restrict the use of mercury or mercury compounds in the processes listed in Part II of Annex B in accordance with the provisions set out therein.
4. The Secretariat shall, on the basis of information provided by Parties, collect and maintain information on processes that use mercury or mercury compounds and their alternatives, and shall make such information publicly available. Other relevant information may also be submitted by Parties and shall be made publicly available by the Secretariat.
5. Each Party with one or more facilities that use mercury or mercury compounds in the manufacturing processes listed in Annex B shall:
 - (a) Take measures to address emissions and releases of mercury or mercury compounds from those facilities;
 - (b) Include in its reports submitted pursuant to Article 21 information on the measures taken pursuant to this paragraph; and
 - (c) Endeavour to identify facilities within its territory that use mercury or mercury compounds for processes listed in Annex B and submit to the Secretariat, no later than three years after the date of entry into force of the Convention for it, information on the number and types of such facilities and the estimated annual amount of mercury or mercury compounds used in those facilities. The Secretariat shall make such information publicly available.
6. Each Party shall not allow the use of mercury or mercury compounds in a facility that did not exist prior to the date of entry into force of the Convention for it using the manufacturing processes listed in Annex B. No exemptions shall apply to such facilities.
7. Each Party shall discourage the development of any facility using any other manufacturing process in which mercury or mercury compounds are intentionally used that did not exist prior to the date of entry into force of the Convention, except where the Party can demonstrate to the satisfaction of the Conference of the Parties that the manufacturing process provides significant environmental and health benefits and that there are no technically and economically feasible mercury-free alternatives available providing such benefits.
8. Parties are encouraged to exchange information on relevant new technological developments, economically and technically feasible mercury-free alternatives, and possible measures and techniques to reduce and where feasible to eliminate the use of mercury and mercury compounds in, and emissions and releases of mercury and mercury compounds from, the manufacturing processes listed in Annex B.
9. Any Party may submit a proposal to amend Annex B in order to list a manufacturing process in which mercury or mercury compounds are used. It shall include information related to the availability, technical and economic feasibility and environmental and health risks and benefits of the non-mercury alternatives to the process.

10. No later than five years after the date of entry into force of the Convention, the Conference of the Parties shall review Annex B and may consider amendments to that Annex in accordance with Article 27.

11. In any review of Annex B pursuant to paragraph 10, the Conference of the Parties shall take into account at least:

- (a) Any proposal submitted under paragraph 9;
- (b) The information made available under paragraph 4; and
- (c) The availability for the Parties of mercury-free alternatives which are technically and economically feasible taking into account the environmental and health risks and benefits.

Article 6

Exemptions available to a Party upon request

1. Any State or regional economic integration organization may register for one or more exemptions from the phase-out dates listed in Annex A and Annex B, hereafter referred to as an "exemption", by notifying the Secretariat in writing:

- (a) On becoming a Party to this Convention; or
- (b) In the case of any mercury-added product that is added by an amendment to Annex A or any manufacturing process in which mercury is used that is added by an amendment to Annex B, no later than the date upon which the applicable amendment enters into force for the Party.

Any such registration shall be accompanied by a statement explaining the Party's need for the exemption.

2. An exemption can be registered either for a category listed in Annex A or B or for a sub-category identified by any State or regional economic integration organization.

3. Each Party that has one or more exemptions shall be identified in a register. The Secretariat shall establish and maintain the register and make it available to the public.

4. The register shall include:

- (a) A list of the Parties that have one or more exemptions;
- (b) The exemption or exemptions registered for each Party; and
- (c) The expiration date of each exemption.

5. Unless a shorter period is indicated in the register by a Party, all exemptions pursuant to paragraph 1 shall expire five years after the relevant phase-out date listed in Annex A or B.

6. The Conference of the Parties may, at the request of a Party, decide to extend an exemption for five years unless the Party requests a shorter period. In making its decision, the Conference of the Parties shall take due account of:

- (a) A report from the Party justifying the need to extend the exemption and outlining activities undertaken and planned to eliminate the need for the exemption as soon as feasible;
- (b) Available information, including in respect of the availability of alternative products and processes that are free of mercury or that involve the consumption of less mercury than the exempt use; and
- (c) Activities planned or under way to provide environmentally sound storage of mercury and disposal of mercury wastes.

An exemption may only be extended once per product per phase-out date.

7. A Party may at any time withdraw an exemption upon written notification to the Secretariat. The withdrawal of an exemption shall take effect on the date specified in the notification.

8. Notwithstanding paragraph 1, no State or regional economic integration organization may register for an exemption after five years after the phase-out date for the relevant product or process listed in Annex A or B, unless one or more Parties remain registered for an exemption for that product or process, having received an extension pursuant to paragraph 6. In that case, a State or regional economic integration organization may, at the times set out in paragraphs 1 (a) and (b), register for an exemption for that product or process, which shall expire ten years after the relevant phase-out date.

9. No Party may have an exemption in effect at any time after 10 years after the phase-out date for a product or process listed in Annex A or B.

Article 7

Artisanal and small-scale gold mining

1. The measures in this Article and in Annex C shall apply to artisanal and small-scale gold mining and processing in which mercury amalgamation is used to extract gold from ore.
2. Each Party that has artisanal and small-scale gold mining and processing subject to this Article within its territory shall take steps to reduce, and where feasible eliminate, the use of mercury and mercury compounds in, and the emissions and releases to the environment of mercury from, such mining and processing.
3. Each Party shall notify the Secretariat if at any time the Party determines that artisanal and small-scale gold mining and processing in its territory is more than insignificant. If it so determines the Party shall:
 - (a) Develop and implement a national action plan in accordance with Annex C;

(b) Submit its national action plan to the Secretariat no later than three years after entry into force of the Convention for it or three years after the notification to the Secretariat, whichever is later; and

(c) Thereafter, provide a review every three years of the progress made in meeting its obligations under this Article and include such reviews in its reports submitted pursuant to Article 21.

4. Parties may cooperate with each other and with relevant intergovernmental organizations and other entities, as appropriate, to achieve the objectives of this Article. Such cooperation may include:

(a) Development of strategies to prevent the diversion of mercury or mercury compounds for use in artisanal and small-scale gold mining and processing;

(b) Education, outreach and capacity-building initiatives;

(c) Promotion of research into sustainable non-mercury alternative practices;

(d) Provision of technical and financial assistance;

(e) Partnerships to assist in the implementation of their commitments under this Article; and

(f) Use of existing information exchange mechanisms to promote knowledge, best environmental practices and alternative technologies that are environmentally, technically, socially and economically viable.

Article 8 Emissions

1. This Article concerns controlling and, where feasible, reducing emissions of mercury and mercury compounds, often expressed as "total mercury", to the atmosphere through measures to control emissions from the point sources falling within the source categories listed in Annex D.

2. For the purposes of this Article:

(a) "Emissions" means emissions of mercury or mercury compounds to the atmosphere;

(b) "Relevant source" means a source falling within one of the source categories listed in Annex D. A Party may, if it chooses, establish criteria to identify the sources covered within a source category listed in Annex D so long as those criteria for any category include at least 75 per cent of the emissions from that category;

(c) "New source" means any relevant source within a category listed in Annex D, the construction or substantial modification of which is commenced at least one year after the date of:

(i) Entry into force of this Convention for the Party concerned; or

(ii) Entry into force for the Party concerned of an amendment to Annex D here the source becomes subject to the provisions of this Convention only by virtue of that amendment;

(d) "Substantial modification" means modification of a relevant source that results in a significant increase in emissions, excluding any change in emissions resulting from by-product recovery. It shall be a matter for the Party to decide whether a modification is substantial or not;

(e) "Existing source" means any relevant source that is not a new source;

(f) "Emission limit value" means a limit on the concentration, mass or emission rate of mercury or mercury compounds, often expressed as "total mercury", emitted from a point source.

3. A Party with relevant sources shall take measures to control emissions and may prepare a national plan setting out the measures to be taken to control emissions and its expected targets, goals and outcomes. Any plan shall be submitted to the Conference of the Parties within four years of the date of entry into force of the Convention for that Party. If a Party develops an implementation plan in accordance with Article 20, the Party may include in it the plan prepared pursuant to this paragraph.

4. For its new sources, each Party shall require the use of best available techniques and best environmental practices to control and, where feasible, reduce emissions, as soon as practicable but no later than five years after the date of entry into force of the Convention for that Party. A Party may use emission limit values that are consistent with the application of best available techniques.

5. For its existing sources, each Party shall include in any national plan, and shall implement, one or more of the following measures, taking into account its national circumstances, and the economic and technical feasibility and affordability of the measures, as soon as practicable but no more than ten years after the date of entry into force of the Convention for it:

(a) A quantified goal for controlling and, where feasible, reducing emissions from relevant sources;

(b) Emission limit values for controlling and, where feasible, reducing emissions from relevant sources;

(c) The use of best available techniques and best environmental practices to control emissions from relevant sources;

(d) A multi-pollutant control strategy that would deliver co-benefits for control of mercury emissions;

(e) Alternative measures to reduce emissions from relevant sources.

6. Parties may apply the same measures to all relevant existing sources or may adopt different measures in respect of different source categories. The objective shall be for those measures applied by a Party to achieve reasonable progress in reducing emissions over time.

7. Each Party shall establish, as soon as practicable and no later than five years after the date of entry into force of the Convention for it, and maintain thereafter, an inventory of emissions from relevant sources.

8. The Conference of the Parties shall, at its first meeting, adopt guidance on:
- (a) Best available techniques and on best environmental practices, taking into account any difference between new and existing sources and the need to minimize cross-media effects; and
 - (b) Support for Parties in implementing the measures set out in paragraph 5, in particular in determining goals and in setting emission limit values.
9. The Conference of the Parties shall, as soon as practicable, adopt guidance on:
- (a) Criteria that Parties may develop pursuant to paragraph 2 (b);
 - (b) The methodology for preparing inventories of emissions.
10. The Conference of the Parties shall keep under review, and update as appropriate, the guidance developed pursuant to paragraphs 8 and 9. Parties shall take the guidance into account in implementing the relevant provisions of this Article.
11. Each Party shall include information on its implementation of this Article in its reports submitted pursuant to Article 21, in particular information concerning the measures it has taken in accordance with paragraphs 4 to 7 and the effectiveness of the measures.

Article 9 Releases

1. This Article concerns controlling and, where feasible, reducing releases of mercury and mercury compounds, often expressed as “total mercury”, to land and water from the relevant point sources not addressed in other provisions of this Convention.
2. For the purposes of this Article:
- (a) “Releases” means releases of mercury or mercury compounds to land or water;
 - (b) “Relevant source” means any significant anthropogenic point source of release as identified by a Party that is not addressed in other provisions of this Convention;
 - (c) “New source” means any relevant source, the construction or substantial modification of which is commenced at least one year after the date of entry into force of this Convention for the Party concerned;
 - (d) “Substantial modification” means modification of a relevant source that results in a significant increase in releases, excluding any change in releases resulting from by-product recovery. It shall be a matter for the Party to decide whether a modification is substantial or not;
 - (e) “Existing source” means any relevant source that is not a new source;
 - (f) “Release limit value” means a limit on the concentration or mass of mercury or mercury compounds, often expressed as “total mercury”, released from a point source.

3. Each Party shall, no later than three years after the date of entry into force of the Convention for it and on a regular basis thereafter, identify the relevant point source categories.

4. A Party with relevant sources shall take measures to control releases and may prepare a national plan setting out the measures to be taken to control releases and its expected targets, goals and outcomes. Any plan shall be submitted to the Conference of the Parties within four years of the date of entry into force of the Convention for that Party. If a Party develops an implementation plan in accordance with Article 20, the Party may include in it the plan prepared pursuant to this paragraph.

5. The measures shall include one or more of the following, as appropriate:

- (a) Release limit values to control and, where feasible, reduce releases from relevant sources;
- (b) The use of best available techniques and best environmental practices to control releases from relevant sources;
- (c) A multi-pollutant control strategy that would deliver co-benefits for control of mercury releases;
- (d) Alternative measures to reduce releases from relevant sources.

6. Each Party shall establish, as soon as practicable and no later than five years after the date of entry into force of the Convention for it, and maintain thereafter, an inventory of releases from relevant sources.

7. The Conference of the Parties shall, as soon as practicable, adopt guidance on:

- (a) Best available techniques and on best environmental practices, taking into account any difference between new and existing sources and the need to minimize cross-media effects;
- (b) The methodology for preparing inventories of releases.

8. Each Party shall include information on its implementation of this Article in its reports submitted pursuant to Article 21, in particular information concerning the measures it has taken in accordance with paragraphs 3 to 6 and the effectiveness of the measures.

Article 10

Environmentally sound interim storage of mercury,
other than waste mercury

1. This Article shall apply to the interim storage of mercury and mercury compounds as defined in Article 3 that do not fall within the meaning of the definition of mercury wastes set out in Article 11.

2. Each Party shall take measures to ensure that the interim storage of such mercury and mercury compounds intended for a use allowed to a Party under this Convention is undertaken in an environmentally sound manner, taking into

account any guidelines, and in accordance with any requirements, adopted pursuant to paragraph 3.

3. The Conference of the Parties shall adopt guidelines on the environmentally sound interim storage of such mercury and mercury compounds, taking into account any relevant guidelines developed under the Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and Their Disposal and other relevant guidance. The Conference of the Parties may adopt requirements for interim storage in an additional annex to this Convention in accordance with Article 27.

4. Parties shall cooperate, as appropriate, with each other and with relevant intergovernmental organizations and other entities, to enhance capacity-building for the environmentally sound interim storage of such mercury and mercury compounds.

Article 11 Mercury wastes

1. The relevant definitions of the Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and Their Disposal shall apply to wastes covered under this Convention for Parties to the Basel Convention. Parties to this Convention that are not Parties to the Basel Convention shall use those definitions as guidance as applied to wastes covered under this Convention.

2. For the purposes of this Convention, mercury wastes means substances or objects:

- (a) Consisting of mercury or mercury compounds;
- (b) Containing mercury or mercury compounds; or
- (c) Contaminated with mercury or mercury compounds,

in a quantity above the relevant thresholds defined by the Conference of the Parties, in collaboration with the relevant bodies of the Basel Convention in a harmonized manner, that are disposed of or are intended to be disposed of or are required to be disposed of by the provisions of national law or this Convention. This definition excludes overburden, waste rock and tailings from mining, except from primary mercury mining, unless they contain mercury or mercury compounds above thresholds defined by the Conference of the Parties.

3. Each Party shall take appropriate measures so that mercury waste is:

- (a) Managed in an environmentally sound manner, taking into account the guidelines developed under the Basel Convention and in accordance with requirements that the Conference of the Parties shall adopt in an additional annex in accordance with Article 27. In developing requirements, the Conference of the Parties shall take into account Parties' waste management regulations and programmes;
- (b) Only recovered, recycled, reclaimed or directly re-used for a use allowed to a Party under this Convention or for environmentally sound disposal pursuant to paragraph 3 (a);

(c) For Parties to the Basel Convention, not transported across international boundaries except for the purpose of environmentally sound disposal in conformity with this Article and with that Convention.

In circumstances where the Basel Convention does not apply to transport across international boundaries, a Party shall allow such transport only after taking into account relevant international rules, standards, and guidelines.

4. The Conference of the Parties shall seek to cooperate closely with the relevant bodies of the Basel Convention in the review and update, as appropriate, of the guidelines referred to in paragraph 3(a).

5. Parties are encouraged to cooperate with each other and with relevant intergovernmental organizations and other entities, as appropriate, to develop and maintain global, regional and national capacity for the management of mercury wastes in an environmentally sound manner.

Article 12 Contaminated sites

1. Each Party shall endeavour to develop appropriate strategies for identifying and assessing sites contaminated by mercury or mercury compounds.

2. Any actions to reduce the risks posed by such sites shall be performed in an environmentally sound manner incorporating, where appropriate, an assessment of the risks to human health and the environment from the mercury or mercury compounds they contain.

3. The Conference of the Parties shall adopt guidance on managing contaminated sites that may include methods and approaches for:

- (a) Site identification and characterization;
- (b) Engaging the public;
- (c) Human health and environmental risk assessments;
- (d) Options for managing the risks posed by contaminated sites;
- (e) Evaluation of benefits and costs; and
- (f) Validation of outcomes.

4. Parties are encouraged to cooperate in developing strategies and implementing activities for identifying, assessing, prioritizing, managing and, as appropriate, remediating contaminated sites.

Article 13 Financial resources and mechanism

1. Each Party undertakes to provide, within its capabilities, resources in respect of those national activities that are intended to implement this Convention, in accordance with its national policies, priorities, plans and programmes. Such resources may include domestic funding through relevant policies, development

strategies and national budgets, and bilateral and multilateral funding, as well as private sector involvement.

2. The overall effectiveness of implementation of this Convention by developing country Parties will be related to the effective implementation of this Article.

3. Multilateral, regional and bilateral sources of financial and technical assistance, as well as capacity-building and technology transfer, are encouraged, on an urgent basis, to enhance and increase their activities on mercury in support of developing country Parties in the implementation of this Convention relating to financial resources, technical assistance and technology transfer.

4. The Parties, in their actions with regard to funding, shall take full account of the specific needs and special circumstances of Parties that are small island developing States or least developed countries.

5. A Mechanism for the provision of adequate, predictable, and timely financial resources is hereby deemed. The Mechanism is to support developing country Parties and Parties with economies in transition in implementing their obligations under this Convention.

6. The Mechanism shall include:

- (a) The Global Environment Facility Trust Fund; and
- (b) A specific international Programme to support capacity-building and technical assistance.

7. The Global Environment Facility Trust Fund shall provide new, predictable, adequate and timely financial resources to meet costs in support of implementation of this Convention as agreed by the Conference of the Parties. For the purposes of this Convention, the Global Environment Facility Trust Fund shall be operated under the guidance of and be accountable to the Conference of the Parties. The Conference of the Parties shall provide guidance on overall strategies, policies, programme priorities and eligibility for access to and utilization of financial resources. In addition, the Conference of the Parties shall provide guidance on an indicative list of categories of activities that could receive support from the Global Environment Facility Trust Fund. The Global Environment Facility Trust Fund shall provide resources to meet the agreed incremental costs of global environmental benefits and the agreed full costs of some enabling activities.

8. In providing resources for an activity, the Global Environment Facility Trust Fund should take into account the potential mercury reductions of a proposed activity relative to its costs.

9. For the purposes of this Convention, the Programme referred to in paragraph 6 (b) will be operated under the guidance of and be accountable to the Conference of the Parties. The Conference of the Parties shall, at its first meeting, decide on the

hosting institution for the Programme, which shall be an existing entity, and provide guidance to it, including on its duration. All Parties and other relevant stakeholders are invited to provide financial resources to the Programme, on a voluntary basis.

10. The Conference of the Parties and the entities comprising the Mechanism shall agree upon, at the first meeting of the Conference of the Parties, arrangements to give effect to the above paragraphs.

11. The Conference of the Parties shall review, no later than at its third meeting, and thereafter on a regular basis, the level of funding, the guidance provided by the Conference of the Parties to the entities entrusted to operationalize the Mechanism established under this Article and their effectiveness, and their ability to address the changing needs of developing country Parties and Parties with economies in transition. It shall, based on such review, take appropriate action to improve the effectiveness of the Mechanism.

12. All Parties, within their capabilities, are invited to contribute to the Mechanism. The Mechanism shall encourage the provision of resources from other sources, including the private sector, and shall seek to leverage such resources for the activities it supports.

Article 14 Capacity-building, technical assistance and technology transfer

1. Parties shall cooperate to provide, within their respective capabilities, timely and appropriate capacity-building and technical assistance to developing country Parties, in particular Parties that are least developed countries or small island developing States, and Parties with economies in transition, to assist them in implementing their obligations under this Convention.

2. Capacity-building and technical assistance pursuant to paragraph 1 and Article 13 may be delivered through regional, subregional and national arrangements, including existing regional and subregional centres, through other multilateral and bilateral means, and through partnerships, including partnerships involving the private sector. Cooperation and coordination with other multilateral environmental agreements in the field of chemicals and wastes should be sought to increase the effectiveness of technical assistance and its delivery.

3. Developed country Parties and other Parties within their capabilities shall promote and facilitate, supported by the private sector and other relevant stakeholders as appropriate, development, transfer and diffusion of, and access to, up-to-date environmentally sound alternative technologies to developing country Parties, in particular the least developed countries and small island developing

States, and Parties with economies in transition, to strengthen their capacity to effectively implement this Convention.

4. The Conference of the Parties shall, by its second meeting and thereafter on a regular basis, and taking into account submissions and reports from Parties including those as provided for in Article 21 and information provided by other stakeholders:

- (a) Consider information on existing initiatives and progress made in relation to alternative technologies;
- (b) Consider the needs of Parties, particularly developing country Parties, for alternative technologies; and
- (c) Identify challenges experienced by Parties, particularly developing country Parties, in technology transfer.

5. The Conference of the Parties shall make recommendations on how capacity-building, technical assistance and technology transfer could be further enhanced under this Article.

Article 15

Implementation and Compliance Committee

1. A mechanism, including a Committee as a subsidiary body of the Conference of the Parties, is hereby established to promote implementation of, and review compliance with, all provisions of this Convention. The mechanism, including the Committee, shall be facilitative in nature and shall pay particular attention to the respective national capabilities and circumstances of Parties.

2. The Committee shall promote implementation of, and review compliance with, all provisions of this Convention. The Committee shall examine both individual and systemic issues of implementation and compliance and make recommendations, as appropriate, to the Conference of the Parties.

3. The Committee shall consist of 15 members, nominated by Parties and elected by the Conference of the Parties, with due consideration to equitable geographical representation based on the five regions of the United Nations; the first members shall be elected at the first meeting of the Conference of the Parties and thereafter in accordance with the rules of procedure approved by the Conference of the Parties pursuant to paragraph 5; the members of the Committee shall have competence in a field relevant to this Convention and reflect an appropriate balance of expertise.

4. The Committee may consider issues on the basis of:

- (a) Written submissions from any Party with respect to its own compliance;
- (b) National reports in accordance with Article 21; and
- (c) Requests from the Conference of the Parties.

5. The Committee shall elaborate its rules of procedure, which shall be subject to approval by the second meeting of the Conference of the Parties; the Conference of the Parties may adopt further terms of reference for the Committee.

6. The Committee shall make every effort to adopt its recommendations by consensus. If all efforts at consensus have been exhausted and no consensus is reached, such recommendations shall as a last resort be adopted by a three-fourths majority vote of the members present and voting, based on a quorum of two-thirds of the members.

Article 16 Health aspects

1. Parties are encouraged to:

- (a) Promote the development and implementation of strategies and programmes to identify and protect populations at risk, particularly vulnerable populations, and which may include adopting science-based health guidelines relating to the exposure to mercury and mercury compounds, setting targets for mercury exposure reduction, where appropriate, and public education, with the participation of public health and other involved sectors;
- (b) Promote the development and implementation of science-based educational and preventive programmes on occupational exposure to mercury and mercury compounds;
- (c) Promote appropriate health-care services for prevention, treatment and care for populations affected by the exposure to mercury or mercury compounds; and
- (d) Establish and strengthen, as appropriate, the institutional and health professional capacities for the prevention, diagnosis, treatment and monitoring of health risks related to the exposure to mercury and mercury compounds.

2. The Conference of the Parties, in considering health-related issues or activities, should:

- (a) Consult and collaborate with the World Health Organization, the International Labour Organization and other relevant intergovernmental organizations, as appropriate; and
- (b) Promote cooperation and exchange of information with the World Health Organization, the International Labour Organization and other relevant intergovernmental organizations, as appropriate.

Article 17 Information exchange

1. Each Party shall facilitate the exchange of:

- (a) Scientific, technical, economic and legal information concerning mercury and mercury compounds, including toxicological, ecotoxicological and safety information;
- (b) Information on the reduction or elimination of the production, use, trade, emissions and releases of mercury and mercury compounds;

- (c) Information on technically and economically viable alternatives to:
 - (i) Mercury-added products;
 - (ii) Manufacturing processes in which mercury or mercury compounds are used; and
 - (iii) Activities and processes that emit or release mercury or mercury compounds; including information on the health and environmental risks and economic and social costs and benefits of such alternatives; and
- (d) Epidemiological information concerning health impacts associated with exposure to mercury and mercury compounds, in close cooperation with the World Health Organization and other relevant organizations, as appropriate.

2. Parties may exchange the information referred to in paragraph 1 directly, through the Secretariat, or in cooperation with other relevant organizations, including the secretariats of chemicals and wastes conventions, as appropriate.

3. The Secretariat shall facilitate cooperation in the exchange of information referred to in this Article, as well as with relevant organizations, including the secretariats of multilateral environmental agreements and other international initiatives. In addition to information from Parties, this information shall include information from intergovernmental and non-governmental organizations with expertise in the area of mercury, and from national and international institutions with such expertise.

4. Each Party shall designate a national focal point for the exchange of information under this Convention, including with regard to the consent of importing Parties under Article 3.

5. For the purposes of this Convention, information on the health and safety of humans and the environment shall not be regarded as confidential. Parties that exchange other information pursuant to this Convention shall protect any confidential information as mutually agreed.

Article 18

Public information, awareness and education

1. Each Party shall, within its capabilities, promote and facilitate:

- (a) Provision to the public of available information on:
 - (i) The health and environmental effects of mercury and mercury compounds;
 - (ii) Alternatives to mercury and mercury compounds;
 - (iii) The topics identified in paragraph 1 of Article 17;
 - (iv) The results of its research, development and monitoring activities under Article 19; and
 - (v) Activities to meet its obligations under this Convention;

(b) Education, training and public awareness related to the effects of exposure to mercury and mercury compounds on human health and the environment in collaboration with relevant intergovernmental and non-governmental organizations and vulnerable populations, as appropriate.

2. Each Party shall use existing mechanisms or give consideration to the development of mechanisms, such as pollutant release and transfer registers where applicable, for the collection and dissemination of information on estimates of its annual quantities of mercury and mercury compounds that are emitted, released or disposed of through human activities.

Article 19

Research, development and monitoring

1. Parties shall endeavour to cooperate to develop and improve, taking into account their respective circumstances and capabilities:

(a) Inventories of use, consumption, and anthropogenic emissions to air and releases to water and land of mercury and mercury compounds;

(b) Modelling and geographically representative monitoring of levels of mercury and mercury compounds in vulnerable populations and in environmental media, including biotic media such as fish, marine mammals, sea turtles and birds, as well as collaboration in the collection and exchange of relevant and appropriate samples;

(c) Assessments of the impact of mercury and mercury compounds on human health and the environment, in addition to social, economic and cultural impacts, particularly in respect of vulnerable populations;

(d) Harmonized methodologies for the activities undertaken under subparagraphs (a), (b) and (c);

(e) Information on the environmental cycle, transport (including long-range transport and deposition), transformation and fate of mercury and mercury compounds in a range of ecosystems, taking appropriate account of the distinction between anthropogenic and natural emissions and releases of mercury and of remobilization of mercury from historic deposition;

(f) Information on commerce and trade in mercury and mercury compounds and mercury-added products; and

(g) Information and research on the technical and economic availability of mercury-free products and processes and on best available techniques and best environmental practices to reduce and monitor emissions and releases of mercury and mercury compounds.

2. Parties should, where appropriate, build on existing monitoring networks and research programmes in undertaking the activities identified in paragraph 1.

Article 20

Implementation plans

1. Each Party may, following an initial assessment, develop and execute an implementation plan, taking into account its domestic circumstances, for meeting the obligations under this Convention. Any such plan should be transmitted to the Secretariat as soon as it has been developed.
2. Each Party may review and update its implementation plan, taking into account its domestic circumstances and referring to guidance from the Conference of the Parties and other relevant guidance.
3. Parties should, in undertaking work in paragraphs 1 and 2, consult national stakeholders to facilitate the development, implementation, review and updating of their implementation plans.
4. Parties may also coordinate on regional plans to facilitate implementation of this Convention.

Article 21

Reporting

1. Each Party shall report to the Conference of the Parties, through the Secretariat, on the measures it has taken to implement the provisions of this Convention and on the effectiveness of such measures and the possible challenges in meeting the objectives of the Convention.
2. Each Party shall include in its reporting the information as called for in Articles 3, 5, 7, 8 and 9 of this Convention.
3. The Conference of the Parties shall, at its first meeting, decide upon the timing and format of the reporting to be followed by the Parties, taking into account the desirability of coordinating reporting with other relevant chemicals and wastes conventions.

Article 22

Effectiveness evaluation

1. The Conference of the Parties shall evaluate the effectiveness of this Convention, beginning no later than six years after the date of entry into force of the Convention and periodically thereafter at intervals to be decided by it.
2. To facilitate the evaluation, the Conference of the Parties shall, at its first meeting, initiate the establishment of arrangements for providing itself with comparable monitoring data on the presence and movement of mercury and mercury compounds in the environment as well as trends in levels of mercury and mercury compounds observed in biotic media and vulnerable populations.

3. The evaluation shall be conducted on the basis of available scientific, environmental, technical, financial and economic information, including:

- (a) Reports and other monitoring information provided to the Conference of the Parties pursuant to paragraph 2;
- (b) Reports submitted pursuant to Article 21;
- (c) Information and recommendations provided pursuant to Article 15; and
- (d) Reports and other relevant information on the operation of the financial assistance, technology transfer and capacity-building arrangements put in place under this Convention.

Article 23 Conference of the Parties

1. A Conference of the Parties is hereby established.

2. The first meeting of the Conference of the Parties shall be convened by the Executive Director of the United Nations Environment Programme no later than one year after the date of entry into force of this Convention.

Thereafter, ordinary meetings of the Conference of the Parties shall be held at regular intervals to be decided by the Conference.

3. Extraordinary meetings of the Conference of the Parties shall be held at such other times as may be deemed necessary by the Conference, or at the written request of any Party, provided that, within six months of the request being communicated to the Parties by the Secretariat, it is supported by at least one third of the Parties.

4. The Conference of the Parties shall by consensus agree upon and adopt at its first meeting rules of procedure and financial rules for itself and any of its subsidiary bodies, as well as financial provisions governing the functioning of the Secretariat.

5. The Conference of the Parties shall keep under continuous review and evaluation the implementation of this Convention. It shall perform the functions assigned to it by this Convention and, to that end, shall:

- (a) Establish such subsidiary bodies as it considers necessary for the implementation of this Convention;
- (b) Cooperate, where appropriate, with competent international organizations and intergovernmental and non-governmental bodies;
- (c) Regularly review all information made available to it and to the Secretariat pursuant to Article 21;
- (d) Consider any recommendations submitted to it by the Implementation and Compliance Committee;
- (e) Consider and undertake any additional action that may be required for the achievement of the objectives of this Convention; and
- (f) Review Annexes A and B pursuant to Article 4 and Article 5.

6. The United Nations, its specialized agencies and the International Atomic Energy Agency, as well as any State not a Party to this Convention, may be represented at meetings of the Conference of the Parties as observers. Any body or agency, whether national or international, governmental or non-governmental, that is qualified in matters covered by this Convention and has informed the Secretariat of its wish to be represented at a meeting of the Conference of the Parties as an observer may be admitted unless at least one third of the Parties present object. The admission and participation of observers shall be subject to the rules of procedure adopted by the Conference of the Parties.

Article 24 Secretariat

1. A Secretariat is hereby established.

2. The functions of the Secretariat shall be:

- (a) To make arrangements for meetings of the Conference of the Parties and its subsidiary bodies and to provide them with services as required;
- (b) To facilitate assistance to Parties, particularly developing country Parties and Parties with economies in transition, on request, in the implementation of this Convention;
- (c) To coordinate, as appropriate, with the secretariats of relevant international bodies, particularly other chemicals and waste conventions;
- (d) To assist Parties in the exchange of information related to the implementation of this Convention;
- (e) To prepare and make available to the Parties periodic reports based on information received pursuant to Articles 15 and 21 and other available information;
- (f) To enter, under the overall guidance of the Conference of the Parties, into such administrative and contractual arrangements as may be required for the effective discharge of its functions; and
- (g) To perform the other secretariat functions specified in this Convention and such other functions as may be determined by the Conference of the Parties.

3. The secretariat functions for this Convention shall be performed by the Executive Director of the United Nations Environment Programme, unless the Conference of the Parties decides, by a three-fourths majority of the Parties present and voting, to entrust the secretariat functions to one or more other international organizations.

4. The Conference of the Parties, in consultation with appropriate international bodies, may provide for enhanced cooperation and coordination between the Secretariat and the secretariats of other chemicals and wastes conventions. The Conference of the Parties, in consultation with appropriate international bodies, may provide further guidance on this matter.

Article 25
Settlement of disputes

1. Parties shall seek to settle any dispute between them concerning the interpretation or application of this Convention through negotiation or other peaceful means of their own choice.
2. When ratifying, accepting, approving or acceding to this Convention, or at any time thereafter, a Party that is not a regional economic integration organization may declare in a written instrument submitted to the Depositary that, with regard to any dispute concerning the interpretation or application of this Convention, it recognizes one or both of the following means of dispute settlement as compulsory in relation to any Party accepting the same obligation:
 - (a) Arbitration in accordance with the procedure set out in Part I of Annex E;
 - (b) Submission of the dispute to the International Court of Justice.
3. A Party that is a regional economic integration organization may make a declaration with like effect in relation to arbitration in accordance with paragraph 2.
4. A declaration made pursuant to paragraph 2 or 3 shall remain in force until it expires in accordance with its terms or until three months after written notice of its revocation has been deposited with the Depositary.
5. The expiry of a declaration, a notice of revocation or a new declaration shall in no way affect proceedings pending before an arbitral tribunal or the International Court of Justice, unless the parties to the dispute otherwise agree.
6. If the parties to a dispute have not accepted the same means of dispute settlement pursuant to paragraph 2 or 3, and if they have not been able to settle their dispute through the means mentioned in paragraph 1 within twelve months following notification by one Party to another that a dispute exists between them, the dispute shall be submitted to a conciliation commission at the request of any party to the dispute. The procedure set out in Part II of Annex E shall apply to conciliation under this Article.

Article 26
Amendments to the Convention

1. Amendments to this Convention may be proposed by any Party.
2. Amendments to this Convention shall be adopted at a meeting of the Conference of the Parties. The text of any proposed amendment shall be communicated to the Parties by the Secretariat at least six months before the meeting at which it is proposed for adoption. The Secretariat shall also communicate the proposed amendment to the signatories to this Convention and, for information, to the Depositary.

3. The Parties shall make every effort to reach agreement on any proposed amendment to this Convention by consensus. If all efforts at consensus have been exhausted, and no agreement reached, the amendment shall as a last resort be adopted by a three-fourths majority vote of the Parties present and voting at the meeting.

4. An adopted amendment shall be communicated by the Depositary to all Parties for ratification, acceptance or approval.

5. Ratification, acceptance or approval of an amendment shall be notified to the Depositary in writing. An amendment adopted in accordance with paragraph 3 shall enter into force for the Parties having consented to be bound by it on the ninetieth day after the date of deposit of instruments of ratification, acceptance or approval by at least three-fourths of the Parties that were Parties at the time at which the amendment was adopted.

Thereafter, the amendment shall enter into force for any other Party on the ninetieth day after the date on which that Party deposits its instrument of ratification, acceptance or approval of the amendment.

Article 27

Adoption and amendment of annexes

1. Annexes to this Convention shall form an integral part thereof and, unless expressly provided otherwise, a reference to this Convention constitutes at the same time a reference to any annexes thereto.

2. Any additional annexes adopted after the entry into force of this Convention shall be restricted to procedural, scientific, technical or administrative matters.

3. The following procedure shall apply to the proposal, adoption and entry into force of additional annexes to this Convention:

(a) Additional annexes shall be proposed and adopted according to the procedure laid down in paragraphs 1–3 of Article 26;

(b) Any Party that is unable to accept an additional annex shall so notify the Depositary, in writing, within one year from the date of communication by the Depositary of the adoption of such annex. The Depositary shall without delay notify all Parties of any such notification received. A Party may at any time notify the Depositary, in writing, that it withdraws a previous notification of non-acceptance in respect of an additional annex, and the annex shall thereupon enter into force for that Party subject to subparagraph (c); and

(c) On the expiry of one year from the date of the communication by the Depositary of the adoption of an additional annex, the annex shall enter into force for all Parties that have not submitted a notification of non-acceptance in accordance with the provisions of subparagraph (b).

4. The proposal, adoption and entry into force of amendments to annexes to this Convention shall be subject to the same procedures as for the proposal, adoption and entry into force of additional annexes to the Convention, except that an amendment to an annex shall not enter into force with regard to any Party that has made a declaration with regard to amendment of annexes in accordance with paragraph 5 of Article 30, in which case any such amendment shall enter into force for such a Party on the ninetieth day after the date it has deposited with the Depositary its instrument of ratification, acceptance, approval or accession with respect to such amendment.

5. If an additional annex or an amendment to an annex is related to an amendment to this Convention, the additional annex or amendment shall not enter into force until such time as the amendment to the Convention enters into force.

Article 28

Right to vote

1. Each Party to this Convention shall have one vote, except as provided for in paragraph 2.

2. A regional economic integration organization, on matters within its competence, shall exercise its right to vote with a number of votes equal to the number of its member States that are Parties to this Convention. Such an organization shall not exercise its right to vote if any of its member States exercises its right to vote, and vice versa.

Article 29

Signature

This Convention shall be opened for signature at Kumamoto, Japan, by all States and regional economic integration organizations on 10 and 11 October 2013, and thereafter at the United Nations Headquarters in New York until 9 October 2014.

Article 30

Ratification, acceptance, approval or accession

1. This Convention shall be subject to ratification, acceptance or approval by States and by regional economic integration organizations. It shall be open for accession by States and by regional economic integration organizations from the day after the date on which the Convention is closed for signature. Instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Depositary.

2. Any regional economic integration organization that becomes a Party to this Convention without any of its member States being a Party shall be bound by all the obligations under the Convention. In the case of such organizations, one or more of whose member States is a Party to this Convention, the organization and its

member States shall decide on their respective responsibilities for the performance of their obligations under the Convention. In such cases, the organization and the member States shall not be entitled to exercise rights under the Convention concurrently.

3. In its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, a regional economic integration organization shall declare the extent of its competence in respect of the matters governed by this Convention. Any such organization shall also inform the Depositary, who shall in turn inform the Parties, of any relevant modification of the extent of its competence.

4. Each State or regional economic integration organization is encouraged to transmit to the Secretariat at the time of its ratification, acceptance, approval or accession of the Convention information on its measures to implement the Convention.

5. In its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, any Party may declare that, with regard to it, any amendment to an annex shall enter into force only upon the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession with respect thereto.

Article 31 Entry into force

1. This Convention shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the fiftieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

2. For each State or regional economic integration organization that ratifies, accepts or approves this Convention or accedes thereto after the deposit of the fiftieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, the Convention shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit by such State or regional economic integration organization of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

3. For the purposes of paragraphs 1 and 2, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by member States of that organization.

Article 32 Reservations

No reservations may be made to this Convention.

Article 33
Withdrawal

1. At any time after three years from the date on which this Convention has entered into force for a Party, that Party may withdraw from the Convention by giving written notification to the Depositary.
2. Any such withdrawal shall take effect upon expiry of one year from the date of receipt by the Depositary of the notification of withdrawal, or on such later date as may be specified in the notification of withdrawal.

Article 34
Depositary

The Secretary-General of the United Nations shall be the Depositary of this Convention.

Article 35
Authentic texts

The original of this Convention, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Depositary.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized to that effect, have signed this Convention.

Done at Kumamoto, Japan, on this tenth day of October, two thousand and thirteen.

ANNEXES

Annex A

Mercury-added products

The following products are excluded from this Annex:

- (a) Products essential for civil protection and military uses;
- (b) Products for research, calibration of instrumentation, for use as reference standard;
- (c) Where no feasible mercury-free alternative for replacement is available, switches and relays, cold cathode fluorescent lamps and external electrode fluorescent lamps (CCFL and EEFL) for electronic displays, and measuring devices;
- (d) Products used in traditional or religious practices; and
- (e) Vaccines containing thiomersal as preservatives.

Part I: Products subject to Article 4, paragraph 1

Mercury-added products	Date after which the manufacture, import or export of the product shall not be allowed (phase-out date)
Batteries, except for button zinc silver oxide batteries with a mercury content < 2% and button zinc air batteries with a mercury content < 2%	2020
Switches and relays, except very high accuracy capacitance and loss measurement bridges and high frequency radio frequency switches and relays in monitoring and control instruments with a maximum mercury content of 20 mg per bridge, switch or relay	2020
Compact uorescent lamps (CFLs) for general lighting purposes that are ≤ 30 watts with a mercury content exceeding 5 mg per lamp burner	2020
Linear uorescent lamps (LFLs) for general lighting purposes: (a) Triband phosphor < 60 watts with a mercury content exceeding 5 mg per lamp; (b) Halophosphate phosphor ≤ 40 watts with a mercury content exceeding 10 mg per lamp	2020
High pressure mercury vapour lamps (HPMV) for general lighting purposes	2020
Mercury in cold cathode uorescent lamps and external electrode uorescent lamps (CCFL and EEFL) for electronic displays: (a) short length (≤ 500 mm) with mercury content exceeding 3.5 mg per lamp (b) medium length (> 500 mm and ≤ 1 500 mm) with mercury content exceeding 5 mg per lamp (c) long length (> 1 500 mm) with mercury content exceeding 13 mg per lamp	2020
Cosmetics (with mercury content above 1ppm), including skin lightening soaps and creams, and not including eye area cosmetics	2020

Mercury-added products	Date after which the manufacture, import or export of the product shall not be allowed (phase-out date)
where mercury is used as a preservative and no effective and safe substitute preservatives are available ¹	
Pesticides, biocides and topical antiseptics	2020
The following non-electronic measuring devices except non-electronic measuring devices installed in large-scale equipment or those used for high precision measurement, where no suitable mercury-free alternative is available: (a) barometers; (b) hygrometers; (c) manometers; (d) thermometers; (e) sphygmomanometers.	2020

Part II: Products subject to Article 4, paragraph 3

Mercury-added products	Provisions
Dental amalgam	Measures to be taken by a Party to phase down the use of dental amalgam shall take into account the Party's domestic circumstances and relevant international guidance and shall include two or more of the measures from the following list: (i) Setting national objectives aiming at dental caries prevention and health promotion, thereby minimizing the need for dental restoration; (ii) Setting national objectives aiming at minimizing its use; (iii) Promoting the use of cost-effective and clinically effective mercury-free alternatives for dental restoration; (iv) Promoting research and development of quality mercury-free materials for dental restoration; (v) Encouraging representative professional organizations and dental schools to educate and train dental professionals and students on the use of mercury-free dental restoration alternatives and on promoting best management practices;

¹ The intention is not to cover cosmetics, soaps or creams with trace contaminants of mercury.

	(vi) Discouraging insurance policies and programmes that favour dental amalgam use over mercury-free dental restoration; (vii) Encouraging insurance policies and programmes that favour the use of quality alternatives to dental amalgam for dental restoration; (viii) Restricting the use of dental amalgam to its encapsulated form; (ix) Promoting the use of best environmental practices in dental facilities to reduce releases of mercury and mercury compounds to water and land.
--	--

Annex B

Manufacturing processes in which mercury or mercury compounds are used

Part I: Processes subject to Article 5, paragraph 2

Manufacturing processes using mercury or mercury compounds	Phase-out date
Chlor-alkali production	2025
Acetaldehyde production in which mercury or mercury compounds are used as a catalyst	2018

Part II: Processes subject to Article 5, paragraph 3

Mercury using process	Provisions
Vinyl chloride monomer production	Measures to be taken by the Parties shall include but not be limited to: (i) Reduce the use of mercury in terms of per unit production by 50 per cent by the year 2020 against 2010 use; (ii) Promoting measures to reduce the reliance on mercury from primary mining; (iii) Taking measures to reduce emissions and releases of mercury to the environment; (iv) Supporting research and development in respect of mercury-free catalysts and processes; (v) Not allowing the use of mercury five years after the Conference of the Parties has established that mercury-free catalysts based on existing processes have become technically and economically feasible; (vi) Reporting to the Conference of the Parties on its efforts to develop and/or identify alternatives and (i) phase out mercury use in accordance with Article 21.
Sodium or Potassium Methylate or Ethylate	Measures to be taken by the Parties shall include but not be limited to: (i) Measures to reduce the use of mercury aiming at the phase out of this use as fast as possible and within 10 years of the entry into force of the Convention; (ii) Reduce emissions and releases in terms of per unit production by 50 per cent by 2020 compared to 2010; (iii) Prohibiting the use of fresh mercury from primary mining; (iv) Supporting research and development in respect of mercury-free processes; (v) Not allowing the use of mercury five years after the Conference of the Parties has established that mercury-free processes have become technically and economically feasible; (vi) Reporting to the Conference of the Parties on its efforts to develop and/or identify

	alternatives and (i) phase out mercury use in accordance with Article 21.
Production of polyurethane using mercury containing catalysts	Measures to be taken by the Parties shall include but not be limited to: (i) Taking measures to reduce the use of mercury, aiming at the phase out of this use as fast as possible, within 10 years of the entry into force of the Convention; (ii) Taking measures to reduce the reliance on mercury from primary mercury mining; (iii) Taking measures to reduce emissions and releases of mercury to the environment; (iii) Encouraging research and development in respect of mercury-free catalysts and processes; (iv) Reporting to the Conference of the Parties on its efforts to develop and/or identify alternatives and phase out mercury use in accordance with Article 21. Paragraph 6 of Article 5 shall not apply to this manufacturing process.

Annex C**Artisanal and small-scale gold mining****National action plans**

1. Each Party that is subject to the provisions of paragraph 3 of Article 7 shall include in its national action plan:

- (a) National objectives and reduction targets;
- (b) Actions to eliminate:
 - (i) Whole ore amalgamation;
 - (ii) Open burning of amalgam or processed amalgam;
 - (iii) Burning of amalgam in residential areas; and
 - (iv) Cyanide leaching in sediment, ore or tailings to which mercury has been added without first removing the mercury;
- (c) Steps to facilitate the formalization or regulation of the artisanal and small-scale gold mining sector;
- (d) Baseline estimates of the quantities of mercury used and the practices employed in artisanal and small-scale gold mining and processing within its territory;
- (e) Strategies for promoting the reduction of emissions and releases of, and exposure to, mercury in artisanal and small-scale gold mining and processing, including mercury-free methods;

- (f) Strategies for managing trade and preventing the diversion of mercury and mercury compounds from both foreign and domestic sources to use in artisanal and small scale gold mining and processing;
 - (g) Strategies for involving stakeholders in the implementation and continuing development of the national action plan;
 - (h) A public health strategy on the exposure of artisanal and small-scale gold miners and their communities to mercury. Such a strategy should include, inter alia, the gathering of health data, training for health-care workers and awareness-raising through health facilities;
 - (i) Strategies to prevent the exposure of vulnerable populations, particularly children and women of child-bearing age, especially pregnant women, to mercury used in artisanal and small-scale gold mining;
 - (j) Strategies for providing information to artisanal and small-scale gold miners and affected communities; and
 - (k) A schedule for the implementation of the national action plan.
2. Each Party may include in its national action plan additional strategies to achieve its objectives, including the use or introduction of standards for mercury-free artisanal and small-scale gold mining and market-based mechanisms or marketing tools.

Annex D

List of point sources of emissions of mercury and mercury compounds to the atmosphere

Point source category:

Coal-fired power plants;

Coal-fired industrial boilers;

Smelting and roasting processes used in the production of non-ferrous metals²

Waste incineration facilities;

Cement clinker production facilities.

Annex E

Arbitration and conciliation procedures

Part I: Arbitration procedure

The arbitration procedure for purposes of paragraph 2 (a) of Article 25 of this Convention shall be as follows:

Article 1

1. A Party may initiate recourse to arbitration in accordance with Article 25 of this Convention by written notification addressed to the other party or parties to the dispute. The notification shall be accompanied by a statement of claim, together with any supporting documents. Such notification shall state the subject matter of arbitration and include, in particular, the Articles of this Convention the interpretation or application of which are at issue.
2. The claimant party shall notify the Secretariat that it is referring a dispute to arbitration pursuant to Article 25 of this Convention. The notification shall be

¹ For the purpose of this Annex, "non-ferrous metals" refers to lead, zinc, copper and industrial gold.

accompanied by the written notification of the claimant party, the statement of claim, and the supporting documents referred to in paragraph 1 above. The Secretariat shall forward the information thus received to all Parties.

Article 2

1. If a dispute is referred to arbitration in accordance with Article 1 above, an arbitral tribunal shall be established. It shall consist of three members.
2. Each party to the dispute shall appoint an arbitrator, and the two arbitrators so appointed shall designate by agreement the third arbitrator, who shall be the President of the tribunal. In disputes between more than two parties, parties in the same interest shall appoint one arbitrator jointly by agreement. The President of the tribunal shall not be a national of any of the parties to the dispute, nor have his or her usual place of residence in the territory of any of these parties, nor be employed by any of them, nor have dealt with the case in any other capacity.
3. Any vacancy shall be filled in the manner prescribed for the initial appointment.

Article 3

1. If one of the parties to the dispute does not appoint an arbitrator within two months of the date on which the respondent party receives the notification of the arbitration, the other party may inform the Secretary-General of the United Nations, who shall make the designation within a further two-month period.
2. If the President of the arbitral tribunal has not been designated within two months of the date of the appointment of the second arbitrator, the Secretary-General of the United Nations shall, at the request of a party, designate the President within a further two-month period.

Article 4

The arbitral tribunal shall render its decisions in accordance with the provisions of this Convention and international law.

Article 5

Unless the parties to the dispute otherwise agree, the arbitral tribunal shall determine its own rules of procedure.

Article 6

The arbitral tribunal may, at the request of one of the parties to the dispute, recommend essential interim measures of protection.

Article 7

The parties to the dispute shall facilitate the work of the arbitral tribunal and, in particular, using all means at their disposal, shall:

- (a) Provide it with all relevant documents, information and facilities; and
- (b) Enable it, when necessary, to call witnesses or experts and receive their evidence.

Article 8

The parties to the dispute and the arbitrators are under an obligation to protect the confidentiality of any information or documents that they receive in confidence during the proceedings of the arbitral tribunal.

Article 9

Unless the arbitral tribunal determines otherwise because of the particular circumstances of the case, the costs of the tribunal shall be borne by the parties to the dispute in equal shares. The tribunal shall keep a record of all its costs and shall furnish a final statement thereof to the parties.

Article 10

A Party that has an interest of a legal nature in the subject matter of the dispute that may be affected by the decision may intervene in the proceedings with the consent of the arbitral tribunal.

Article 11

The arbitral tribunal may hear and determine counterclaims arising directly out of the subject matter of the dispute.

Article 12

Decisions of the arbitral tribunal on both procedure and substance shall be taken by a majority vote of its members.

Article 13

1. If one of the parties to the dispute does not appear before the arbitral tribunal or fails to defend its case, the other party may request the tribunal to continue the proceedings and to make its decision. Absence of a party or a failure of a party to defend its case shall not constitute a bar to the proceedings.
2. Before rendering its final decision, the arbitral tribunal must satisfy itself that the claim is well founded in fact and law.

Article 14

The arbitral tribunal shall render its final decision within five months of the date on which it is fully constituted, unless it finds it necessary to extend the time limit for a period that should not exceed five more months.

Article 15

The final decision of the arbitral tribunal shall be confined to the subject matter of the dispute and shall state the reasons on which it is based. It shall contain the names of the members who have participated and the date of the final decision. Any member of the tribunal may attach a separate or dissenting opinion to the final decision.

Article 16

The final decision shall be binding on the parties to the dispute. The interpretation of this Convention given by the final decision shall also be binding upon a Party intervening under Article 10 above insofar as it relates to matters in respect of which that Party intervened. The final decision shall be without appeal unless the parties to the dispute have agreed in advance to an appellate procedure.

Article 17

Any disagreement that may arise between those bound by the final decision in accordance with Article 16 above, as regards the interpretation or manner of implementation of that final decision, may be submitted by any of them for decision to the arbitral tribunal that rendered it.

Part II: Conciliation procedure

The conciliation procedure for purposes of paragraph 6 of Article 25 of this Convention shall be as follows:

Article 1

A request by a party to a dispute to establish a conciliation commission pursuant to paragraph 6 of Article 25 of this Convention shall be addressed in writing to the Secretariat, with a copy to the other party or parties to the dispute. The Secretariat shall forthwith inform all Parties accordingly.

Article 2

1. The conciliation commission shall, unless the parties to the dispute otherwise agree, comprise three members, one appointed by each party concerned and a President chosen jointly by those members.
2. In disputes between more than two parties, parties in the same interest shall appoint their member of the commission jointly by agreement.

Article 3

If any appointment by the parties to the dispute is not made within two months of the date of receipt by the Secretariat of the written request referred to in Article 1 above, the Secretary-General of the United Nations shall, upon request by any party, make such appointment within a further two-month period.

Article 4

If the President of the conciliation commission has not been chosen within two months of the appointment of the second member of the commission, the Secretary-General of the United Nations shall, upon request by any party to the dispute, designate the President within a further two-month period.

Article 5

The conciliation commission shall assist the parties to the dispute in an independent and impartial manner in their attempt to reach an amicable resolution.

Article 6

1. The conciliation commission may conduct the conciliation proceedings in such a manner as it considers appropriate, taking fully into account the circumstances of the case and the views the parties to the dispute may express, including any request for a swift resolution. It may adopt its own rules of procedure as necessary, unless the parties otherwise agree.
2. The conciliation commission may, at any time during the proceedings, make proposals or recommendations for a resolution of the dispute.

Article 7

The parties to the dispute shall cooperate with the conciliation commission. In particular, they shall endeavour to comply with requests by the commission to submit written materials, provide evidence and attend meetings. The parties and the members of the conciliation commission are under an obligation to protect the confidentiality of any information or documents they receive in confidence during the proceedings of the commission.

Article 8

The conciliation commission shall take its decisions by a majority vote of its members.

Article 9

Unless the dispute has already been resolved, the conciliation commission shall render a report with recommendations for resolution of the dispute no later than twelve months of being fully constituted, which the parties to the dispute shall consider in good faith.

Article 10

Any disagreement as to whether the conciliation commission has competence to consider a matter referred to it shall be decided by the commission.

Article 11

The costs of the conciliation commission shall be borne by the parties to the dispute in equal shares, unless they agree otherwise. The commission shall keep a record of all its costs and shall furnish a final statement thereof to the parties.

Минамата Конвенција за жива

Страните на оваа Конвенција,

потврдувајќи дека живата е хемикалија од глобален интерес поради нејзиниот далекусежен атмосферски пренос, нејзината неразградливост во животната саредина по антропогеното воведување, нејзината способност за биоаккумуляција во екосистемите и нејзините значително негативни ефекти за здравјето на луѓето и за животната средина,

повикувајќи се на одлуката бр. 25/5 од 20 февруари 2009 година на Управувачкиот совет на Програмата на Обединетите нации за животна средина за иницирање на меѓународна акција за управување со живата на ефикасен, ефективен и доследен начин,

повикувајќи се на пасусот 221 од документот што произлезе од Конференцијата на Обединетите нации за одржлив развој „Иднината што ја сакаме“, во кој се повикува на успешно завршување на преговорите за глобален правно обврзувачки инструмент за живата за решавање на ризиците за здравјето на луѓето и за животната средина,

повикувајќи се на реафирмацијата на Конференцијата на Обединетите нации за одржлив развој на принципите од Декларацијата од Рио за животна средина и развој, вклучувајќи ги, помеѓу другото, заедничките но диференцирани одговорности и земајќи ги на знаење поединечните услови и можности на државите и потребата за глобално дејствување,

свесни за здравствените проблеми, особено во земјите во развој, што резултираат од изложувањето на жива на ранливите популации, посебно жените, децата, а преку нив идните генерации,

забележувајќи ја посебната ранливост на арктичките екосистеми и домородните заедници поради био-зголемувањето на обемот на живата и контаминацијата на традиционалните прехранбени производи и загрижени за домородните заедници погенерално во однос на ефектите од живата,

потврдувајќи ги лекциите од минаматското заболување, особено сериозните здравствени и еколошки ефекти како последица од загадувањето со жива и потребата за обезбедување на правилно управување со живата и спречување на такви појави во иднина,

нагласувајќи ја важноста на финансиската, техничката, технолошката поддршка и помошта за градење на капацитети, особено за земјите во развој и земјите со економии во транзиција, со цел да се зајакнат националните капацитети за управување со живата и да се промовира ефективната примена на Конвенцијата,

потврдувајќи ги, исто така, активностите на Светската здравствена организација во заштитата на здравјето на луѓето поврзано со живата и улогите на релевантните мултилатерални договори во областа на животната средина, посебно Базелската конвенција за контрола на прекуграничниот пренос на опасни отпадоци и нивното одлагање и Ротердамската конвенција за постапката

за давање согласност базирана на претходна размена на информации за одредени опасни хемикалии и пестициди во меѓународната трговија,

потврдувајќи дека оваа Конвенција и другите меѓународни договори во областа на животната средина и трговијата меѓусебно се надополнуваат,

подвлекувајќи дека ништо во оваа Конвенција нема за цел да влијае на правата и обврските на која било Страна кои произлегуваат од кој било постоен меѓународен договор,

сфаќајќи дека горниот пасус нема за цел да создава хиерархија меѓу оваа Конвенција и другите меѓународни инструменти,

забележувајќи дека ништо во оваа Конвенција не попречува Страна да преземе дополнителни домашни мерки доследни на одредбите на оваа Конвенција во настојување да ги заштити здравјето на луѓето и животната средина од изложеност на жива во согласност со другите обврски на таа Страна според применливото меѓународно право,

се согласија како што следува:

Член 1

Цел

Целта на оваа Конвенција е да се заштитат здравјето на луѓето и животната средина од антропогените емисии и испуштањата на жива и живини соединенија.

Член 2

Дефиниции

За целите на оваа Конвенција:

(а) „Занаетчиски и мали рудници за злато“ значи ископување на злато што го вршат индивидуални копачи или мали претпријатија со ограничено капитално вложување и производство;

(б) „Најдобри достапни техники“ значи оние техники кои се најефективни за спречување, а каде што не е практично можно, за намалување на емисиите и испуштањата на жива во воздухот, водата и во земјиштето и влијанието од таквите емисии и испуштања врз животната средина во целина, земајќи ги предвид економските и техничките аспекти за дадена Страна или даден капацитет на територијата на таа Страна. Во овој контекст:

(i) „Најдобри“ значи најефективни во постигнувањето на високо општо ниво на заштита на животната средина во целина;

- (ii) „Достапни“ значи, во однос на дадена Страна или даден капацитет на територијата на таа Страна, оние техники што се развиени до степен кој дозволува примена во релевантниот индустриски сектор во економски и технички остварливи услови, имајќи ги предвид трошоците и добивките, без оглед на тоа дали овие техники се користат или се развиени на територијата на таа Страна, под услов истите да се пристапни за операторот на капацитетот и одредени од таа Страна; и
- (iii) „Техники“ значи технологиите што се користат, оперативните практики и начините на коишто се инсталациите проектирани, изградени, одржувани, управувани и се затвораат;
- (в) „Најдобри еколошки практики“ значи примена на најсоодветната комбинација на мерки и стратегии за контрола на заштитата на животната средина;
- (г) „Жива“ значи елементарна жива ($\text{Hg}(0)$, CAS бр. 7439-97-6);
- (д) „Живино соединение“ значи супстанција којашто се состои од атоми на жива и еден или повеќе атоми на други хемиски елементи кои можат да се разделат на различни компоненти само со хемиски реакции;
- (ѓ) „Производ со додаток на жива“ значи производ или дел на производ кој содржи намерно додадена жива или живино соединение;
- (е) „Страна“ значи држава или организација за регионална економска интеграција која се согласила да биде обврзана со оваа Конвенција и за која Конвенцијата е во сила;
- (ж) „Присутни Страни со право на глас“ значи Страните што се присутни и даваат позитивен или негативен глас на состанок на Страните;
- (з) „Примарно ископување на жива“ значи ископување при кое главниот материјал што се бара е живата;
- (с) „Организација за регионална економска интеграција“ значи организација оформена од суверени држави на даден регион на којашто нејзините земјо-членки ја пренеле надлежноста во однос на прашањата што се регулираат со оваа Конвенција и којашто е соодветно овластена, во согласност со нејзините внатрешни постапки, да ја потпише, ратификува, одобри или да пристапи кон оваа Конвенција; и
- (и) „Одобрено користење“ значи користење, од Страна, на жива или живино соединенија во согласност со оваа Конвенција, вклучувајќи ги, но не ограничувајќи се на употребите според членовите 3, 4, 5, 6 и 7.

Член 3

Извори за снабдување со жива и трговија

1. За целите на овој член:

(а) Упатувањата на „жива“ ги вклучуваат смесите на жива со други супстанции, вклучувајќи легури на жива со концентрација на живата од најмалку 95 % во тежина; и

(б) „Живини соединенија“ значи жива (I) хлорид (познато како каломел), жива (II) оксид, жива (II) сулфат, жива (II) нитрате, цинабарит и жива сулфид.

2. Одредбите на овој член не се применуваат за:

(а) Количини на жива или живини соединенија наменети за користење во обем на лабораториски истражувања или како референтен стандард; или

(б) Количини на трага на жива или живини соединенија која се појавува природно преку присуство во производи како што се метали без жива, руди или минерални производи, вклучувајќи јаглен или производи добиени од овие материјали и количини на ненамерни траги во хемиски производи; или

(в) Производи со додадена жива.

3. Секоја Страна нема да дозволува примарно ископување на жива што не се вршело на нејзината територија пред датумот на влегување во сила на Конвенцијата за истата.

4. Секоја Страна нема да дозволува примарно ископување на жива што се вршело на нејзината територија на датумот на влегување во сила на Конвенцијата за истата во период до петнаесет години после тој датум. Во текот на овој период, живата од таквото ископување ќе се користи единствено во производството на производи со додадена жива во согласност со член 4, во преработувачки процеси во согласност со член 5, или да се одлага во согласност со член 11, со примена на постапки кои не доведуваат до искористување, рециклирање, обнова, директно повторно користење или алтернативни употреби.

5. Секоја Страна е должна:

(а) да настојува да идентификува поединечни резерви на жива или живини соединенија кои надминуваат 50 метрички тони, како и извори за снабдување со жива кои произведуваат резерви на жива што надминуваат 10 метрички тони годишно, кои се лоцирани на нејзината територија;

(б) да презема мерки за да обезбеди, кога Страната утврдила дека постои прекумерна количина на жива од демонтирање на хлоро-алкални капацитети, таквата жива да се одлага во согласност со упатствата за еколошки здраво управување од став 3 (а) на член 11, со примена на постапки кои не доведуваат до искористување, рециклирање, обнова, директно повторно користење или алтернативни употреби.

6. Секоја Страна нема да дозволува извоз на жива освен:

(а) во Страна којашто издала писмена согласност на Страната извозник и единствено за:

(i) намена што е дозволена за Страната увозник според оваа Конвенција; или

(ii) еколошки здраво времено складирање утврдено во член 10; или

(б) во земја што не е Страна којашто издала на Страната извозник писмена согласност, вклучувајќи потврда со која се покажува дека:

(i) земјата што не е Страна има воведено мерки за заштита на здравјето на луѓето и на животната средина и за постигнување на согласност со одредбите на членовите 10 и 11; и

(ii) таквата жива ќе се користи само за намени што се дозволени за Страната според оваа Конвенција или за еколошки здраво времено складирање утврдено во член 10.

7. Страна извозник може да користи генерално известување до Секретаријатот од страна на Страна увозник или земја што не е Страна како писмена согласност што се бара со став 6. Во таквото генерално известување се утврдени роковите и условите според коишто Страната увозник или земја што не е Страна ја дава својата согласност. Известувањето може да се повлече во кое било време од таа Страна или земја што не е Страна. Секретаријатот води јавен регистар на сите такви известувања.

8. Секоја Страна нема да дозволува увоз на жива од земја што не е Страна на која ќе и ја даде својата писмена согласност доколку земјата што не е Страна не обезбедила потврда дека живата не е од извори утврдени како недозволени според став 3 или став 5 (б).

9. Страна која доставила генерално известување за согласност според став 7 може да одлучи да не го применува став 8, под услов да одржува сеопфатни ограничувања на извозот на жива и да има воведено домашни мерки со кои ќе обезбеди со увезената жива да се управува на еколошки здрав начин. Страната е должна да достави известување за таквата одлука до Секретаријатот, во кое ќе вклучи информации со опис на извозните ограничувања и домашните регулаторни мерки, како и информации за количините и земјите на потекло на живата што се узвезува од земји што не се Страни. Секретаријатот води јавен регистар на сите такви известувања. Комитетот за имплементација и усогласеност ги прегледува и оценува сите такви известувања и придружни информации во согласност со член 15 и може да даде препораки, според околностите, до Конференцијата на Страните.

10. Постапката утврдена во став 9 ќе биде на располагање до затворањето на вториот состанок на Конференцијата на Страните. После тоа, таа ќе престане да биде на располагање, освен ако Конференцијата на Страните не одлучи поинаку со просто мнозинство на Страните што се присутни и гласаат, освен во однос на Страна којашто доставила известување според став 9 пред завршувањето на вториот состанок на Конференцијата на Страните.

11. Секоја Страна ќе вклучи во своите извештаи што ги доставува согласно член 21 информации со кои се покажува дека се исполнети барањата на овој член.

12. Конференцијата на Страните, на својот прв состанок, ќе обезбеди понатамошни упатства во врска со овој член, особено во врска со ставовите 5 (а), 6 и 8, и ќе ја изготви и усвои бараната содржина на потврдата од ставовите 6 (б) и 8.

13. Конференцијата на Страните ќе оцени дали тргувањето со одделни живини соединенија е во спротивност со целите на оваа Конвенција и ќе разгледа дали одделни живини соединенија треба, со нивно внесување во дополнителен анекс усвоен во согласност со член 27, да бидат предмет на ставовите 6 и 8.

Член 4

Производи со додадена жива

1. Секоја Страна нема да дозволува, со преземање на соодветни мерки, производство, увоз или извоз на производи со додадена жива наведени во Дел I на Анекс А по датумот за елиминација утврден во Анекс А или Страната има регистрирано изземање согласно член 6.

2. Страна може, како алтернатива на став 1, да наведе во времето на ратификација или при влегувањето во сила на измена на Анекс А за истата, дека ќе применува различни мерки или стратегии за производите наведени во Дел I на Анекс А. Страна може да ја избере оваа алтернатива само доколку може да демонстрира дека веќе ги има намалено до минимум производството, увозот и извозот на најголем дел од производите наведени во Дел I на Анекс А и дека има реализирано мерки и стратегии за намалување на употребата на жива во дополнителни производи кои не се наведени во Дел I на Анекс А во времето во кое го известила Секретаријатот за својата одлука да ја користи оваа алтернатива. Покрај тоа, Страна што ја избрала оваа алтернатива е должна:

(а) да достави, при првата можност, до Конференцијата на Страните, опис на спроведените мерки или стратегии, вклучувајќи квантитативен приказ на постигнатите намалувања;

(б) да спроведе мерки или стратегии за намалување на употребата на жива во производи наведени во Дел I на Анекс А за коишто се уште не е добиено минималното ниво;

(в) да разгледа дополнителни мерки за постигнување на дополнителни намалувања; и

(г) да нема право да бара изземање согласно член 6 за која било категорија на производи за која е избрана оваа алтернатива.

Најдоцна за пет години по влегувањето во сила на Конвенцијата, Конференцијата на Страните, како дел од процесот на ревизија според став 8, ќе го ревидира напредокот во ефективността на мерките што се преземаат според овој став.

3. Секоја Страна е должна да ги преземе мерките за производи со додадена жива наведени во Дел II на Анекс А во согласност со одредбите утврдени во истиот.
4. Секретаријатот е должен, врз основа на информациите доставени од Страните, да собира и да одржува информации за производите со додадена жива и нивните алтернативи и таквите информации да ги става на располагање на јавноста. Секретаријатот, исто така, е должен да ги стави на располагање на јавноста сите други релевантни информации доставени од Страните.
5. Секоја Страна е должна да презема мерки за спречување на вградување во монтирани производи на производи со додадена жива, чиешто производство, увоз и извоз не се дозволени според овој член.
6. Секоја Страна е должна да ги обесхрабрува производството и дистрибуцијата во прометот на производи со додадена жива кои не се опфатени со позната примена на производи со додадена жива пред датумот на влегување во сила на Конвенцијата за неа, освен ако оценката на ризиците и придобивките на производот не демонстрира еколошки или здравствени придобивки. Страната е должна да достави до Секретаријатот, како што е соодветно, информации за секој таков производ, вклучувајќи информации за еколошките и здравствените ризици и придобивки од производот. Секретаријатот ќе ги стави таквите информации на располагање на јавноста.
7. Страна може да достави предлог до Секретаријатот за внесување на производ со додадена жива во Анекс В, во кој се содржани информации за достапноста, техничката и економската одржливост и за еколошките и здравствените ризици и придобивки од алтернативите на производот без жива, земајќи ги предвид информациите според став 4.
8. Најдоцна за пет години по влегувањето во сила на Конвенцијата, Конференцијата на Страните ќе го ревидира Анекс А и може да разгледува измени на тој Анекс согласно член 27.
9. При ревидирањето на Анекс А согласно став 8, Конференцијата на Страните зема предвид, како минимум:
- (а) предлог доставен согласно став 7;
 - (б) информациите доставени согласно став 4; и
 - (в) Достапноста за Страните на алтернативи без жива, кои се технички и економска одржливи, земајќи ги предвид и еколошките и здравствените ризици и придобивки.

Член 5

Производни процеси во кои се користат жива или живини соединенија

1. За целите на овој член и Анекс Б, производните процеси во кои се користат жива или живини соединенија нема да вклучуваат процеси во кои се користат производи со додадена жива, процеси за производство на производи со додадена жива или процеси во кои се преработува отпад кој содржи жива.

2. Секоја Страна нема да дозволува, со преземање на соодветни мерки, употреба на жива или живини соединенија во производните процеси наведени во Дел I на Анекс Б по датумот утврден за елиминација во тој Анекс за поединечните процеси, освен ако Страната има регистрирано изземање согласно член 6.

3. Секоја Страна е должна да преземе мерки за ограничување на употребата на жива или живини соединенија во процесите наведени во Дел II на Анекс Б во согласност со одредбите утврдени во истиот.

4. Секретаријатот е должен, врз основа на информациите доставени од Страните, да собира и да одржува информации за процесите во коишто се користат жива или живини производи и за нивните алтернативи и таквите информации да ги става на располагање на јавноста. Страните можат да доставуваат и други релевантни информации и Секретаријатот е должен да ги стави истите на располагање на јавноста.

5. Секоја Страна со еден или повеќе капацитети во кои се користат жива или живини производи во производните процеси наведени во Анекс Б е должна:

(а) да презема мерки за емисиите и испуштањата на жива или живини соединенија од овие капацитети;

(б) да вклучи во своите извештаи што ги доставува согласно член 21 информации за мерките што ги презема во согласност со овој став; и

(в) да настојува да ги идентификува капацитетите на својата територија во коишто се користат жива или живини соединенија за процесите наведени во Анекс Б и да достави до Секретаријатот, најдоцна за 3 години од денот на влегувањето во сила на Конвенцијата за неа, информации за бројот и видовите на таквите капацитетот и за проценетата годишна количина на жива или живини соединенија што се користи во овие капацитети. Секретаријатот е должен да ги стави овие информации на располагање на јавноста.

6. Секоја Страна не смее да дозволи користење на жива или живини соединенија во капацитет кој не постоел пред датумот на влегување во сила на Конвенцијата за неа, кој ги користи производните процеси наведени во Анекс Б. За таквите капацитети не се применуваат изземања.

7. Секоја Страна е должна да обесхрабрува изградба на капацитет во кој се користат други производни процеси во коишто намерно се користат жива или живини соединенија, кој не постоел пред датумот на влегување во сила на Конвенцијата, освен ако Страната може да демонстрира на задоволство на Конференцијата на Страните дека производниот процес обезбедува значителни здравствени и еколошки придобивки и дека не постојат технички и економски одржливи алтернативи без жива кои обезбедуваат такви придобивки.

8. Страните се охрабруваат да разменуваат информации за релевантниот развој на нови технологии, економски и технички остварливи алтернативи без жива и можни мерки и техники за намалување и кога е остварливо елиминирање на употребата на жива и живини соединенија и на емисиите и испуштањата на жива и живини соединенија од производните процеси наведени во Анекс Б.

9. Секоја Страна може да поднесе предлог за измена на Анекс Б за да се внесат производни процеси во кои се користат жива или живини соединенија. Таа ќе вклучи информации поврзани со достапноста, техничката и економската остварливост и со еколошките и здравствените ризици и придобивки на алтернативите без жива на процесот.

10. Најдоцна за пет години по влегувањето во сила на Конвенцијата, Конференцијата на Страните ќе го ревидира Анекс Б и може да разгледува измени на тој Анекс согласно член 27.

11. При ревидирањето на Анекс Б согласно став 10, Конференцијата на Страните ќе има предвид, како минимум:

- (а) предлози поднесени согласно став 9;
- (б) информации доставени според став 4; и
- (в) Достапноста за Страните на алтернативи без жива кои се технички и економски остварливи, имајќи ги предвид еколошките и здравствените ризици и придобивки.

Член 6

Изземања достапни за Страна на барање

1. Секоја држава или регионална организација за економска интеграција може да се регистрира за едно или за повеќе изземања од датумите за елиминација наведени во Анекс А и во Анекс Б, во понатамошниот текст „изземање“, со известување на Секретаријатот, во писмена форма:

- (а) за станување Страна на оваа Конвенција; или
- (б) Во случај на производ со додадена жива кој е додаден со амандман на Анекс А или производен процес во којшто се користи жива што е додаден со амандман на Анекс Б, најдоцна до датумот на којшто применливиот амандман влегува во сила за Страната.

Секоја таква регистрација се придружува со изјава во која се објаснува потребата на Страната за изземањето.

2. Изземање може да се регистрира за категорија наведена во Анекс А или Б или за подкатегија идентификувана од држава или регионална организација за економска организација.

3. Секоја страна која има едно или повеќе изземања се идентификува во регистарот. Секретаријатот го воспоставува и одржува регистарот и го става на располагање на јавноста.

4. Регистарот вклучува:

- (а) Листа на Страни кои имаат едно или повеќе изземања;
- (б) Изземањето или изземањата регистрирани за секоја Страна, и
- (в) Датумот на истекување на секое изземање.

5. Освен ако во регистарот е наведен покус период од Страна, сите изземања во согласност со став 1 истекуваат за пет години по релевантниот датум за елиминација наведен во Анекс А или Б.

6. Конференцијата на Страните може, на барање на Страна, да одлучи да го продолжи изземањето за пет години, освен ако Страната не бара покус период. При донесувањето на одлука, Конференцијата на Страните ќе посвети должно внимание на:

(а) Извештајот од Страната со образложение на потребата за продолжување на изземањето и опис на активностите што се преземаат и се планираат за елиминирање на потребата за изземање, веднаш штом е тоа можно;

(б) Достапни информации, вклучувајќи во врска со достапноста на алтернативни производи и процеси кои се без жива или кои вклучуваат потрошувачка на помалку жива отколку изземената употреба; и

(в) Активности што се планирани или во тек за обезбедување на еколошки здраво складирање на жива и одлагање на отпадоци со жива.

Изземање може да се продолжи само еднаш за производ за датум за елиминација.

7. Страна може, во секое време, да повлече изземање, по пат на писмено известување до Секретаријатот. Повлекувањето на изземањето влегува во сила на датумот наведен во известувањето.

8. По исклучок од став 1, ниту една држава или регионална организација за економска интеграција не може да регистрира изземање по пет години од датумот за елиминација за релевантниот производ или процес наведен во Анекс А или Б, освен ако една или повеќе Страни останат регистрирани за изземање за тој производ или процес, по добивање на продолжение согласно став 6. Во тој случај, држава или регионална организација за економска интеграција може, во време утврдено во ставовите 1 (а) и (б), да регистрира изземање за тој производ или процес, што ќе истече за десет години по релевантниот датум за елиминација.

9. Страна не може да има важечко изземање во кое било време по 10 години по датумот за елиминација за производ или процес наведен во Анекс А или Б.

Член 7

Занаетчиски или мали рудници за злато

1. Мерките во овој член и во Анекс В се применуваат за занаетчиски и мали рудници за злато и преработка во која се користи интеграција со жива за извлекување на златото од рудата.

2. Секоја Страна која има занаетчиски и мали рудници за злато и преработка според овој член на својата територија е должна да преземе мерки за намалување и кога е остварливо елиминирање на употребата на жива и живини соединенија

во таквите ископување и преработка и емисиите и испуштањата во околината од истите.

3. Секоја Страна е должна да го извести Секретаријатот доколку, во кое било време, Страната одреди дека занаетчиските и малите рудници за злато и преработка на нејзината територија се повеќе од незначителни. Доколку одреди така, Страната е должна:

- (а) да подготви и да спроведува национален акциски план во согласност со Анекс Ц;
- (б) да го достави својот национален акциски план до Секретаријатот најмногу за три години од влегувањето во сила на Конвенцијата за истата или три години по известувањето до Секретаријатот, земајќи го подоцнежниот датум; и
- (в) потоа, да обезбедува ревизија секоја трета година за напредокот постигнат кон исполнувањето на нејзините обврски според овој член и таквите ревизии да ги вклучи во извештаите што се доставуваат во согласност со член 21.

4. Страните можат да соработуваат меѓу себе и со релевантните меѓуневладини организации и други субјекти, како што е соодветно, за да ги исполнат целите на овој член. Таквата соработка може да вклучува:

- (а) Изработка на стратегии за спречување на пренасочувањето на живата или живините соединенија во занаетчиски и мали рудници за злато и преработка;
- (б) Иницијативи за едукација, комуникација и градење на капацитети;
- (в) Промовирање на истражувањата за одржливи алтернативни практики без жива;
- (г) Обезбедување на техничка и финансиска помош;
- (д) Партнерства за реализација на нивните обврски според овој член; и
- (ѓ) Користење на постојните механизми за размена на информации за промовирање на знаењата, најдобрите еколошки практики и алтернативните технологии кои се еколошки, технички, социјално и економски остварливи.

Член 8

Емисии

1. Овој член се однесува на контролата и кога е остварливо намалувањето на емисиите на жива и живини соединенија, што често се изразува како „вкупно жива“ во атмосферата преку мерки за контрола на емисиите од точкести извори кои спаѓаат во категориите на извори наведени во Анекс Г.

2. За целите на овој член:

- (а) „емисии“ значи емисиите на жива или живини соединенија во атмосферата;

(б) „релевантен извор“ значи извор што спаѓа во една од категориите на извори наведени во Анекс Г. Страна може, доколку избере така, да воспостави критериуми за идентификација на изворите опфатени со категорија на извор наведена во Анекс Г, доколку овие критериуми за секоја категорија вклучуваат најмалку 75% од емисиите од таа категорија;

(в) „нов извор“ значи релевантен извор во категорија наведена во Анекс Г, чијашто изградба или суштинска модификација почнува најмалку после една година од датумот на:

(i) влегувањето во сила на оваа Конвенција за засегнатата Страна; или

(ii) влегувањето во сила за засегнатата Страна на измена на Анексот Г кога изворот станува предмет на одредбите на оваа Конвенција само по основа на таа измена;

(г) „суштинска модификација“ значи модификација на релевантен извор којашто резултира со значително зголемување на емисиите, исклучувајќи каква било промена во емисиите што резултира од искористување на нус-производ. Страната одлучува дали една модификација е суштинска или не.

(д) „постоен извор“ значи релевантен извор кој не е нов извор;

(ф) „емисиона гранична вредност“ значи ограничување за концентрацијата, масата или стапката на емисија на жива или живини соединенија, често изразена како „вкупно жива“, што се испушта од точкест извор.

3. Страна со релевантни извори презема мерки за контрола на емисиите и може да подготви национален план во кој се утврдени мерките што ќе се преземаат за контрола на емисиите и очекуваните квантитативни, општи и посебни цели. Секој план се доставува до Конференцијата на Страните во рок од 4 години од денот на влегување во сила на оваа Конвенција за таа Страна. Ако Страна подготви план за реализација во согласност со член 20, Страната може да го вгради планот подготвен во согласност со овој став.

4. За своите нови извори, секоја Страна е должна да бара примена на најдобри достапни техники и најдобри еколошки практики за контрола и кога е можно намалување на емисиите, најбрзо што е можно, но не подоцна од пет години од денот на влегување во сила на Конвенцијата за таа Страна. Страна може да користи емисиони гранични вредности кои се доследни на примената на најдобри достапни техники.

5. За своите постојни извори, секоја Страна е должна да вклучи во национален план и да спроведе една или повеќе од следниве мерки, земајќи ги предвид своите национални услови и економската и техничката остварливост и достапност на мерките, најбрзо што е можно но не подоцна од десет години од денот на влегување во сила на Конвенцијата за таа Страна:

(а) квантитативна цел за контрола и кога е можно намалување на емисиите од релевантните извори;

(б) емисиони гранични вредности за контрола и кога е можно намалување на емисиите од релевантните извори;

(в) примена на најдобрите достапни техники и најдобри еколошки практики за контрола на емисиите од релевантните извори;

(г) стратегија за контрола на повеќе загадувачки материи која може да резултира со паралелни придобивки за контрола на емисиите на жива;

(д) алтернативни мерки за намалување на емисиите од релевантните извори.

6 Страните можат да ги применуваат истите мерки за сите релевантни постојни извори или можат да усвојат различни мерки во однос на различните категории на извори. Целта ќе биде овие мерки применети од Страната да постигнуваат реален напредок во намалувањето на емисиите во текот на времето.

7. Секоја Страна е должна да воспостави, најбрзо што е можно, но не подоцна од пет години од денот на влегување во сила на Конвенцијата за таа Страна и потоа да одржува инвентар на емисии од релевантните извори.

8 Конференцијата на Страните, на својот прв состанок, ќе донесе упатства за:

Најдобрите достапни техники и најдобрите еколошки практики, земајќи ги предвид евентуалните разлики меѓу новите и постојните извори и потребата за сведување на минимум на ефектите меѓу медиумите; и

Поддршката за Страните во имплементацијата на мерките утврдени во став 5, особено при одредувањето на целите и утврдувањето на емисионите гранични вредности.

9 Конференцијата на Страните, колку што е можно побрзо, ќе донесе упатства за:

(а) критериумите што можат да ги развијат Страните во согласност со став 2 (б);

(б) методологијата за изработка на инвентари на емисии.

10. Конференцијата на Страните ќе врши редовна ревизија и кога е соодветно ќе ги ажурира упатствата подготвени во согласност со став 8 и 9. Страните ќе ги имаат предвид упатствата при имплементацијата на релевантните одредби на овој член.

11. Секоја Страна е должна да вклучи информации за својата имплементација на овој член во своите извештаи што ги доставува во согласност со член 21, особено информации за мерките што ги презема во согласност со ставовите 4 до 7 и ефективноста на мерките.

Член 9

Испуштања

1. Овој член се однесува на контролата и кога е остварливо намалувањето на испуштањата на жива и живини соединенија, што често се изразува како „вкупно

жива“ во земјиштето и во водите од релевантни точкести извори кои не се опфатени во други одредби на оваа Конвенција.

2. За целите на овој член:

(а) „испуштања“ значи испуштања на жива или живини соединенија во земјиштето или водите;

(б) „релевантен извор“ значи секој значителен антропоген точкест извор на испуштање, идентификуван од Страна, кој не е опфатен со други одредби на оваа Конвенција;

(в) „нов извор“ значи релевантен извор, чијашто изградба или суштинска модификација почнува најмалку после една година од датумот на влегувањето во сила на оваа Конвенција за засегнатата Страна;

(г) „суштинска модификација“ значи модификација на релевантен извор којашто резултира со значително зголемување на испуштањата, исклучувајќи каква било промена во испуштањата што резултира од искористување на нус-производ. Страната одлучува дали една модификација е суштинска или не;

(д) „постоен извор“ значи релевантен извор кој не е нов извор;

(е) „гранична вредност на испуштање“ значи ограничување за концентрацијата или масата на жива или живини соединенија, често изразена како „вкупно жива“, што се испушта од точкест извор.

3. Секоја Страна е должна, најдоцна за три години од датумот на влегувањето во сила на оваа Конвенција за неа, а потоа редовно, да ги идентификува категориите на релевантни точкести извори.

4. Страна со релевантни извори презема мерки за контрола на испуштањата и може да подготви национален план во кој се утврдени мерките што ќе се преземаат за контрола на испуштањата и очекуваните квантитативни, општи и посебни цели. Секој план се доставува до Конференцијата на Страните во рок од 4 години од денот на влегување во сила на оваа Конвенција за таа Страна. Ако Страна подготви план за реализација во согласност со член 20, Страната може да го вгради планот подготвен во согласност со овој став.

5. Мерките ќе ги вклучуваат една или повеќе од следниве, според условите:

(а) гранични вредности на испуштање за контрола и кога е можно намалување на испуштањата од релевантните извори;

(б) примена на најдобрите достапни техники и најдобри еколошки практики за контрола на испуштањата од релевантните извори;

(в) стратегија за контрола на повеќе загадувачки материји која може да резултира со паралелни придобивки за контрола на испуштањата на жива;

(г) алтернативни мерки за намалување на испуштањата од релевантните извори.

6. Секоја Страна е должна да воспостави, најбрзо што е можно, но не подоцна од пет години од денот на влегување во сила на Конвенцијата за таа Страна и потоа да одржува инвентар на испуштања од релевантните извори.

7. Конференцијата на Страните, колку што е можно побрзо, ќе донесе упатства за:

(а) Најдобрите достапни техники и најдобрите еколошки практики, земајќи ги предвид евентуалните разлики меѓу новите и постојните извори и потребата за сведување на минимум на ефектите меѓу медиумите;

(б) Методологијата за изработка на инвентари на испуштања.

8. Секоја Страна е должна да вклучи информации за својата имплементација на овој член во своите извештаи што ги доставува во согласност со член 21, особено информации за мерките што ги презема во согласност со ставовите 3 до 6 и ефективноста на мерките.

Член 10

Еколошки здраво привремено складирање на живата, што не е отпадна жива

1. Овој член се применува за привремено складирање на живата и живините соединенија дефинирани во член 3 кои не спаѓаат во рамките на значењето на дефиницијата на отпадоци со жива во член 11.

2. Секоја Страна е должна да преземи мерки да обезбеди таквото привремено складирање на живата и живините соединенија наменети за користење што е дозволено за Страна според оваа Конвенција да се врши на еколошки здрав начин, земајќи предвид евентуални упатства и во согласност со барањата усвоени согласно став 3.

3. Конференцијата на Страните ќе усвои упатства за еколошки здраво привремено складирање на живата и живините соединенија, земајќи ги предвид релевантните упатства изготвени според Базелската конвенција за контрола на прекуграничниот пренос на опасни отпадоци и нивното одлагање и други релевантни упатства. Конференцијата на Страните може да усвои барања за привремено складирање во дополнителен анекс кон оваа Конвенција во согласност со член 27.

4. Страните се должни да соработуваат, како што е соодветно, меѓу себе и со релевантни меѓувладини организации и други субјекти, со цел да се унапреди градењето на капацитетите за еколошки здраво привремено складирање на живата и живините соединенија.

Член 11

Отпадоци со жива

1. Релевантните дефиниции од Базелската конвенција за контрола на прекуграничниот пренос на опасни отпадоци и нивното одлагање ќе се применуваат за отпадоците опфатени со оваа Конвенција за Страните на Базелската конвенција. Страните на оваа Конвенција кои не се Страни на

Базелската конвенција ќе ги користат овие дефиниции како упатство за отпадоците опфатени со оваа Конвенција.

2. За целите на оваа Конвенција, отпадоци со жива значи супстанции или предмети:

- (а) кои се состојат од жива или живини соединенија;
- (б) кои содржат жива или живини соединенија; или
- (в) контаминирани со жива или живини соединенија,

во количина над релевантните прагови дефинирани од Конференцијата на Страните, во соработка со релевантните тела на Базелската конвенција на усогласен начин, кои се одлагаат или се наменети за одлагање или за кои се бара да се одложат со одредбите на националното законодавство или на оваа Конвенција.

Оваа дефиниција ги исклучува прекумерните оптоварувања, отпадните камења или јаловината од рударските ископувањата, освен примарно ископување на жива, освен ако истите не содржат жива или живини соединенија над праговите дефинирани од Конференцијата на Страните.

3. Секоја Страна е должна да преземе соодветни мерки со коишто живата:

- (а) ќе се управува на еколошки здрав начин, имајќи ги предвид упатствата изготвени според Базелската конвенција и во согласност со барањата што ќе ги усвои Конференцијата на Страните во дополнителен анекс во согласност со член 27. При изготвувањето на барањата, Конференцијата на Страните е должна да ги земе предвид прописите и програмите на Страните за управување со отпад;
- (б) е само искористувана, рециклирана, обновена или директно реупотребена за намена дозволена за Страна според оваа Конвенција или за еколошки здраво одлагање согласно став 3 (а);
- (в) За Страни на Базелската конвенција, не се транспортира преку меѓународните граници, освен за целите на еколошки здраво одлагање во согласност со овој член и со таа Конвенција. Во услови кога Базелската конвенција не се применува за транспорт преку меѓународни граници, Страна ќе дозволи таков транспорт дамо по земањето предвид на релевантните меѓународни правила, стандарди и упатства.

4. Конференцијата на Страните е должна да настојува да соработува тесно со релевантните тела на Базелската конвенција во ревизијата и ажурирањето, според потребата, на упатствата од став 3 (а).

5. Страните се поттикнуваат да соработуваат помеѓу себе и со релевантните меѓувладини организации и други субјекти, зависно од случајот, за развивање на глобален, регионален и национален капацитет за управување со отпадоците со жива на еколошки здрав начин.

Член 12**Контаминирани локации**

1. Секоја Страна ќе настојува да развие соодветни стратегии за идентификација и оценка на контаминирани локации со жива или живини соединенија.
2. Сите акции за намалување на ризиците од таквите локации се извршуваат на еколошки здрав начин, вклучувајќи, кога е соодветно, оценка на ризиците за здравјето на луѓето и за животната средина од живата или живините соединенија што ги содржат тие.
3. Конференцијата на Страните ќе донесе упаства за управување со контаминирани локации, во кои може да се вклучат методи и пристапи за:
 - (а) Идентификација и карактеризација на локациите;
 - (б) Вклучување на јавноста;
 - (в) Оценка на ризиците за здравјето на луѓето и за животната средина;
 - (г) Опции за управување со ризиците под контаминираните локации;
 - (д) Проценка на придобивките и трошоците; и
 - (ф) Верификација на резултатите.
4. Страните се поттикнуваат да соработуваат во изработката на стратегиите и во спроведувањето на активностите за идентификација, оценка, утврдување приоритети, управување и доколку е соодветно ревитализација на контаминираните локации.

Член 13**Финансиски средства и механизам**

1. Секоја Страна се обврзува да обезбеди, во границите на своите можности, средства во однос на оние национални активности што се планираат да се спроведат за имплементација на оваа Конвенција, во согласност со своите национални политики, приоритети, планови и програми. Таквите средства може да вклучуваат домашно финансирање преку релевантните политики, развојни стратегии и национални буџети и по пат на билатерално и мултилатерално финансирање, како и со вклучување на приватниот сектор.
2. Целокупната ефективност на имплементацијата на оваа Конвенција од Страните што се земји во развој ќе се поврзува со ефективната имплементација на овој член.
3. Мултилатералните, регионалните и билатералните извори на финансиска и техничка помош, како и градењето на капацитети и трансферот на технологии, се поттикнуваат, на ургентна основа, да ги зголемат и да ги интензивираат нивните активности за живата во поддршка на Страните што се земји во развој во имплементацијата на оваа Конвенција во однос на финансиските средства, техничката помош и трансферот на технологија.

4. Страните, во своите акции во врска со финансирањето, целосно ќе ги земат предвид посебните потреби и посебните услови на Страните кои се мали островски држави во развој или најнеразвиени држави.

5. Со ова се дефинира механизам за обезбедување на соодветни, предвидливи и навремени финансиски средства. Механизмот има за цел да ги поддржи Страните кои се земји во развој и Страните со економии во транзиција во исполнувањето на обврските од оваа Конвенција.

6. Механизмот ги вклучува:

(а) Доверителскиот фонд на Глобалниот еколошки фонд, и

(б) Посебна меѓународна програма за поддршка на градење на капацитет и техничка помош.

7. Доверителскиот фонд на Глобалниот еколошки фонд ќе обезбедува нови, реални, соодветни и навремени финансиски средства за да се покријат трошоците во поддршка на имплементацијата на оваа Конвенција, како што е договорено на Конференцијата на Страните. За целите на оваа Конвенција, Доверителскиот фонд на Глобалниот еколошки фонд ќе се управува под водство на Конференцијата на Страните и ќе одговара пред истата. Конференцијата на Страните ќе обезбеди упатство за општите стратегии, политики, програмски приоритети и соодветноста за пристап до и искористување на финансиските средства. Покрај тоа, Конференцијата на Страните ќе обезбедува насоки за индикативна листа на категории на активности кои можат да добиваат поддршка од Доверителскиот фонд на Глобалниот еколошки фонд. Доверителскиот фонд на Глобалниот еколошки фонд ќе обезбеди средства за покривање на договорените нараснати трошоци за глобалните еколошки придобивки и договорените целосни трошоци за одредени активности за оспособување.

8. При обезбедувањето на средства за одредена активност, Доверителскиот фонд на Глобалниот еколошки фонд треба да ги зема предвид потенцијалните намалувања на животата од предложена активност во споредба со трошоците за истата.

9. За целите на оваа Конвенција, Програмата од став 6 (б) ќе се управува под водство на Конференцијата на Страните и ќе одговара пред истата. Конференцијата на Страните, на својот прв состанок, ќе одлучи во врска со институцијата домаќин за Програмата, што ќе биде постоен субјект и ќе обезбеди насоки за истиот, вклучувајќи во врска со неговото времетраење. Сите Страни и други релевантни заинтересирани субјекти се повикуваат да обезбедат финансиски ресурси за Програмата, на доброволна основа.

10. Конференцијата на Страните и субјектите коишто го сочинуваат механизмот, ќе се договорат, на првиот состанок на Конференцијата на Страните, за организацијата за целосно ефектуирање на овие ставови.

11. Конференцијата на Страните е должна да го ревидира, најдоцна до својот трет состанок, а потоа редовно, нивото на финансирање и на насоки обезбедени од Конференцијата на Страните за субјектите на кои им е доверено да го

операционализираат механизмот воспоставен согласно овој член и нивната ефективност и нивната способност да одговорат на променливите потреби на Страните кои се земји во развој и на Страните со економии во транзиција. Врз основа на таквата ревизија, таа ќе преземе соодветно дејствие да ја подобри ефективността на механизмот.

12. Сите Страни, во границите на нивните можности, се повикуваат да придонесат кон овој механизам. Механизмот ќе поттикнува обезбедување на средства и од други извори, вклучувајќи го приватниот сектор и ќе настојува да ги насочи таквите средства за активностите што ги поддржува.

Член 14

Градење на капацитети, техничка помош и трансфер на технологија

1. Страните ќе соработуваат со цел да обезбедат, во границите на нивните можности, навремено и соодветно градење капацитет и техничка помош за Страните што се земји во развој, особено за Страните што се најнеразвиени земји или малите островски земји во развој и Страните со економии во транзиција, да им помогнат во извршувањето на нивните обврски од оваа Конвенција.

2. Градењето на капацитет и техничката помош согласно став 1 и член 13 може да се реализираат преку регионални, подрегионални и национални аранжмани, вклучувајќи ги постојните регионални и подрегионални центри, преку други билатерални и мултилатерални средства и преку партнерства, вклучувајќи партнерства кои го вклучуваат приватниот сектор. Треба да се бара соработка и координација со други мултилатерални договори во областа на животната средина на полето на хемикалиите и отпадоците со цел да се зголеми ефективността на техничката помош и нејзината реализација.

3. Страните кои се развиени земји и другите Страни во границите на нивните можности ќе промовираат и олеснуваат, поддржани од приватниот сектор и од други релевантни заинтересирани субјекти, според случајот, развој, трансфер и распоредување на и пристап до најсовремени еколошки здрави алтернативни технологии за Страните кои се земји во развој, особено најнеразвиените земји и малите островски земји во развој и Страните со економии во транзиција, за да ги зајакнат нивните капацитети за ефективна имплементација на оваа Конвенција.

4. Конференцијата на Страните, до својот втор состанок, а потоа редовно, а земајќи ги предвид доставите и извештатите од Страните, вклучувајќи ги оние предвидени со член 21 и информациите доставени од други заинтересирани субјекти, е должна:

(а) да ги разгледа информациите за постојните иницијативи и напредокот што е постигнат во однос на алтернативните технологии;

(б) да ги разгледа потребите на Страните, особено на Страните кои се земји во развој, за алтернативни технологии; и

(в) да ги идентификува предизвиците со кои се сретнале Страните, особено Страните кои се земји во развој, при трансферот на технологија.

5. Конференцијата на Страните ќе дава препораки за начините на коишто градењето на капацитет, техничката помош и трансферот на технологија можат да се унапредат дополнително врз основа на овој член.

Член 15

Комитет за имплементација и усогласеност

1. Со ова се воспоставува механизам, кој вклучува Комитет како подредено тело на Конференцијата на Страните со цел да се унапреди имплементацијата на сите одредби на оваа Конвенција и да се ревидира усогласеноста со истите. Механизмот, вклучувајќи го Комитетот, ќе биде олеснувачки по природа и ќе посветува посебно внимание на односите национални способности и услови на Страните.

2. Комитетот ќе ја промовира имплементацијата на сите одредби на оваа Конвенција и ќе ја ревидира усогласеноста со истите. Комитетот ќе ги испитува поединечните и системските прашања поврзани со имплементацијата и усогласеноста и ќе дава препораки, како што е соодветно, до Конференцијата на Страните.

3. Комитетот ќе се состои од 15 членови номинирани од Страните и избрани од Конференцијата на Страните, со должно внимание за рамномерна географска застапеност заснована на петте региони на Обединетите нации; првите членови се избираат на првиот состанок на Конференцијата на Страните, а потоа во согласност со деловникот за работа одобрен од Конференцијата на Страните во согласност со став 5; членовите на Комитетот мора да имаат компетентност во поле од релевантност за оваа Конвенција и да одразуваат соодветна рамнотежа на експертиза.

4. Комитетот може да разгледува прашања врз основа на:

(а) писмени достави од Страна во врска со нејзината сопствена усогласеност;

(б) национални извештаи согласно член 21; и

(в) барања од Конференцијата на Страните.

5. Комитетот ќе изготви свој деловник за работа кој подлежи на одобрување од вториот состанок на Конференцијата на Страните; Конференцијата на Страните може да усвои дополнителни задолженија за Комитетот.

6. Комитетот ќе вложува максимални напори да ги донесува своите препораки со консензус. Доколку се исцрпат сите напори за консензус и не се постигне консензус, таквите препораки крајно ќе се усвојат со три-четвртинско мнозинство

од гласовите на присутните членови со право на глас, врз основа на кворум од две третини од членовите.

Член 16

Здравствени аспекти

1. Страните се поттикнуваат:

(а) да промовираат изработка и имплементација на стратегии и програми за идентификација и заштита на популациите под ризик, особено ранливите популации, а кои може да вклучуваат и усвојување на научно засновани здравствени упатства во врска со изложеноста на жива и живини соединенија, во кои се утврдуваат цели за намалување на изложеноста на жива, кога е тоа соодветно, и едукација на јавноста со учество на здравствениот сектор и другите вклучени сектори;

(б) да промовираат изработка и имплементација на научно засновани едукативни и превентивни програми за професионална изложеност на жива и живини соединенија;

(в) да промовираат соодветни услуги на здравствена заштита за превенција, третман и нега за популациите кои се засегнати од изложеност на жива или живини соединенија; и

(г) да воспоставуваат и зајакнуваат, како што е соодветно, институционалните и здравствените професионални капацитети за превенција, дијагностицирање, третман и мониторинг на здравствените ризици поврзани со изложеноста на жива и живини соединенија.

2. Конференцијата на Страните, при разгледувањето на прашањата или активностите поврзани со здравјето, треба:

(а) да се консултираат и да соработуваат со Светската здравствена организација, Меѓународната организација за труд и со други релевантни меѓувладини организации, според потребата; и

(б) да промовираат соработка и размена на информации со Светската здравствена организација, Меѓународната организација за труд и со други релевантни меѓувладини организации, според потребата.

Член 17

Размена на информации

1. Секоја Страна е должна да овозможи размена на:

- (а) научни, технички, економски и правни информации за живата и живините соединенија, вклучувајќи токсиколошки, екотоксиколошки и безбедносни информации;
- (б) информации за намалувањето или елиминацијата на употребата, прометот, емисиите и испуштањата на жива и живини соединенија;
- (в) информации за технички и економски одржливи алтернативи на:
 - (i) производи со додадена жива;
 - (ii) производни процеси во кои се користат жива или живини соединенија; и
 - (iii) активности и процеси од кои се емитираат или се испуштаат жива или живини соединенија;

вклучувајќи информации за здравствените и еколошките ризици и економските и социјалните трошоци и придобивки на таквите алтернативи; и

- (г) епидемиолошки информации за здравствените последици поврзани со изложеноста на жива и живини соединенија, во тесна соработка со Светската здравствена организација и други релевантни организации, зависно од потребата.

2. Страните можат да ги разменуваат информациите од став 1 директно, преку Секретаријатот или во соработка со други релевантни организации, вклучувајќи ги секретаријатите на конвенциите за хемикалии и за отпадоци, зависно од случајот.

3. Секретаријатот е должен да ја ослеснува соработката во размената на информациите од овој член, како и со релевантните организации, вклучувајќи ги секретаријатите на релевантните мултилатерални договори во областа на животната средина и други меѓународни иницијативи. Покрај информациите од Страните, овие информации ќе вклучуваат и информации од меѓувладини и невладини организации со експертиза во областа на живата и од национални и меѓународни институции со таква експертиза.

4. Секоја Страна е должна да назначи национален координатор за размена на информациите според оваа Конвенција, вклучувајќи во врска со согласноста на Страните увознички во согласност со член 3.

5. За целите на оваа Конвенција, информациите за здравјето и безбедноста на луѓето и на животната средина нема да се сметаат доверливи. Страните коишто разменуваат други информации согласно оваа Конвенција ќе ги заштитат доверливите информации по меѓусебен договор.

Член 18

Информирање, свест и едукација на јавноста

1. Секоја Страна, во границите на своите можности, е должна да промовира и овозможи:

- (а) Обезбедување за јавноста на достапните информации за:
 - (i) здравствените и еколошките ефекти од живата и живините соединенија;
 - (ii) алтернативите на живата и живините соединенија;
 - (iii) темите утврдени во став 1 на член 17;
 - (iv) резултатите од своите истражувачки, развојни и мониторинг активности според член 19; и
 - (v) активностите за исполнување на своите обврски од оваа Конвенција;
- (б) Едукација, обука и свест на јавноста во врска со ефектите од изложување на жива и живини соединенија врз здравјето на луѓето и животната средина, во соработка со релевантните меѓувладини и невладини организации и ранливите популации, според случајот.

2. Секоја Страна е должна да ги користи постојните механизми или да размисли за развивање на механизми, како што се регистри за испуштање и пренесување на загадувачки материи, кога се применливи, за собирање и објавување на информации за проценките на своите годишни количини на жива и живини соединенија кои се емитираат, испуштаат или се одлагаат преку човековите активности.

Член 19

Истражување, развој и мониторинг

1. Страните ќе соработуваат за да изработат и да ги унапредат, имајќи го предвид нивните услови и можности:

- (а) Инвентари (листи) на употребата, потрошувачката и антропогените емисии во воздухот и испуштања во водата и во земјиштето, на жива и живини соединенија;
- (б) Моделирање и географски репрезентативен мониторинг на нивоата на жива и живини соединенија во ранливите популации и медиумите на животната средина, вклучувајќи ги биотските медиуми како што се рибите, морските цицачи, морските желки и птици, како и соработка во собирањето и размената на релевантните соодветни примероци;
- (в) Оценки на влијанијата на живата и живините соединенија врз здравјето на луѓето и животната средина, покрај социјалните, економските и културните влијанија, особено во однос на ранливите популации;
- (г) Усогласени методологии за активностите што се преземаат согласно подставите (а), (б) и (в);
- (д) Информации за еколошкиот циклус, транспортот (вклучувајќи далекусежно пренесување и таложување), трансформацијата и судбината на живата и живините соединенија во опсегот на екосистемите, земајќи ја предвид соодветно

дистрибуцијата меѓу антропогените и природните емисии и испуштања на жива и ремобилизацијата на живата од историските наноси;

(f) Информации за трговијата и прометот на жива и живини соединенија и производи со додадена жива; and

(e) Информации и истражување за техничката и економската достапност на производите и процесите без жива и најдобрите достапни техники и најдобрите еколошки практики за намалување и мониторинг на емисиите и испуштањата на жива и живини соединенија.

2. Страните треба, кога е соодветно, да се надоврзуваат на постојните мрежи за мониторинг и истражувачки програми при преземањето на активностите утврдени во став 1.

Член 20

Планови за имплементација

1. Секоја Страна може, по првичната проценка, да изработи и да спроведува план за имплементација, земајќи ги предвид своите домашни околности, за исполнување на обврските од оваа Конвенција. Секој таков план треба да се проследи до Секретаријатот веднаш по неговото изготвување.

2. Секоја Страна може да го ревидира и ажурира својот план за имплементација, имајќи ги предвид своите домашни околности и повикувајќи се на упатствата на Конференцијата на Страните и на други релевантни упатства.

3. Страните треба, при извршувањето на работата од став 1 и 2, да ги консултира националните заинтересирани субјекти со цел да се олесни изработката, имплементацијата, ревидирањето и ажурирањето на нивните планови за имплементација.

4. Страните можат, исто така, да се координираат во врска со регионалните планови за да се олесни имплементацијата на оваа Конвенција.

Член 21

Известување

1. Секоја Страна е должна да доставува извештаи до Конференцијата на Страните, преку Секретаријатот, за мерките што ги презела за имплементација на одредбите на оваа Конвенција и за ефективността на таквите мерки и можните предизвици во постигнувањето на целите на Конвенцијата.

2. Секоја Страна е должна да ги вклучи во своите извештаи информациите што се бараат со членовите 3, 5, 7, 8 и 9 на оваа Конвенција.

3. Конференцијата на Страните, на својот прв состанок, ќе донесе одлука во врска со временската рамка и формата на известувањето што ќе треба да ги следат Страните, земајќи ја предвид препорачливоста за координирањето на известувањето со другите релевантни конвенции за хемикалии и отпадоци.

Член 22

Ефективност на евалуацијата

1. Конференцијата на Страните ќе ја евалуира ефективноста на оваа Конвенција, почнувајќи најдоцна по шест години од влегувањето во сила на Конвенцијата, а потоа периодично на интервали за кои ќе одлучи.

2. За да се олесни евалуацијата, Конференцијата на Страните, на својот прв состанок, ќе иницира воспоставување на структури за обезбедување на споредливи мониторинг податоци за присуството и движењето на живата и живините соединенија во животната средина, како и за трендовите на нивоата на жива и живини соединенија утврдени во биотските медиуми и кај ранливите популации.

3. Евалуацијата ќе се спроведува врз основа на достапните научни, еколошки, технички, финансиски и економски информации, вклучувајќи:

(а) извештаи и други информации од мониторинг доставени до Конференцијата на Страните во согласност со став 2;

(б) извештаи доставени во согласност со член 21;

(в) информации и препораки обезбедени во согласност со член 15; и

(г) извештаи и други релевантни информации за функционирањето на финансиската помош, трансферот на технологија и организацијата за градење на капацитет воведени според оваа Конвенција.

Член 23

Конференција на Страните

1. Со ова се воспоставува Конференцијата на Страните.

2. Првиот состанок на Конференцијата на Страните го свикува Извршниот директор на Програмата на Обединетите нации за животна средина, најдоцна една година од датумот на влегување во сила на Конвенцијата. Потоа, редовните состаноци на Конференцијата на Страните ќе се одржуваат на редовни интервали, за што ќе одлучи Конференцијата.

3. Вонредни состаноци на Конференцијата на Страните ќе се одржуваат во време кое што Конференцијата ќе го смета неопходно или на писмено барање на

која било Страна, под услов, во рок од шест месеци од доставувањето на барањето до Страните од страна на Секретаријатот истото е подржано најмалку од една третина од Страните.

4. Конференцијата на Страните, со консензус, ќе се договори и ќе ги усвои на својот прв состанок деловникот за работа и финансиските правила за себе и за сите свои подредени тела, како и финансиските правила со кои ќе се регулира финансирањето на Секретаријатот.

5. Конференцијата на Страните ќе врши континуирана ревизија и евалуација на имплементацијата на оваа Конвенција. Таа ќе ги извршува функциите што и се доделени со оваа Конвенција, а за таа цел:

(а) ќе воспостави подредени тела за коишто ќе смета дека се потребни за имплементација на оваа Конвенција;

(б) ќе соработува, кога е соодветно, со надлежните меѓународни организации и меѓувладини и невладини тела;

(в) редовно ќе ги ревидира сите информации што се доставени до неа и до Секретаријатот во согласност со член 21;

(г) ќе разгледува препораки доставени до неа од страна на Комитетот за имплементација и усогласеност;

(д) ќе разгледува и ќе презема дополнителни дејствија што може да бидат потребни за постигнување на целите на оваа Конвенција; и

(ѓ) ќе ги ревидира Анекс А и В во согласност со член 4 и член 5.

6. Обединетите нации, нивните специјализирани агенции и Меѓународната агенција за атомска енергија, како и држава којашто не е Страна на оваа Конвенција, може да бидат претставени на состаноците на Конференцијата на Страните како набљудувачи. Секое тело или секоја агенција, без разлика дали се национални или меѓународни, кои се квалификувани за прашањата опфатени со оваа Конвенција и го информирале Секретаријатот за својата желба да бидат претставени на состанок на Страните како набљудувач, може да добијат дозвола за тоа, освен ако најмалку една третина од Страните не изнела противење. Допуштањето и учеството на набљудувачите ќе подлежат на деловникот усвоен од страна на Конференцијата на Страните.

Член 24

Секретаријат

1. Со ова се воспоставува Секретаријатот.

2. Функциите на Секретаријатот се:

(а) да ги врши подготовките за состаноците на Конференцијата на Страните и нејзините подредени тела и да ги обезбедува за нив услугите што се потребни;

(б) да пружа помош на Страните, особено на Страните што се земји во развој и Страните со економии во транзиција, на барање, во имплементацијата на оваа Конвенција;

(в) да остварува координација, како што е соодветно, со секретаријатите на релевантните меѓународни тела, особено со конвенциите за други хемикалии и отпадоци;

(г) да им помага на Страните во размената на информации поврзани со имплементацијата на оваа Конвенција;

(д) да подготвува и периодично да доставува до Страните извештаи засновани на информациите што ги прима во согласност со член 15 и 21 и други достапни информации;

(е) да склучува, под општо водство на Конференцијата на Страните, такви административни и договорни аранжмани што може да бидат потребни за ефективно извршување на неговите функции; и

(е) да ги извршува другите секретаријатски услуги утврдени во оваа Конвенција и други функции што може да ги определи Конференцијата на Страните.

3. Секретаријатските функции за оваа Конвенција ќе ги извршува Извршниот директор на Програмата на Обединетите нации за животна средина, освен ако Конференцијата на Страните не одлучи, со тричетвртинско мнозинство на Страните што се присутни со право на глас, да ги довери секретаријатските функции на една или на повеќе меѓународни организации.

4. Конференцијата на Страните, во консултација со соодветните меѓународни тела, може да ја унапреди соработката и координацијата меѓу Секретаријатот и секретаријатите на конвенциите за други хемикалии и отпадоци. Конференцијата на Страните, во консултација со соодветните меѓународни тела, може да обезбеди дополнителни насоки за оваа проблематика.

Член 25

Решавање на спорови

1. Страните ќе настојуваат да ги разрешуваат евентуалните спорови меѓу нив во врска со толкувањето или примената на оваа Конвенција по пат на преговори или други мирољубиви средства по нивен избор.

2. При ратификувањето, прифаќањето, одобрувањето или пристапувањето кон оваа Конвенција или кога било потоа, Страна што не е регионална организација за економска интеграција, Страна може да изјави во писмен инструмент што го доставува до Депозитарот дека, при евентуален спор во врска со толкувањето или примената на оваа Конвенција, таа признава едно или двете од следниве средства за решавање на спорови како задолжителни во однос на Страна што ја прифатила истата обврска:

- (а) арбитража во согласност со постапката утврдена во Дел I на Анекс Д;
 - (б) поднесување на спорот до Меѓународниот суд на правдата.
3. Страна што е регионална организација за економска интеграција, може да даде изјава со ист ефект во однос на арбитражата во согласност со став 2.
4. Изјава дадена во согласност со став 2 или 3 останува во сила додека не истече според своите рокови или до три месеци по депонирањето на писменото известување за нејзиното повлекување кај Депозитарот.
5. Истекот на изјава, писменотот известување за повлекување или нова изјава нема на ниту еден начин да влијае на постапките што се во тек пред арбитражниот суд или пред Меѓународниот суд на правдата, освен ако страните во спорот не се договорат поинаку.
6. Доколку страните во спор не ги прифатиле истите средства за решавање на спорови во согласност со став 2 или 3, и ако не се во состојба да го разрешат својот спор со средствата наведени во став 1 во рок од дванаесет месеци од известувањето од едната Страна до другата дека постои спор меѓу нив, спорот ќе се достави до комисија за помирување на барање на која било страна во спорот. Одредбата утврдена во Дел II на Анекс Д ќе се применува на помирувањето од овој член.

Член 26

Измени на Конвенцијата

1. Измени на оваа Конвенција може да предлага секоја Страна.
2. Измените на оваа Конвенција се усвојуваат на состанок на Конференцијата на Страните. Текстот на секоја предложена измена се проследува до Страните од Секретаријатот најмалку шест месеци пред состанокот на којшто истата се предлага за усвојување. Секретаријатот, исто така, ја проследува предложената измена до потписничките на оваа Конвенција и за информирање до Депозитарот.
3. Страните ги вложуваат сите можни напори да постигнат согласност за предложена измена на оваа Конвенција. Доколку се исцрпат сите напори за консензус, а не се постигне согласност, измената како последно средство се усвојува со три-четвртинско мнозинство од Страните што се присутни на состанокот со право на глас.
4. Усвоен амандман се доставува од страна на Депозитарот до сите Страни за ратификација, прифаќање или одобрување.
5. Ратификацијата, прифаќањето или одобрувањето на измена се соопштува на Депозитарот во писмена форма. Измената усвоена во согласност со став 3 влегува во сила за Страните што се согласиле да бидат обврзани со неа на деведесеттиот ден од денот на усвојувањето на инструментите за ратификација, прифаќање или одобрување од најмалку три четвртини од Страните кои биле Страни во времето кога била усвоена измената. Потоа, измената ќе влегува во сила за која било друга

на деведесеттиот ден од денот на којшто таа Страна го депонира својот инструмент за ратификација, прифаќање или одобрување на измената.

Член 27

Усвојување и и измена на анекси

1. Анексите кон оваа Конвенција сочинуваат интегрален дел од истата и освен ако не е експлицитно предвидено поинаку, упатување на оваа Конвенција претставува истовремено упатување на кој било анекс на истата.
2. Сите анекси усвоени дополнително по денот на влегување во сила на оваа Конвенција се ограничуваат на процедурални, научни, технички или административни прашања.
3. Следнава постапка се применува за предлагање, усвојување и влегување во сила на дополнителните анекси на оваа Конвенција:
 - (а) Дополнителните анекси ќе се предлагаат и ќе се усвојуваат според постапката утврдена во ставовите 1–3 на член 26;
 - (б) Страна што не е во состојба да прифати дополнителен анекс ќе го извести Депозитарот, во писмена форма, во рок од една година од денот на известувањето од Депозитарот за усвојувањето на таквиот анекс. Депозитарот без одлагање ги известува сите страни за секое такво известување што го примил. Страна може, во било кое време, да го извести Депозитарот, во писмена форма, дека се повлекува од претходно известување за неприфаќање во однос на дополнителен анекс, а со тоа анексот ќе влезе во сила за таа Страна во согласност со подстав (в);
 - и
 - (в) По истекот на една година од денот на известувањето од Депозитарот за усвојувањето на дополнителен анекс, анексот влегува во сила за сите Страни кои не доставиле известување за неприфаќање во согласност со одредбите на подстав (б).
4. Предлагањето, усвојувањето и влегувањето во сила на оваа Конвенција подлежат на истите постапки како и за предлагање, усвојување и влегување на сила на дополнителни анекси кон Конвенцијата, освен што измена на анекс не влегува во сила во однос на Страна која дала изјава во врска со измената на анекси во согласност со став 5 на член 30, во кој случај таква измена влегува во сила за таква Страна на деведесеттиот ден од денот на нејзиното депонирање кај Депозитарот на својот инструмент за ратификација, прифаќање, одобрување или пристапување во однос на таквата измена.
5. Ако дополнителен анекс или измена на анекс е поврзан со измена на оваа Конвенција, дополнителниот анекс или дополнителната измена нема да влезе во сила до моментот на влегување во сила на измената на Конвенцијата.

Член 28**Право на глас**

1. Секоја Страна на оваа Конвенција има еден глас, освен како што е утврдено во став 2.
2. Регионална организација за економска интеграција, за прашања од нејзиниот делокруг, го користи своето право да гласа со број на гласови еднаков на бројот на земји членки кои се Страни на оваа Конвенција. Таква организација нема да го користи правото на глас ако која било од нејзините членки го користи своето право на глас и обратно.

Член 29**Потпишување**

Оваа Конвенција е отворена за потпишување во Кумамото, Јапонија од држави и регионални организации за економска интеграција на 10 и 11 октомври 2013 година, а потоа во седиштето на Обединетите нации во Њујорк до 9 октомври 2014 година.

Член 30**Ратификација, прифаќање, одобрување или пристапување**

1. Оваа Конвенција подлежи на ратификација, прифаќање или одобрување од држави или регионални организации за економска интеграција. Таа ќе биде отворена за пристапување од држави и регионални организации за економска интеграција од денот по денот на којшто Конвенцијата се затвора за потпишување. Инструментите за ратификација, прифаќање, одобрување или пристапување се депонираат кај Депозитарот.
2. Регионална организација за економска интеграција што станала Страна на оваа Конвенција без која било од нејзините држави членки да е Страна е обврзана со сите обврски од Конвенцијата. Во случај на таква организација, на која една или повеќе земји членки се Страна на оваа Конвенција, организацијата и нејзините земји членки ќе одлучат за нивните односни одговорности за извршување на нивните обврски од Конвенцијата. Во таков случај, организацијата и земјите членки немаат право да ги користат правата според Конвенцијата истовремено.
3. Во својот инструмент за ратификација, прифаќање, одобрување или пристапување, регионална организација за економска интеграција дава изјава за степенот на својата надлежност во однос на прашањата што се регулираат со оваа Конвенција. Секоја таква организација, исто така, го информира Депозитарот кој од своја Страна ги информира Страните за секое релевантно модифицирање на својата надлежност.

4. Секоја држава или регионална организација за економска интеграција се поттикнува да пренесе до Секретаријатот, во времето на ратификација, прифаќање, одобрување или пристапување на Конвенцијата, информации за своите мерки за спроведување според оваа Конвенција.

5. Во својот инструмент за ратификација, прифаќање, одобрување или пристапување, Страна може да даде изјава дека, во однос на неа, измена на анекс ќе влезе во сила по депонирањето на нејзиниот инструмент за ратификација, прифаќање, одобрување или пристапување во врска со измената.

Член 31

Влегување во сила

1. Оваа Конвенција влегува во сила на деведесеттиот ден од денот на депонирањето на педесеттиот инструмент за ратификација, прифаќање, одобрување или пристапување.

2. За секоја држава или регионална организација за економска интеграција, што ја ратификува, прифаќа или одобрува оваа Конвенција или пристапува кон неа по депонирањето на педесеттиот инструмент за ратификација, прифаќање, одобрување или пристапување, Конвенцијата влегува во сила на деведесеттиот ден од денот на депонирањето од страна на таквата држава или регионална организација за економска интеграција на нејзиниот инструмент за ратификација, прифаќање, одобрување или пристапување.

3. За целите на став 1 и 2, секој инструмент депониран од регионална организација за економска интеграција нема да се брои како дополнителен на оние што се депонирани од државите членки на таа организација.

Член 32

Резерви

Не може да се задржуваат резерви кон оваа Конвенција.

Член 33

Повлекување

1. Во кое било време по три години од денот на којшто оваа Конвенција влегла во сила за Страна, таа Страна може да се повлече од Конвенцијата со доставување на писмено известување до Депозитарот.

2. Секое такво повлекување влегува во сила по истекот на една година од приемот од страна на Депозитарот на известувањето за повлекување или на подоцнежен датум кој може да биде наведен во известувањето за повлекување.

Член 34

Депозитар

Генералниот секретар на Обединетите нации е Депозитар на оваа Конвенција.

Член 35

Автентични текстови

Оригиналот на оваа Конвенција, чиешто текстови на арапски, кинески, англиски, француски, руски и шпански јазик се еднакво автентични се депонира кај Депозитарот.

ДОЛУПОТПИШАНИТЕ, соодветно овластени за тоа, ја потпишаа оваа Конвенција. Во Кумамото, Јапонија, на десетти октомври две илјади и тринаесетта година.

Анекс А**Производи со додадена жива**

Следниве производи се исклучени од овој Анекс:

- (а) Производи од суштинско значење за цивилна заштита и воена употреба;
- (б) Производи за истражување, калибрација на инструменти, за користење како референтен стандард;
- (в) Кога нема реално достапна алтернатива без жива, прекинувачи и релеи, флуоросцентни ламби со ладна катода и флуоросцентни ламби со надворешна катода (CCFL и EEFL) за електронски монитори и мерни уреди;
- (г) Производи што се користат во традиционални или религиозни практики; и
- (д) Вакцини кои содржат тиомерсал како презервативи.

Дел I: Производи од член 4, став 1

Производи со додадена жива	Датум по којшто производството, увозот или извозот на производот нема да се дозволува (датум на елиминација)
Батерии, освен батерии за цинково-сребрено-оксидно копче со содржина на жива < 2%, батерии за цинково-воздушно копче со содржина на жива < 2%	2020
Прекинувачи и релеи, освен мостови за многу прецизна капацитетност и мерење на губитоци и високо-фреквентни прекинувачи за радио-фреквенција и релеи во мониторинг и контролни инструменти со максимална содржина на жива од 20 mg на мост, прекинувач или релеј	2020
Компактни флуоросцентни ламби (CFL) за намени за општо осветлување кои се ≤ 30 вати со содржина на жива од над 5 mg на горилник на ламба	2020
Линеарни флуоросцентни ламби (LFL) за намени за општо осветлување: (а) Трипојасен фосфор < 60 вати со содржина на жива од над 5 mg на ламба; (б) Халофосфатен фосфор ≤ 40 вати со содржина на жива од над 10 mg на ламба	2020
Ламби на живина пареа под висок притисок (HPMV) за намени на општо осветлување	2020

Производи со додадена жива	Датум по којшто производството, увозот или извозот на производот нема да се дозволува (датум на елиминација)
Жива во флуоросцентни ламби со ладна катода и флуоросцентни ламби со надворешна катода (CCFL и EEFL) за електронски монитори: (а) кратка должина (≤ 500 mm) со содржина на жива од над 3.5mg на ламба (б) средна должина (> 500 mm и $\leq 1\,500$ mm) со содржина на жива од над 5 mg на ламба (в) голема должина ($> 1\,500$ mm) со содржина на жива од над 13 mg на ламба	2020
Козметика (со содржина на жива над 1ppm), вклучувајќи сапуни и кремове за осветлување на кожата, но не вклучувајќи козметика за подрачјето околу очите каде што живата се користи како заштита, а нема достапност на ефективна и безбедна заменска заштита ¹	2020
Пестициди, биоциди и тематски антисептици	2020
Следниве неелектронски мерни уреди освен неелектронски мерни уреди инсталирани во опрема со голема димензија или оние што се користат за високо прецизно мерење, каде што не постои соодветна алтернатива без жива: (а) барометри; (б) хигрометри; (в) манометри; (г) термометри; (д) сфигмоманометри.	2020

Дел II: Производи од член 4, став 3

Производи со додадена жива	Одредби
Забен амалгам	Мерките што треба да ги преземе Страна за намалување на употребата на забен амалгам ги имаат предвид домашните околности на Страната и релевантните меѓународни упатства и вклучуваат две или повеќе од мерките од

¹ Намерата е да не се покријат козметиката, сапуните или кремите со контаминанти во трага на жива

	следната листа: (i) Утврдување на национални цели наменети за превенција на забниот кариес и унапредување на здравјето, со што се намалува потребата за замена на забите; (ii) Утврдување на национални цели наменети за сведување на употребата на минимум; (iii) Промовирање на употребата на алтернативи без жива кои се ефективни за цената и клинички ефективни за замена на забите; (iv) Промовирање на истражување и развој на квалитетни материјали без жива за замена на забите; (v) Поттикнување на репрезентативни професионални организации да едуцираат и обучуваат забни професионалци и студенти за употребата на алтернативи без жива и промовирање на најдобри практики во управувањето; (vi) Обесхрабрувачки осигурителни полиси; и програми кои фаворизираат употреба на забен амалгам пред забна обнова без жива; (vii) Поттикнување на политики и програми за осигурување кои фаворизираат користење на квалитетни алтернативи на забен амалгам за забна обнова; (viii) Ограничување на користењето на забен амалгам само на неговата запакувана форма; (ix) Промовирање на примена на најдобри еколошки практики во заболекарските објекти заради намалување на испуштањата на жива и живини соединенија во водата и земјиштето.
--	---

Анекс Б

Производни процеси во кои се користат жива или живини соединенија

Дел I: Процеси кои подлежат на член 5, став 2

Производни процеси во кои се користат жива или живини соединенија	Датум на елиминација
Хлоро-алкално производство	2025
Производство на ацеталдехид во кое жива или живини соединенија се користат како катализатор	2018

Дел II: Процеси кои подлежат на член 5, став 3

Процеси во кои се користи жива	Одредби
Производство на мономер од винил хлорид	Мерките што треба да ги преземат Страните вклучуваат, но не се ограничуваат на: (i) Намалување на употребата на жива изразено на единица производство за 50% до 2020 во однос на употребата во 2010 година; (ii) Промовирање на мерки за намалување на потпирањето на жива од примарно ископување; (iii) Преземање мерки за намалување на емисиите и испуштањата на жива во околината; (iv) Поддршка на истражување и развој во врска со катализатори и процеси без жива; (v) Не дозволување да се користи жива пет години откако Конференцијата на Страните утврдила дека катализаторите без жива базирани на постојните процеси станале технички и економски одржливи; (vi) Известување до Конференцијата на Страните за напорите за развивање и/или идентификување на алтернативи и користење на живата со цел постапно исфрлање во согласност со член 21.
Натриум или калиум метилат или етилат	Мерките што треба да ги преземат Страните вклучуваат, но не се ограничуваат на: (i) Мерки за намалување на употребата на жива со цел да се исфрли оваа употреба најбрзо што може и во рок од 10 години од влегувањето во сила на Конвенцијата; (ii) Намалување на емисиите и испуштањата на жива на единица производство за 50% до 2020 во однос на употребата во 2010 година; (iii) Забрана на употребата на сива жива од примарно ископување; (iv) Поддршка на истражување и развој во врска со процеси без жива;

	(v) Не дозволување да се користи жива пет години откако Конференцијата на Страните утврдила дека процесите без жива станале технички и економски одржливи; (vi) Известување до Конференцијата на Страните за напорите за развивање и/или идентификување на алтернативи и користење на живата со цел постапно исфрлање во согласност со член 21.
Производство на полиуретан со користење на катализатори што содржат жива	Мерките што треба да ги преземат Страните вклучуваат, но не се ограничуваат на: (i) Преземање мерки за намалување на употребата на жива со цел да се исфрли оваа употреба најбрзо што може, за 10 години од влегувањето во сила на Конвенцијата; (ii) Преземање на мерки за намалување на потпирањето на жива од примарно ископување на жива; (iii) Преземање мерки за намалување на емисиите и испуштањата на жива во околината; (iv) Поттикнување на истражување и развој во врска со катализатори и процеси без жива; (v) Известување до Конференцијата на Страните за напорите за развивање и/или идентификување на алтернативи и користење на живата со цел постапно исфрлање во согласност со член 21; Став 6 на член 5 не се применува за овој произведен процес.

Анекс В**Занаетчиство и ископување на злато од мал обем****Национални акциски планови**

1. Секоја Страна што подлежи на одредбите на став 3 на член 7 ќе вклучи во својот национален акциски план:

- (a) Национални цели и цели за намалување;
- (b) Акции за елиминирање:
 - (i) Амалгамирање на цела руда;
 - (ii) Горење на амалгам или обработен амалгам на отворено;
 - (iii) Горење на амалгам во резиденцијални области; и
 - (iv) Истекување на цијанид во седимент, руда или јаловина на кои е додадена жива без претходно отстранување на живата;
- (в) Чекори за овозможување на регулирањето на секторот за занаетчиство и ископување злато од мал обем;
- (г) Основни проценки на количините на употребена жива и применети практики во занаетчиството и ископувањето злато од мал обем и преработка на нејзината територија;
- (д) Стратегии за промовирање на намалувањето на емисиите и испуштањата и изложувањата на жива во занаетчиство и ископување злато од мал обем и во преработката, вклучувајќи методи без жива;
- (f) Стратегии за управување со трговијата и спречување на пренасочување на живата и живините соединенија од странски и домашни извори за користење во занаетчиство и ископување злато од мал обем и преработка.
- (e) Стратегии за вклучување на заинтересираните субјекти во имплементацијата и континуираниот развој на националниот акциски план;
- (ж) Стратегија за здравствена заштита за изложувањето на занаетчиите и копачите на злато од мал обем и нивните заедници на жива. Една таква стратегија треба, меѓу другото, да вклучи собирање на здравствени податоци, обука на здравствените работници и подигање на свеста во здравствените институции;
- (з) Стратегии за превенција на изложувањето на ранливите популации, особено децата и жените од репродуктивна возраст, посебно бремените жени, на жива што се употребува во занаетчиството и ископувањето на злато од мал обем;
- (s) Стратегии за обезбедување на информации за занаетчите и копачите на злато од мал обем и засегнатите заедници; и
- (и) Распоред за имплементација на националниот акциски план.

2. Секоја Страна може да вклучи во својот национален акциски план дополнителни стратегии за постигнување на своите цели, вклучувајќи примена или воведување на стандарди за занаетчиство и ископување злато од мал обем без жива и пазарно засновани механизми или маркетинг алатки.

Анекс Г

Листа на точкести извори на емисии на жива и живини соединенија во атмосферата

Категорија на точкести извори:

Термоелектрани на јаглен;

Индустриски подстанции на јаглен;

Процеси на топење и печење што се применуваат во производството на обоени метали^{1/}

Постројки за инсинерација на отпад;

Постројки за производство на цементна троска.

^{1/} За целите на овој Анекс, „обоени метали“ се однесува на олово, цинк, бакар и индустриско злато.

Анекс Д

Постапки за арбитража и помирување

Дел I: Постапка за арбитража

Постапката за арбитража за целите на став 2 (а) на член 25 од оваа Конвенција е како што следува:

Член 1

1. Страна може да иницира пренасочување на арбитража во согласност со член 25 на оваа Конвенција со писмено известување адресирано до другата страна или страни во спорот. Известувањето се придружува со изјава за побарувањето, заедно со евентуални доказни документи. Во таквото известување се наведува предметот на арбитражата и ги вклучува, особено, членовите на оваа Конвенција чиешто толкување или чијашто примена се проблематични.

2. Страната што побарува го известува Секретаријатот дека упатува спор на арбитража во согласност со член 25 на оваа Конвенција. Известувањето се придружува со писменото известување на страната што побарува, изјавата за побарувањето и доказните документи од став 1 погоре. Секретаријатот ги проследува вака добиените информации до сите Страни.

Член 2

1. Ако спор е упатен на арбитража во согласност со член 1 погоре, се оформува арбитражен трибунал. Тој се состои од три члена.

2. Секоја страна на спорот назначува арбитар и двајцата така назначени арбитри со согласност го назначуваат третиот арбитар, кој ќе биде Претседател на трибуналот. Во спорови со повеќе од две страни, страните со ист интерес назначуваат еден арбитар заеднички, со согласност. Претседателот на трибуналот не смее да биде државјанин на ниту една од страните во спорот, ниту да има постојано место на живеење на територијата на која било од страните, нити да биде вработен од ниту една од нив нити да работел на случајот во какво било друго својство.

3. Секое празно место се пополнува на начинот пропишан за првичното назначување.

Член 3

1. Ако една од страните во спорот не назначи арбитар во рок од два месеца од денот на којшто страната што одговара го примила известувањето за арбитражата, другата страна може да го информира Генералниот секретар на Обединетите нации, којшто ќе го изврши назначувањето во дополнителен период од два месеца.

2. Ако Претседателот на арбитражниот трибунал не е назначен во рок од два месеци од денот на назначувањето на вториот арбитар, Генералниот секретар на

Обединетите нации, на барање на страна, го назначува Претседателот во дополнителен период од два месеца.

Член 4

Арбитражниот трибунал ги донесува своите одлуки во согласност со одредбите на оваа Конвенција и меѓународното право.

Член 5

Освен ако страните во спор не се договорот поинаку, арбитражниот трибунал утврдува свој деловник за работа.

Член 6

Арбитражниот трибунал може, на барање на една од страните во спорот, да препорача основни привремени мерки на заштита.

Член 7

Страните во спорот се должни да ја овозможат работата на арбитражниот трибунал и, посебно со употреба на средствата што им се на располагање, се должни:

- (а) да му ги обезбедат сите релевантни документи, информации и услуги; и
- (б) да му овозможат, доколку е потребно, да повикува сведоци или вештаци и да ги прима нивните докази.

Член 8

Страните во спорот и арбитрите се обврзани да ја штитат доверливоста на информациите и документите што ги примаат во доверба во текот на постапките на арбитражниот трибунал.

Член 9

Освен ако арбитражниот трибунал не одреди поинаку, поради посебни околности на случајот, трошоците на трибуналот ги снесат страните во спорот во еднакви делови. Трибуналот води евиденција за сите свои трошоци и доставува извештај за истите до страните.

Член 10

Страна која има интерес од правна природа во предметната проблематика на спорот што може да биде засегната со одлуката може да се приклучи во постапката со согласност на арбитражниот трибунал.

Член 11

Арбитражниот трибунал може да сослуша и да одлучува во врска со спротивни побарувања кои произлегуваат директно од предметната проблематика на спорот.

Член 12

Одлуките на арбитражниот трибунал за постапката и за суштината се донесува со мнозинство од гласовите на неговите членови.

Член 13

1. Ако една од страните во спорот не се појави пред арбитражниот трибунал или не успее да го одбрани случајот, другата страна може да побара од трибуналот да продолжи со постапките и да донесе одлука. Отсуство на страна или неуспевање на страна да го одбрани случајот нема да претставува затворање на постапките.

2. Пред донесувањето на конечната одлука, арбитражниот трибунал мора да се задоволи дека побарувањето е добро поткрепено, фактички и правно.

Член 14

Арбитражниот трибунал ја донесува конечната одлука во рок од пет месеци од денот на којшто истиот е целосно конституиран, освен ако не утврди дека е неопходно да се продолжи временскиот рок за период кој не смее да надминува уште пет месеци.

Член 15

Конечната одлука на арбитражниот трибунал се ограничува на предметната проблематика на спорот и во истата се наведуваат причините на кои е истата базирана. Таа ги содржи имињата на членовите кои учествувале и датумот на конечната одлука. Секој член на трибуналот може да приложи одделно или оградувачко мислење кон конечната одлука.

Член 16

Конечната одлука е обврзувачка за страните на спорот. Толкувањето на оваа Конвенција дадено во конечната одлука е исто така обврзувачко за Страна која се приклучила во согласност со член 10 во онаа мерка во која се однесува на прашањата во врска со кои таа Страна интервенирала. Конечната одлука е без жалба, освен ако страните во спорот не се договориле однапред за жалбена постапка.

Член 17

Секое несогласување кое може да произлезе меѓу оние што се обврзани со конечната одлука во согласност со член 16, во врска со толкувањето или начинот на извршувањето на конечната одлука, може да биде доставено од која било од нив за одлучување до арбитражниот трибунал што ја донело истата.

Дел II: Постапка за помирување

Постапката за помирување за целите на став 6 на член 25 од оваа Конвенција е како што следува:

Член 1

Барање од страна во спор за формирање на комисија за помирување согласно став 6 на член 25 од оваа Конвенција се доставува во писмена форма до Секретаријатот, со копија до другата страна или страни во спорот. Секретаријатот за тоа соодветно ги информира сите Страни.

Член 2

1. Комисијата за помирување, освен ако страните во спорот не се договорат поинаку, е составена од три члена, по еден назначен од секоја засегната страна и Претседател кој се избира заеднички од овие членови.
2. Во спорови со повеќе од две страни, страните со ист интерес го назначуваат својот член на комисијата заедно, со спогодба.

Член 3

Ако назначување од страните во спорот не се изврши во рок од два месеца од денот на приемот на писменото барање од член 1 во Секретаријатот, Генералниот секретар на Обединетите нации, на барање на која било страна, го назначува Претседателот во дополнителен период од два месеца.

Член 4

Ако Претседателот на комисијата за помирување не е избран во рок од два месеца од назначувањето на вториот член на комисијата, Генералниот секретар на Обединетите нации, на барање на која било страна во спорот, го назначува Претседателот во дополнителен период од два месеца.

Член 5

Комисијата за помирување им помага на страните во спорот на независен и непристрасен начин во нивното настојување да постигнат мирно решение.

Член 6

1. Комисијата за помирување може да ги води постапките за помирување на начин кој ќе го смета за соодветен, земајќи ги целосно предвид околностите на случајот и гледиштата што ги изразиле страните во спорот, вклучувајќи евентуално барање за брзо разрешување. Таа може да усвои свој деловник за работа, освен ако страните не се договорат поинаку.
2. Комисијата за помирување може, во кое било време во текот на постапките, да дава предлози или препораки за разрешување на спорот.

Член 7

Страните во спорот се должни да соработуваат со комисијата за помирување. Посебно, ти се должни да настојуваат да се придржуваат кон барањата на комисијата за доставување на писмени материјали, докази и да присуствуваат на

состаноците. Страните и членовите на комисијата за помирување се обврзани да ја штитат доверливоста на информациите или документите што ги примаат во доверба во текот на постапувањето на комисијата.

Член 8

Комисијата за помирување ги носи своите одлуки со мнозинство гласови од своите членови.

Член 9

Освен ако е спорот веќе разрешен, комисијата за помирување изготвува извештај со препораки за разрешување на спорот, најдоцна за дванаесет месеци од нејзиното целосно конституирање, кој страните во спорот ќе го разгледаат со добра волја.

Член 10

За секое несогласување во поглед на тоа дали комисијата за помирување има компетентност за разгледување на проблемот упатен до неа одлучува комисијата.

Член 11

Трошоците на комисијата за помирување ги снесат страните во спорот во еднакви делови, освен ако истите не се договорат поинаку. Комисијата води евиденција за сите свои трошоци и доставува конечен извештај за нив до страните.

Член 3

Министерството за животна средина и просторно планирање се определува како надлежен орган на државната управа што ќе се грижи за извршување на Конвенцијата од членот 1 од овој закон.

Министерството за здравство се определува како надлежен орган за спроведување на административните функции за производи со додадена жива од членот 4 на Конвенцијата од членот 1 од овој закон.

Член 4

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

L I G J
PËR RATIFIKIMIN E KONVENTËS MINAMATA PËR ZHIVË

Neni 1

Ratifikohet Konventa Minamata për zhivë, e miratuar në Gjenevë më 10 tetor 2013, e nënshkruar nga pala maqedonase më 25 korrik 2014.

Neni 2

Teksti i Konventës nga neni 1 i këtij ligji, në origjinal në gjuhën angleze dhe në përkthim në gjuhën maqedonase, është si vijon:

Neni 3

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor caktohet si organ kompetent i administratës shtetërore që do të kujdeset për zbatimin e Konventës nga neni 1 i këtij ligji.

Ministria e Shëndetësisë caktohet si organ kompetent për zbatimin e funksioneve administrative për prodhime me zhivë të shtuar nga neni 4 i Konventës nga neni 1 i këtij ligji.

Neni 4

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tetë nga dita e botimit në “Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut”.

СЛУЖБЕН ВЕСНИК

на Република Северна Македонија

www.slvesnik.com.mkcontact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА, ц.о. – Скопје

бул. „Партизански одреди“ бр. 29. Поштенски фах 51.

Директор и одговорен уредник – Мартин Костовски

телефон: +389-2-55 12 400

телефакс: +389-2-55 12 401

Претплатата за 2020 година изнесува 12.200,00 денари.

„Службен весник на Република Северна Македонија“ излегува по потреба.

Рок за рекламации: 15 дена.

Жиро-сметка: 300000000188798.

Депонент на Комерцијална банка, АД – Скопје.

Печат: Печатница ЕВРОПА 92 ДООЕЛ, Кочани.

ISSN 0354-1622

2020034